საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს რესპუბლიკა

გამოდის 1990 წლის დეკემბრიდან. №63-66 (2763-2766) ოთხშაბათი. 18 მარტი. 1998 წელი. ფასი 1 ლარი.

SIC!

მოსკოვის სამიტი გადაიდო

ჟურნალ ცნობილი გახდა, რომ 19 მარტს მოსკოვში დაგეგმული ალ სახელმწიფო მეთაურთა სამიტი გადადგა. როგორც ეცნა კორესპონდენტს ვრეშენკოვის პრესმდივანმა ვახტანგ ბაბიძემ ეთხრა, სამიტის გადადების ოფიციალური მიზეზი ელცინის ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუარესებაა, თუმცა, ვახტანგ ბაბიძის აზრით, მოსკოვის სამიტი წინასწარ იყო განწირული და მისი გამართვა თავად რუსეთს ხელს არ აძლევდა.

ხოლო რაც შეეხება პრეზიდენტ შევარდნაძის გადაწყვეტილებას, გამეგზავრებულიყო სამიტზე, ვახტანგ ბაბიძის თქმით, შევარდნაძემ ორი მიზეზი დაასახელა: პირველი დოკუმენტები, რომელიც სამიტზე უნდა მიელო აფხაზეთთან დაკავშირებით, გთელთან ოფიციალურად იყო ქართული მხარის მოთხოვნები, მიუხედავად იმისა, რომ ელცინების მესრეულმა გარანტიებიანი აზ ეტ ნეკოდა. ამასთან, ღსთ სახელმწიფო მეთაურთა მიერ ალ ელცინების მიღებას ალი მნიშვნელობა ენიჭებოდა, რადგან მისი მეუხლეულობლის ვემოხვევაში იქმნებოდა იმის რეალური საფუძველი, რომ ამოქმედებულიყო გაეროს ჩუსდეგა. და მეორე: პრეზიდენტმა შევარდნაძემ ღსთ ალიდერებისადმი პაგალეგულის გამოხატვულებას ალანიშნავად გადაწყვიტა მოსკოვში დაგეგმილ სამიტი მიელ მონაწილეობა.

ეუთანხმებული დოკუმენტის გამოქვეყნების მიზანშეწონილია

რუბრიკ საქართველოს პრეზიდენტმა ედუარდ შევარდნაძემ განაცხადა, იგი ღსთ სახელმწიფოების მეთაუთთა მოსკოვის შეხვედრის გადადებამ ეკარგოთა მოსკოვის შეხვედრის ეფექტი. ერთადერთი, რის გაკეთებაც საქართველოს პრეზიდენტს ეამანაშეწონილად მიაჩნია, არის გამოკითხვის წესით აფხაზეთში კონფლიქტის მოწესრიგების შესახებ თანამეგობრობის წევრ სახელმწიფოებთან მეთანხმებული დოკუმენტის მიღება, რომელიც ღსთ სახელმწიფოთა მეთაურების კომისიიოს სამაგის გადაწყვეტილებებაც მოიკავს.

ედუარდ შევარდნაძე რუსეთის ფედერაციის პრეზიდენტს სწრაფად გამოჯანმრთელებასა და მისთვის ჩვეული სამუშაო ფორმის აღდგენას უსურვებს.

საქართველოს პრეზიდენტის პრესსამსახური – საქინფორმი.

ПРЕЗИДЕНТИ ШЕХВДА, ОСАУБРА

„კურატორიუმი" — ეროლოგიის განვითარებას

საქართველოს მედიცინის ეროლოგიის დარგის მეშმდეგი განვითარება-მოდერნიზაციის პერსპექტივები განხილეს 17 მარტს საქართველოს პრეზიდენტთან ედუარდ შევარდნაძესთან შეხვედრაზე ეკრანის ჰემოდიალიზის და თირკმლის გრანსპლანტაციის „კურატორიუმის" სამედიცინო ცენტრის ალმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარეს ულრის ბერეფეს და მისმა თანმხლებმა სპეციალისტებმა.

ეკრანმანელი ნეფროლოგიები უკვე სამი წელიწადია თანამშრომლობენ ქართველ კოლეგებთან. ამ ხნის განმავლობაში „კურატორიუმის" სამედიცინო ცენტრის ძალისხმევით ქვეყნის ეროლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი და ბავშვთა რეანიმაციული საავადმყოფო აღიჭურვა შესაბამისი თანამედროვე აპარატურით, ეროლოგიის ინსტიტუტში მოწესრიგდა ჰემოდიალიზის დარბაზი. საქართველოს ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროსთან ერთად შეიქმნაც თირკმლის ქრონიკული უკმარისობით დაავადებულთა მეკურნალობის პროექტები. ეკრანმანელ და ქართველ ეროლოგთა თანამშრომლობის შემდეგში ეგალი თვალსაჩინოებაში დარგის აღჭურვის ამპარატურთ, სპეციალისტების მომზადებასა და დარგის ეფექტანი ფუნქციონირებისათვის შესაბამისი მენეჯმენტის განვითარებას. ეკრმანელი მედიკოსების დახმარებით ჰემოდიალიზის დარბაზები მოეწყობა ქუთაისში, ბათუმში. ამასთან, „კურატორიუმის" სამედიცინო ცენტრის სპეციალისტები დაეკვალხარებიან შესაბამისი სამედიცინო დანადგარების სრულ ფუნქციონირებისათვის. ეს 17 აპრილს საქართველოს პრეზიდენტთან ედუარდ შევარდნაძესთან შეხვედრაზე განაცხადა ვერობანაკის პრეზიდენტის მოვალეობის შემსრულებელმა ჩარლზ ფრანკმა.

ამ ეტაპზე ვერობანაკი, რომლის წევლილაც საქართველოს ეკონომიკის განვითარებაში ქვეყნის პრეზიდენტი ედუარდ შევარდნაძე აღნიშნა, რომ სახელმწიფო ძალისხმევას არ დაიმერეს ამისთვის, რომ თირკმლის ქრონიკული უკმარისობით დაავადებულთა მკურნალობისთან დაკავშირებული ხარჯები სახელმწიფომ დაფინანსოს.

თანამშრომლობა სტრატეგიული პარტნიორობის დონეზე

ევროპის განვითარებისა და რეკონსტრუქციის ბანკი, რომელმაც დღემდე საქართველოში 70 მილიონი ეკიუს ოდენობის პროექტები განახორციელა, ინვესტიციების გაბრლას ეგალორდა. ეს 17 აპრილს საქართველოს პრეზიდენტთან ედუარდ შევარდნაძესთან შეხვედრაზე განაცხადა ევრობანკის პრეზიდენტის მოვალეობის შემსრულებელმა ჩარლზ ფრანკმა.

ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის პრეზიდენტის მოვალეობის შემსრულებელმა განაცხადა, აგრეთვე, რომ საქართველოს საგეოკომუნიკაციო სისტემის პროგრამის მოსამზადებლად, ბანკი საქართველოში უმალვე ფინის ექსპერტებს მოიყვანს.

საქართველოს პრეზიდენტის პრესსამსახური – საქინფორმი.

ДАЖИЛДОГА

საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულება

1998 წლის 16 მარტი ქ. თბილისი

ქ. ფოთის ვ. გუნიას სახელობის სახელმწიფო დრამატული თეატრის მსახიობებისა ლირსების ორდენით დაჯილდოების შესახებ

ქართული თეატრალური ხელოვნების განვითარებაში შეტანილი პირადი დიდი წვლილისა და ნაყოფიერი სამოღვაწეობრივი საქმიანობისათვის ქ. ფოთის ვ. გუნიას სახელობის დრამატული თეატრის მსახიობები, საქართველოს დამსახურებული არტისტები **ეკატერა ჩხეიძე** და **რევაზ ქინქლაძე** დაჯილდოვდნენ ღირსების ორდენით.

ე. შევარდნაძე.

საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულება

1998 წლის 7 მარტი ქ. თბილისი

საქართველოს პროკურატურის სისტემის თანამშრომლების საქართველოს ორდენებითა და მედლებით დაჯილდოების შესახებ

კანონმდებლობისა და მართლწესრიგის განმტკიცების საქმეში შეტანილი პირადი დიდი წვლილისა და ნაყოფიერი მუშაობისათვის საქართველოს პროკურატურის სისტემის თანამშრომლება დაჯილდოვდნენ საქართველოს ორდენებითა და მედლებით:

ღირსების ორდენით:

თემურ მარგიანიძე – კახეთის საოლქო პროკურორი, იუსტიციის უფროსი მრჩეველი

ელისაბედ სამბაური – მცხეთა-მთიანეთის საოლქო პროკურორი, იუსტიციის უფროსი მრჩეველი.

ღირსების მედლით:

გელა ჩხოლარია – წალენჯიხის რაიონის პროკურატურის კანცელარიის გამგე.

ე. შევარდნაძე.

ИНФОРМАЦИА

დახმარება სტიქიით დაზარალებულებს

საპარლამენტო პრეზიდენტმა ედუარდ შევარდნაძემ გამოსცა განკარგულება აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში მეწყერის შედეგად დამარალებული ოჯახებისათვის თანხის გამოყოფის შესახებ.

განკარგულების თანახმად, ხულო რაიონის ხიხაძირის საკრებულოს სოფელ სკვანაში დამარალებული ოჯახების დახმარებისათვის საქართველოს პრეზიდენტის ფონდიდან გამოიყოფა 162 ათასი ლარი, თითოეულ ოჯახამე – 3 ათასი ლარი.

სამუშაო შეხვედრაზე

17 მარტს გაიმართა სახელმწიფო მინისტრის ნაკო ლეკიმეფილისა და აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ხელმძღვანელობის შესაბამ სამუშაო შეხვედრა.

საუბარი ძირითადად შეეხო დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის წევრ სახელმწიფოთა ელფერების სამიგებზე აფხაზეთის კონფლიქტის მოწესრიგებასთან დაკავშირებით მიღებულ გადაწყვეტილებათა შესრულების პრობლემებს.

როგორც მეხვედრაზე აღინიშნა, საქართველოს მიერ სამიგზე წარსაგენად მომმალებელი დოკუმენტის პობიგერობის მიუხედავად, აფხაზეთის ლეგიტიმური ხელისუფლება მაინც საკმაოდ მაღნია ამ დოკუმენტი განსაბლერელი ბოთხოვნების განხორციელების ჯერსპექტივები.

მეხვედრაზე განსაკუთრებული ყურადღება მიეპყრო აფხაზეთში ბოლო დრო განვითარებული მოულენის ფონზე ქართულ-აფხაზური პოლიტიკური მოლაპარაკების პერსპექტივებსაც. მიმოხილულ კონფლიქტის სრულმასშტაბიანი მოწესრიგებამ ფართო სპექტრი, ისაუბრეს ეკონომიკურ კონფლიქტის მონაცმ. მიმდინარე პროცესებმა და არსებულ სოციალურ პრობლემებმე, ლტოლვილთა დაბრუნებასა და სამშვიდობო ოპერაციის განვითარების სხვა მნიშვნელოვან საკითხებმე.

განხილულ წინა მეხვედრებზე დაგეგმილ ღონისძიებებთა განხორციელების მიმდინარეობა. აფხაზეთის ეკონომიკური რეგიონალიციის პროგრამებზე გამოიქმნენ მოსაბრეებმე მხალითხანის მეხვედრის მონაწილეებმა მიმაბმენენელად მიიჩნიეს მომავალ ლეგნილ ბიბნესმენთა მოწვევა.

სახელმწიფო მინისტრისა და აფხაზეთის ხელისუფლების წარმომადგენელთა მეხვედრა მომავალი სამეგოდან საქართველოს ლელეგიციის დაბრუნების შემდეგ მეოდეს.

რუსი სამხედროელი დახმარებას პირდებიან

16 თებერვალს დაბიანდა 500-კილოვოლტიანი ელექტროგადამცემი ხაი „ინერეთი", რომლის ალსაგვნად ხაჭრობა ასაფიანებელი სამუშაოების განხორციელები, – აცნობა ბუგდიღიდან ეგას კორესპონდენტს პარლამენტარმა დავთ ტყეშელაშვილმა.

აფხაზეთის კონფლიქტის მონაცმი განლილებული კოლეკტიური სამშვიდობო ძალების გიერთიანებული ბგალის უფროსი ვენერალ-მაიორი ნიკოლაი სურიანცი და ქართველი ენერგეტიკოსები მეთანხმნენენ, რომ რუსი სამხედროელი დიეხმარებიან მათ ალდგენით სამუშაოებში.

პენსიონერთა დაკავალიანება დაფიფარება

ფიდი ხანაა თავიანთ პენსიიებს ელიან თბილისელი პენსიონერები. არადა, ბევრისათვის ეს მამმალის ფლეებია, როცა ფული პურისთვისაც არ ეყოფნთ. როგორც საკენსო უმრუნველყოფისა და სამედიცინო დამდგენის ერთიანი სახელმწიფო ფონდის ენერგალური დირექტორის მოადგილემ დ. ეკეკამ თქვა, მალეთ 300 ათასი ლარი უკვე გადაირიცხა ფედერალურ საფოსტო განყოფილებებსა და ბანკებში. ასე რომ, თებერვლის დავალიანება დაიფარება. ეარდა ამასა, 20-24 მარტამდე ჩვენი მოხუცები მარტის პენსიასაც მიიღებენ.

სხვათა მორის, ასეთი პრეფერენციები რომ ალიკვეთოს და ფული პენსიონერებმა დროულად მიიღონ, რაიონული გამგეობები ფულს ფოსტაში არ გადარიცხავენ, სანამ წინა თვის თანხა აღრესაგს არ გადაიკვანა.

თბილისში ნავრუზ-ბაირამის დაწყება აღინიშნა

ბუმნინ თბილისში ამერბაიჯანელთა კულტურის ცენტრში დიდი ღღესასწაულია ნავრუზ-ბაირამის დაწყების ალსანიშნავად კონცერტი გაიმართა. ამერბაიჯანის საელჩოს წარმომადგენელმა ბიჯამ ალაბ-ოღლიმ, გამეთ „ბერეხსაგანის" მთავარმა რედაქტორმა სულეიმან სულეიმანოვმა, პარლამენტის წევრმა ისაკ ნოეტონოვმა, ამერბაიჯანის კულტურის ცენტრის დირექტორმა მამედ ეიულმამედოვმა და სხვებმა ღღესასწაულის დაწყება მიულიეს კონცერტის მონაწილეებსა და მოწვეულ სტუმრებს.

ქუთა-ინეზიდია საასალწლო ღღესასწაული

საქართველოს იუმიდთა კავშირსა და იუმიდთა გრადიციების ცენტრს ალაგეგეული ალეთ აქვთ ა.წ. 19 მარტს, სხვა ქართულ ხამოგალდებასთან ერთად, ალნიშნონ ყველა ქართი-ინმიდის საასალწლო ღღესასწაული „ალოქე სარე სარე". ეს ღონისძიება გაიმართება სამეიმეთეთარებაში, არსებული გრადიციებსა და რეგულებებს დაყვით (მისამართი: ქ. თბილისი, მარჯანიშვილის ქუჩა, № 37).

ინფორმაციები მოგვაწოდეს: პრეზიდენტის პრესსამსახურმა – საქინფორმმა, „ბეჯამ".

PARLAMENTI

რად უნდოდათ მაშველთა კორპუსის წევრებს ავტომატები?

საქართველოს პარლამენტის ალეკრანულ სხდომის პირველი ღღე ფეპეგატამ განსახილველთან დაიწყო საპარლამენტო ფრაქციათა „ალიძინებამ" წარმოადგენა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკიდან მაჟორიტარული წესით არჩეულ ფეპეგატთა ჯგუფის წარგზავნება მაჟორიტარულ ფეპეგატის ინგარეულის და ეწინააღმდეგება მათ პოლიტიკურ პლატფორმას, საკონ ბურაბ ეკონაა ეანმარგეთო, ფეპეგატი ეფეკრ ხურმანიძე ასრულეს აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკიდან მაჟორიტარული წესით არჩეული ფეპეგატის და

იხ. მე-2 გვ.

RECAKCIA

მოვითხოვ უარყოფას

ჩვენი გაზეთის გუშინდელ ნომერში გაზეთ „პრავდა-5"-დან გადმობეჭდილი ინტერვიუსთან „ტრანსკავკასიის ეფსტერნი აჭარისკენ მიპქონს" დაკავშირებით რედაქციამ მიიღო აჭარის რუსების საზოგადოებრივი საქველმოქმედო საზოგადოების „მეგობრობის" პრეზიდენტის იაკობ ბრიგორიევის წერილი, რომელშიც ნათქვამია:

1998 წლის გამეი „პრავდა"5"-ში (№ 11) ეგამოქვეყნდა ჩემი ინტერვიუ. – რომელშეც დამბინხეულადაა წარმოდგენილი ჩემი სიტყვები. სამწუხაროდ, ამ დამბინხვამ შეიძლება დაარღვიოს საქართველოს რუსული კულტურულ-საგანმანათლებელი საზოგადოებისა და აჭარის რუსთა სამოგადოებრივი-საქველმოქმედო ასოციაციი „მეგობრობის" ნორმალური პარტნორული ურთიერთობა, აგრეთვე, ჩრდილი მიაყენოს საქართველოს პრეზიდენტის ედუარდ შევარდნაძისა და აჭარის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომრის ასლან აბაშიძის ურთიერთობას.

რუსეთის კანონმდებლობის შესაბამისად გამეთის „პრავდა-5"-ის მთავარ რედაქტორს ვ. რიანშის ეთხოვე დაეტეტა ეარყოფა, რომ ჩემი სიტყვები დამბინხულებულია. ამ მეშეხვევაში, თუ იგი ეარს იტყვის, მე სასამართლოს მიმართავ.

მაგრამ რუსეთის კანონმდებლობით გათვალისწინებული ამთა განმარგების პროცედურა შეიძლება რამდენიმე თვით გაიწელოს. გთხოვთ, თქვენს გამეთში გამოაქვეყნოთ ჩემი წერილი, რომელიც 16 მარტს გავუგზავნე გამეთ „პრავდა-5"-ის მთავარ რედაქტორს.

იაკობ ბრიგორიევი.

GZEREC

სასლი დანგრევას გადარჩა

ღღსს თბილისის ძველ უბნებში საცხოვრებელი სახლები მმიმე მდგომარეობაში რომ არის, ეეკლამ ეიეთ. თითქმის ყველა ძველი სახლი შეეეფთას საჭიროებს, მაგრამ შესაბამისი სამსახურები ამ რეალ საქმეს თავს ვერ ათმაეენ ან ხმირად შემხვეევები, როცა მობინადრეებს ჯერ თავვე ენგრეეთ.

თუმცა ამას ვერ ვიტყვით მოაწმინდის რაიონის საბინაო მეურნეობის სამსახურის მუშაკებე, რომლებმაც, ამ მუშაობების ეამს, ყველაფერი გააკეთეს, რათა გადაეარჩინათ სასლი, რომლის საძირკველი მმიმე მდგომარეობაში იყო.

ერთი სიტყვით, ქუთათელამის შესახებეეს №9 სახლის მცხოვრებლები მადლობას ვუხდით მთავრობის რაიონის გამგეებს ოსეს ჩხაკვიშვილს, მთავარ ინეჟინერს ანნორ კალანდაძეს, არქიტექტორს ეკოპ ბერიძეს, რომლისა დამპარაბითაც ჩვენი სახლი კაპიკალურად მეკეთდა და კიდევ ერთი ძველი სახლი გადარჩა ნგრეეას.

იაკა ბოლოქავაძე, ნაილი ნემსაძე, ია ალალადაძე, ნინო ხოროავა, ქუთათელების შესახვევი №9 მცხოვრებლები.

„ლიდერობენ ქოჩარიანი და დემირჩიანი

ერევანი. წინასწარი მონაცემებით (წუხანდელი 22 საათისათვის), პრეზიდენტის რიგგარეშე არჩევნებში ლიდერობენ სომხეთის პრემიერ-მინისტრი რობერტ ქოჩარიანი და სომხეთის კომპარტიის ეკ ყოფილი პირველი მდივანი კარენ დემირჩიანი. პირველს ხმა მისცა ამომრჩეველთა 38 პროცენტმა, მეორეს ათი პროცენტით ნაკლებმა. სომხეთის კომპარტიის ამჟამინდელ ლიდერს ხერეო ბაგალიანს ხმების 17,21 პროცენტი აქვს. ეარაფლობენ, რომ თუ საჭირო გახდა მეორე ტურის გამართვა, ამ უკანასკნელის მოსმრჩენი კარენ დემირჩიანის მისცემენ ხმას.

უკანასკნელ საათს

ჰაცის ტვირთი.

ფურაბ დაბეაბეულის ფოტო.

KADRI

DGES

ამინდი

დასავლეთ საქართველოში

ეცვლებადი მოღრუბლულობა, ზოგან წვიმა, მაღალმთაში თოვლი, აღმოსავლეთის ქარი 10-15 მ/წამში.

ბარში: ღამით +7 +12; დღისით +12 +17.
მთაში: ღამით +3 +8; დღისით +8 +13.
ბაღალმთაში: ღამით -2 +3; დღისით +2 +7.

აღმოსავლეთ საქართველოში

ეცვლებადი მოღრუბლულობა. ზოგან წვიმა და ნისლი, მაღალმთაში თოვლი. სუსტი ქარი. კობიგუდაურის გზის მონაკვეთზე მცვავსაშიშროება.

ბარში: ღამით +1 +6; დღისით +6 +11.
მთაში: ღამით -2 +3; დღისით +6 +11.
ბაღალმთაში: ღამით 0 -5; დღისით +1 +6.

თბილისში:

ეცვლებადი მოღრუბლულობა. მცირე წვიმა. სუსტი ქარი.

ღამით: +4 +6; დღისით +7 +9.

საქართველოს კინოდრამატიკოსთა ასოციაციის ინფორმაციით

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შთამომავალი. ბესიკ ბუბამეფილის ნახატი.

GVIPASUXEBEN

დადგენილება კანონმდებლობას არ ეწინააღმდეგება

რეფერენდუმი გამოიტანენ წერილი მოეწერა ეკ. ჭუბერეული ეს-მაურებოდა ჩვენს გამეთში დაბეჭდილ თ. მაღრაძის სტატიას „ადადეარნინთ თბილეგრანსი". წერილი განსახილველად გადაეგზავნა თბილისის ეროვნულ ბანკს. თბილისის ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის მოადგილე ბუბა ბაბუბაშვილ ეგასახუნებს:

თბილისის ეროვნულ ბანკს ეკანონებს დადგენილება არ ეწინააღმდეგება საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კანონებს 1995 წლის 10 მაისის № 246 დადგენილებას და საქართველოს კანონმდებლობას, მათ მორის კანონებს „პოლიციის შესახებ" და „ეროვნული ბანკის" სამეგბერო მესახეთ". მუნიციპალიტეტების დადგენილება მხოლოდ განსაზღვრავს მოქალაქეთათვის კანონით მინიჭებული უფლებებს „თბილგრანსის" მეშეეობით განხორციელებას ეუნა.

ეგიენობეთ, აღრეთვე, რომ მოქალაქის პირადობის დამადასტურებელი მოწმობა არ იძლევა მუნიციპალური მაწყობელი გრანსპორტით უფასო მგზავრობის უფლებას, მოქალაქე ეალდებულია, გრანსპორტით მგზავრობისას წარადგინოს „თბილგრანსიდან" მესაბამისი უწყების მიერ მეიენული და მოქალაქისათვის გადაცემული სამგზავრო ბილეთი.

რაც შეეხება თბილისის მეგრელოლეგენი უფასო მგზავრობის საკითხს, იგი ასევე საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა გათვალისწინებით დამტკიცებულ თბილისის მუნიციპალიტეტის კანონებე მიერ.

DGES

ვაქვეყნებთ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსს

იხ. მე-5 – 30 გვ.

DIMILI DOWA

საქართველოს რესპუბლიკა
№63-66. ოთხშაბათი. 18 მარტი. 1998 წელი.

შეიმუშავებენ წინადადებებს

შეიქმნა ლუსტრაციის მექანიზმის შემუშავების დროებითი სახელმწიფო კომისია

საქართველოს პრეზიდენტის განკარგულებით, შეიქმნა ლუსტრაციის მექანიზმის შემუშავების დროებითი სახელმწიფო კომისია საქართველოს სახელმწიფო უშიშროების მინისტრის ჯემალ გახოკიძის თავმჯდომარეობით.

კომისიის დაკვალი ერთ თვეში შეიტყველის სახელმწიფო უშიშროების სამინისტროს ოპერაციული არქივის ფონდში დაცული ყოფილი სსრკ სახელმწიფო უშიშროების ორგანოების აგენტურასთან დაკავშირებული ღოკუმენტების მფლობელებისა, შეიმუშაოს მონაწილეობის მისაღებად მოწვეული არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და საბოჭადოებრივის წარმომადგენები.

მიმდინარე წლის 30 აპრილამდე კომისიამ საქართველოს პრემიერსა და პარლამენტის თავმჯდომარეს უნდა მოახსენოს გაწეული შემუშავების შედეგები.

კომისიას დაეკვალი შუმაოს პერიოდში საქართველოს უშიშროების ორგანოებში უცხოეთის სპეციალსამსახურებთან დაკავშირებული თვითადაღრმბთ ბეიმეოებიდან პირების მიმართ განახორციელილ ოპერაციებზე ანალიზი.

ამ ანალიზის საფუძველზე ეროვნული ინტერესებიდან გამომდინარე, ეროვნული უსაფრთხოების მეთაბა ანალიზის

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პოლემიკა

„ქართლის ცხოვრების“ პირველი მატიანის არმენოფილობის თაობაზე

საქართველო-სომხეთის ურთიერთობის ამბებს ლეონტი მროველი სომხური ლეგენდების, სომხური მატიანეების თუ სომხური ზეპირსიტყვიერების მიხედვით გადმოგვცემს და არა ქართულ წყაროებზე დაყრდნობით.

ეს წერილი გამეი „საქართველოს რესპუბლიკაში“ გამოქვეყნებული საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტის ბაგრატ ბაბაკაიძის წერილის („ნეგნი ისაურთან გაკეთილთანეა“) საპასუხოდ დაიწერა. მ. ალექსიძეს ეხებოდა „ცხოვრება ქართველთა მეფეთას“ (რომლის ავტორად ლეონტი მროველი მიჩნეული) ის ცნობები, რომლებიც უმეცრებს ხანაში კიკეკასიაში სომეხთა ეპარქიასთან დაღალებენ, ცდილობს თავისებურად ეგაიმრის ეს მასალა და ფასეული, რომ ლეონტი მროველს ტკბილად, ეხამარილოდ სწამებენ ერმენოელობას. მ. ალექსიძის წერილში ჩემთვის ბევრი რამ არის მიუღებელი და საეთნოსაფლიმი ჩემი დამოკიდებულებელის გამოსახატავად ეუიილებელი ხდება ბოგიერთი ადგილის მოტანა „ქართლის ცხოვრების“ პირველი მატიანედან.

„პირველად ვახსენით ესე, რამეთუ სომეხთა და ქართველთა, რანთა და მეკავკელთა, „ქორთა და ლეკთა... – ამათ თვისთა ერთი იყო მამა, სახელით თარგამოს“. აბბილნის ეოოლოთან დაკავშირებული ამბების შემდეგო „წარმოვიდა ესე თარგამოს ნათესავითურთ მცხეთ, და დავმკვიდრა ორთა მათ მთათა შუა კაფეკუველთა, არარაგსა და ამანასსა...

ხოლო შეიძთა მორის მისთა გამოჩნდეს კაენი რეანი, ბგორნნი ძლიერნი და სახელოვანნნი, რომელთა სახელები ესე არს: ბარელი ერქეა ალოს (ეს სომეხთა მამამთავარია, ნინაპარია – ა. ა.), მეორესა ქართლოს, მესამესა ბარდოს... ესე რვანი იყვნენ ბმრნნი. ხოლო ალოს ეშვეეს ბგორი იყო ყოველთანა, რამეთუ ეეეეთაორი არაოდეს ყოფილ ეოფილ-ოოენს ენნათ და არცა შემდოოოდ განთთა, ძალითა და სიმხნითა“.

თარგამოსს თავისი სამფლობელი რვა ეაკისათვის ასე ეაუეყოფა: „ნახეკარი ნათესავთა მისისა და ნახეკარი და ეამკობეს ქეეყანასა მისისა მისცა ალოსს“, ხოლო ფარნნილი ნახეკარი, შეკარებეთ თითქოს ეეარეანი, ბაუნაწილებია ეეიდი მმისთვის, მთა ფორის, ქართველთა მამამთავრის ქართლოსისთვისაეკ. ამასთანავე, ოერმე „ამთა შეიდოთვე ემირთა ბეკი იყო განმეებელ და ეუფალ ეალოს და ესე ყოველნი იყენეს ბორნილ ალოსსა“.

თარგამოსის ეკეეეს ალოსს მეთაურობთ დიდი ბრძოლა გადაეუხდაოთ მგრის ეანაადმდეგ. ამ ბრძოლაში თავი ეანსაკეთრებთან უსახეეკიანა ალოსს. ამის შეშფეეეო ალოსმა „ალო თავი თვისი მეფედ ამპოთ თვისთა ბეკდ და სხეთთაცა ნათესავსა ბეკ, მამლოოეთია სამეკეართა მისთასა. ხოლო შეიდნეეე ესე ძმანი ეარეფილ თვის-თვისად ქეეყანანა, და იყენეს მორნილ ალოსსა“. დაუბამიდან ძ. ფ. VI საუკუნემდე, ოერმე ეე ეყეეთ, „ქართლოსიანთა ენა სომხური იყო, რომელსა მრახვიდეს. ხოლო ოდეს მემორანეს ეე ეერიეეენი ნათესაენნი (სხვადასხვა ხალხი თუ ტომი – ა. ა.) ქართლსა მანა, მაშინ ქართველთაცა დაუეეეეეს ენა სომხური. და ამათ ყოველთა ნათესავთაგან შეიქმნა ენა ქართული“. ძველად არა მარტო ქართველებს, არამედ ყველა კავკასელი ხალხის მმობლიური ენაც სომხური ყოფილა (ლეონტი მროველის მეეეეეეეეთ), ქართელ ენის ბანეეის მეშეეეეე ქართლის გავრცელებელი ეყოო ექმნი ენა: „სომხური, ქართული, ხაბარული, ასურული, ებრაული და ბერძნული. ესე ენანი ეყოოეეს ყოველთა მეფეთა ქარლესთანა, მამათა და ოედათა“. აქეე, ცხადია, ეარეეეეეეეე

საქართველოს რესპუბლიკა
№63-66. ოთხშაბათი. 18 მარტი. 1998 წელი.

 პოლემიკა

„ქართლის ცხოვრების“ პირველი მატიანის არმენოფილობის თაობაზე

ლაპარაკ ბაღვაში და ქართველთა ჯარი ანისიდან გამოდევნეს. ამას მოაყვა სომხური მოსახლეობის მიმრავლებაც საქართველოში. სამოგადოდ XI საუკუნეში სომხები ფიდი რაოდენობით ბიყარნენ მმობლიური ქვეყნიდან და ეუხო ქვეყნებში, კერძოდ, საქართველოში დასახლდნენ. საქართველოს სამეფო კარი-სთვის მათი მხარდაჭერა ბუელესული იყო სომხეთისათვის ბრძოლაში. ქართველთა გარკვეულ წრეს, კერძოდ, ქართულ ეკლესიას, ალბათ, მიზანშეწონილად არ მიაჩნდა „მწყალებულ“ სომეხთა მორიგებელი საქართველოში (მთ ეფრო, მათი დაწინაურება საქართველოს მეფის სასახლეში). XI საუკუნეში ქართული ეკლესიის მოღვაწენი ხომ ამაყობდნენ იმით, რომ საუკუნეთა განმავლობაში ქართველი ეკლესიის მწყალებულთა ღვარძლისგან თავი დაიცვა. საქართველოს სამეფო კარი შეეშინა ეი-თარეებში ერთაფერი გამოსავალი იმაში ხედავდა, რომ საქართველოში ჩამოსახლებეყოფი თუ სომხეთში მხეოვრები სომხები ქალკეთინგიბაზე (მართლმადიდებლობაზე), „ქართულ რწულზე“ მოექცეთ. სომხეთში სომხური მოსახლეობის ქალკეთინგიბაზე მოქცევას და, ამიერად, სომხების ბერძნული ეკლესიის მრეველ ქეეკეს დაბეჯითებით ცდილობდა ბიმაენგიის იმპერია, რაც სომხეთში ბიმაენგიის ბაბაგრნების მოაწყვეგებდა საქართველოს სასიცოცხლო ინტერესების საწინააღმდეგო. XI საუკუნეში, ისეე, როგორც დაეთი კურაპალატის დროს, აგრეთვე, დაეთი აღმაშენებლის მეფობის ეეამს საქართველოს სამეფო კარი მეგალ ფრთხილად უდგებოდა სომეხთა „ეროთულ რწულზე“ მოქცევის საკითხს, რადგან ყოველვეარ ძალდაგანებას (რახი მომრეეი იყო ქართული ეკლესია) შეიძლებოდა უარყოფითი შედეეი მოეგანა და ხელი შეეშალა ქართველ-სომეხთა ერთობლეეი, ხანგრძლეეი ბრძოლისათვის სომხეთის გასანთავეის უფლეებად. ქართველი პოლიგიოსებისათვის მაუდგენელი იყო სომხეთის დაკლეა სომხური მოსახლეობისაგან და იქ ბიმაენგიელების თუ თურქ-სელჩუკების, საერთო ანისიდან გამოეეეგნენ. ამას მოაყვა სომხური მოსახლეობის მომრავლებაე საქართველოში. სამოგადოდ XI საუკუნეში სომხები ფიდი რაოდენობით ბიყარნენ მმობლეეი ქვეყნიდან და ეუხო ქვეეეგებში, კერძოდ, საქართველოში დასახლდენ. საქართველოს სამეფო კარი-სთვის მათი მხარდაჭერა ბუელესული იყო სომხეთისათვის ბრძოლაში. ქართველთა ნაწილი ეთარეებში ბიმაენგიელებმა ბაბაგრნებად ბაბაგეს, ანუ ბაბეგრნებად ეეეეეს. თუ X საუკუნეში სომეხი ხელისუფალნი ქართველი მეფეების მიგაეეგბაზე ფიქრობდნენ, XI საუკუნეში ქართველი ხელისუფალნი ინძალეეეს გახდნენ დაეეეთი სომხეთი დამპყრობლისაგან, რომელეე საქართველოს დამხობასაეე ცდილობდა. ასეთ ეითარებაში აუელესეეი იყო მრეველი ქართველ-სომეხთა ურთიერთობის გაუმჯობესებაზე, სომეხთა მამამთა მრავალი საუკუნის განმავლობაში ჩამოყალიბებულ ქართველთა უარყოფით დამოკიდებულების, შეეხულეებების, წარმოდგენების შეეცლაზე ან შერბილებაზე მაინც. ამეგარი რამ კი ყოველთეეს შეგაღ როეულ, მგკიენეულ პროცესს ამ პრობლეეას წარმოადგენდა. შეეძლება დაეეეშეეთ, რომ სწორეე ასეთ საგანგებო ეითარებაში შეიგანეს ლეონი მრთველის არმენოფილური მაგიანე „ქართლის ცხოვრებაში“. არაა გამოსარიცხი, რომ ეს საქმე გარკეეულწილად ეკავშირებოდეს საქართველოს იმდროინდელი ცნობილი ღეღოფლის, ბაგრან IV დედის, მარიამის სახელთან, რომელეე სომეხთა მეფის ასული იყო, როგორც ცნობილია, იმ ეპოქაში ქართველ მეფეებს ცოლი უსაოეოდ ეუხო ქვეყნიდან უნდა მოეეეგანათ.

მიუხედავად იმისა, რომ სომხური ეკლესია მონოფიზიტური (ეროგორიანეელი) გახდა, სომხეთში თითქმის ყოველთეეს არსებობდა ქალკეთინგ (მართლმადიდებელ) სომეხთა თემი. X-XI საუკუნეებში მათ გაანსნილთ თავიანთი ეროგნეული, სომხური თვითმეეგნება და თავმოყვარეობა, თუმცა, მონოფიზიტ სომხებს მკეეთრად ეარიხსნერდენდნენ. მეეძლება დაბეჯითებით თქეა, რომ XI საუკუნისათეის ქალკეთინგ სომხებსაც ისეეე ესახეეთოდათ საქართველო-სომხეთის ურთიერთობა ძეეე ხანაში, როგორც ეს ლეონეი მრთველის მაგიანეშია წარმოდგენილი. საქართველოს სამეფო კარი ფეხიდან ეიწოდა, რადგან მათი მხარდაჭერა აუცილებელი იყო მგრის ბანსაალეენად სომეხთეთდან, სომხეთის საქართველოსთან შემოსეიერთებლად და როგორც საქართველოს, ისე სომხეთის სომხური მოსახლეეთის დიდი ნაწილის მოსაქცეეად „ქართულ რწულზე“. შესაძლოა, არც ის იყოს შემთხვეეთთ, რომ „ქართლის ცხოვრება“, კერძოდ, ლეონეი მრთველის მაგიანეეე XII საუკუნეშეე ითარგმნა სომხურად. ჩვენმა ქვეყანამ სამეფო ძალების შემქმნისათვის ეეეეა ჩვენს ეორეგეეში ხსრე ეაეეა ბლეეს ფლოგის ეეეეი ბაბაგ ბლეეს მეაკრად ეასაალეეელეელეელ წესით საქართველოდან ბაბაპრეს და მათი ეკან დაბრუნების მანსეე ალარ დაეეეგოგეეეს. ჩვენმა ქვეეანამ სამეეეი ძალების შემქმნისათვის სხეა ეეზის ძიეეა დაიეეო და ამ მხრივ ეარკეეულ ბრძოლეეს ეეეეე

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი

ზოგადი ნაწილი

პირველი ქერი

ძირითადი დებულებანი

თავი I

სისხლის სამართლის პროცესის კანონმდებლობა

მუხლი 1. სისხლის სამართლის პროცესი და მისი ამოცანები

1. სისხლის სამართლის პროცესი ანის მოქალაქეები, გამომძიებლის, პროკურორის, მოსამართლის, სასამართლოსა და სისხლის სამართალწარმოების სხვა მონაწილეთა კანონით მოწესრიგებული საქმიანობა, რომელიც ხორციელდება ამ კოდექსის მე-2 ნაწილით ამოკანონმდებლობა ამოცანების გადასაწყვეტად.

2. სისხლის სამართლის პროცესის ამოცანებია დაადგინონ დანაშაული ან სხვა მართლსაწინააღმდეგო ქმედების ფაქტობრივი გარემოებანი და მისი ჩამდენი პირი; უმრწესეველის კანონის სწორად გამოყენება; არ დაუშვან უდანაშაული პირის მსჯავრება; გამოასწორონ საგამოძიებო და სასამართლო შეცდომები; დაიცვან მოქალაქის, უმეტესობისა, ბრალდებულის, დამრალდებულის, აგრეთვე, სხვა სამართალი პროცესის ყველა სხვა მონაწილის უფლებები და თავისუფლებები; დაამკვიდონ სამოგალონო-ეთიკური კანონის, პუმანიზმისა და სამართლიანობის იდეების პაგალუსეგმა.

მუხლი 2. სისხლის სამართლის პროცესის წყაროები

1. სისხლის სამართალი სამართლის ნორმების შეიცავს საქართველოს კონსტიტუციაა, საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებები და შეთანხმებები, ეს კოდექსი, საქართველოს სხვა კანონები, აგრეთვე საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებული პრინციპები და ნორმები.

2. თუ ეს კოდექსი და საქართველოს სხვა კანონები ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციას ან საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებსა და შეთანხმებებს, შესაბამისად მოქმედებს კონსტიტუცია ან საერთაშორისო ხელშეკრულებები და შეთანხმებები, ხოლო თუ საერთაშორისო ხელშეკრულებები და შეთანხმებები ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციას, მოქმედებს კონსტიტუცია.

3. კანონი, რომელიც აუქმებს ან ზღუდავს ადამიანის უფლებებსა და თავისუფლებებს სისხლის სამართალის პროცესში, არ გამოიყენება.

მუხლი 3. სისხლის სამართლის საპროცესო კანონის მოქმედება დროში

1. სისხლის სამართალწარმოებისას გამოიყენება სისხლის სამართლის საპროცესო კანონი, რომელიც მოქმედებს მოკვლევის, წინასწარი გამოძიებისა და სასამართლო განხილვის დროს.

2. სისხლის სამართლის საპროცესო კანონში შეგანილ ცვლილებებს შეიძლება მოჰყვეს წინათ გამოკანილი საპროცესო აქტების გაუქმება ან შეცვლა, თუ ამით უმჯობესდება ეჭვმიტანილის, ბრალდებულის, განსასჯელის, მსჯავრდებულის მდგომარეობა.

მუხლი 4. სისხლის სამართლის საპროცესო კანონის მოქმედება სივრცეში

1. დანაშაულის ჩადენის ადგილის მიუხედავად, სისხლის სამართალწარმოება საქართველოს ტერიტორიაზე ხორციელდება საქართველოს კონსტიტუციისა და საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობის შესაბამისად.

2. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობა გამოიყენება აგრეთვე საქართველოს ფრონტ ან ამოსაფრინ ნიმნით საქართველოს ფარგლებს გარეთ მყოფ სამეფო ოე სამეკალო ხომალდზე ჩადენილი დანაშაულის ან სხვა მართლსაწინააღმდეგო ქმედების გამო სამართალწარმოების ფრონ, თუ საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით ან ზოგადად მიღებული საერთაშორისო სამართლის ნორმებით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

3. საერთაშორისო ხელშეკრულებათა და შეთანხმებათა შესაბამისად, საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობა შეიძლება გამოყენებულ იქნეს უცხო სახელმწიფოს ტერიტორიაზეც.

4. საქართველოს მოქალაქე, რომელიც დიპლომატიური იმუნიტეტით სარგებლობს, აგრეთვე სამხედროიერი მყოფი მისი ოჯახის წევრები, თუ ისინი ნებაყოფლობით არ დათანხმებიან ადგილსამყოფელი ქვეყნის კანონმდებლობის გამოყენებაზე, ექვემდებარებიან საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობის იურისდიქციას.

5. საქართველოს ტერიტორიაზე სასამართლო ან საგამოძიებო მოქმედების ჩაგარების შესახებ უცხო სახელმწიფოს სასამართლოსა თუ საგამოძიებო ორგანოს დავალების შესრულებისას შეიძლება ამ სახელმწიფოს სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობის გამოყენებაც, თუ ეს ეროვნულნინებულია საქართველოსა და აღნიშნულ სახელმწიფოს შორის დადებული საერთაშორისო ხელშეკრულებით ან შეთანხმებებით.

მუხლი 5. სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობის მოქმედება უცხო სახელმწიფოს მოქალაქისა და მოქალაქეობის არმქონე პირის მიმართ

1. საქართველოს ტერიტორიაზე მყოფ უცხო სახელმწიფოს მოქალაქესა და მოქალაქეობის არმქონე ტრიელ ფუტა საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობა.

2. დიპლომატიური პრივილეგიებისა და იმუნიტეტის მქონე პირს, აგრეთვე მისი ოჯახის წევრების მიმართ ამ კოდექსით გათვალისწინებული საპროცესო ქმედებები ტარდება მხოლოდ მათი თხოვნით ან თანხმობით. დაუშვებელია ამ პირთა დაკავება, მოყვანა, დაპაგიმრება.

3. დიპლომატიური წარმომადგენლობის მიერ დაკავებულ მუნიციპი და ტერიტორიაზე დათვალიერება, ჩხრეკა, ამოღება და სხვა საპროცესო ქმედებები ტარდება მხოლოდ დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაურის თხოვნით ან თანხმობით, პროკურორისა და საქართველოს საკარო სამსახურის წარმომადგენლის თანდასწრებით.

4. ამ მუხლის მე-2–3 ნაწილებში აღნიშნული საპროცესო მოქმედებების ჩაგარებაზე თანხმობა გამოითხოვება საქართველოს საკარო სამსახურის მეშვეობით.

თავი II

სისხლის სამართლის პროცესის პრინციპები

მუხლი 6. ზოგადლაპარაკობა და სისხლის სამართლის პროცესის პრინციპები

1. სისხლის სამართლის პროცესს საფუძველად უდევს კანონიერების, პატივისცემის ხელშეუხებლობის, მისი ღირსების პატივისცემის, პუმანიზმის, ფემოკრატიულობის, სამართლიანობისა და თანასწორუფლებიანობის ზოგადსამართლებრივი პრინციპები.

2. სისხლის სამართლის პროცესის პრინციპები განსაზღვრავს სისხლის სამართალწარმოების ამოცანებს, სტრუქტურას, უფლებებსა და ვალს.

მუხლი 7. კანონიერება და ადამიანის უფლებები

1. მოქალაქეები, გამომძიებელი, პროკურორი, მოსამართლე, სასამართლო, მოქალაქეები, დაზარალებულები, საწარმოები, ორგანიზაციები და სისხლის სამართლის პროცესის სხვა მონაწილეები ვალდებულნი არიან დაიცვან საქართველოს კონსტიტუცია, ეს კოდექსი და სხვა კანონები.

2. საქართველოს კონსტიტუციითა და სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი სისხლის სამართლის საქმეთა გამოძიებისა და სასამართლო განხილვის წესი საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე ერთიანია და საკანონმდებლო სისხლის სამართლის პროცესის ყველა მონაწილისათვის.

3. სისხლის სამართლის საპროცესო კანონის არაკონსტიტუციურად ცნობა საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს პროგრამაა. ამ საკითხის გადასაწყვეტად სისხლის სამართალწარმოება ჩერდება და საქმე ეძიებეგება საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს.

4. კანონმდებლობაში ხარვეზების არსებობისას დასაშვებია სისხლის სამართლის საპროცესო კანონის ანალოგიით გამოყენება, თუ ამით არ ილახება ადამიანის უფლებები.

5. საქართველოს კონსტიტუციისა და სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობის ფარგეშად წაკვეთ კანონი გათვალისწინებულ პასუხისმგებლობას და უკანონო საპროცესო აქტის გაქმენას.

6. კანონს ფარდაგეთი მიღებულ მტკიცებულებას იურიდიული ძალა არ აქვს.

მუხლი 8. სასამართლო ხელისუფლების ეფექტურობა და დამოუკიდებლობა

1. სასამართლო ხელისუფლება არის ხალხის ხელფრენელი ნებას გამოხატავენ და მას მხოლოდ სასამართლო ხორციელებს.

2. სასამართლო გადაწყვეტილებას იღებს სასამართველოს სახელით.

3. სასამართლო ხელისუფლება საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ხელისუფლების წინაშე ანგარიშვალდებული არ არის. მოსამართლე და მსაჯული დამოუკიდებელნი არიან და ემორჩილებიან მხოლოდ საქართველოს კონსტიტუციასა და კანონს.

4. სასამართლო ხელისუფლება აკონტროლებს მოკვლევის ორგანოს, გამომძიებლისა და პროკურორის მოქმედებათა და გადაწყვეტილებათა კანონიერებასა და დასაბუთებულობას.

5. მართლმსაჯულება ხორციელდება მხოლოდ კანონით დადგენილი სასამართლო ფორმით. არაეთს არა აქვს უფლება მოქმედებედეთოს გაუწიოს სასამართლოს და მის მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებას.

6. მხოლოდ სასამართლოს აქვს უფლება დამნაშავედ ცნოს პირი და დაუნიშნოს მას სასჯელი, ხოლო მართლსაწინააღმდეგო ქმედების ჩამდენს – სამეფიანი ხასიათის ძალადაცნობილ ბა.

7. განაჩენსა თუ სხვა სასამართლო გადაწყვეტილებაში რაიმე ცვლილების შეგანა შეიძლება მხოლოდ სასამართლო წესით.

8. არავის არა აქვს უფლება ჩაერიოს მართლმსაჯულების განხორციელებაში და შეეფიანენა მოახდინოს მოსამართლეებზე ან მსაჯულებზე. მოსამართლეცა და მსაჯული დამოუკიდებლობის გარანტიებს აღვენს კანონი.

მუხლი 9. თანასწორობა კანონისა და სასამართლოს წინაშე

1. ყველა თანასწორია კანონისა და სასამართლოს წინაშე – რასის, ეროვნების, ენის, სქესის, სოციალური წარმოშობის, ქონებრივი და თანამდებობრივი მდგომარეობის, საცხოვრებელი ადგილის, რელიგიისადმი დამოკიდებულების, წარწმენის, აგრეთვე, სხვა გარემოებების მიუხედავად.

2. საქართველოს პრეზიდენტს, საქართველოს პარლამენტის წევრს, ადგილობრივი ან ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანოების დეპუტატებს, საქართველოს სახალხო დამცველს, მოსამართლეს, პროკურორს სისხლის სამართლის პროცესში, ადვოკატს, ექსპერტი და ექსპერტებს, ადამიანებს, ოჯახის ნაცნობ-ნათესავ-ახლობელ ადამიანებს, ბინადარ ადამიანებს, ბინადარ ადამიანებს, ბინადარ

საქართველოს რესპუბლიკა
№63-66. ოთხშაბათი. 18 მარტი. 1998 წელი.

ღები დასკვნის დამტკიცების შემდეგ მის ახლს გამომძიებელი გადასცემს ბრალდებულს.

8. პროკურორის მიერ ბრალდების შეცვლა და ბრალდებაზე უარის თქმა საეჭვოებელია გამომძიებლისათვის, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა გამომძიებელს უფლება აქვს ამ საკითხის გადასაწყვეტად მიმართოს შემდეგ პროკურორს (58-ე მუხლი). თუ პროკურორი სასამართლოში უარს იტყვის ბრალდებაზე, სასამართლო ვალდებულია შეწყვიტოს სისხლის სამართლის საქმე ან გამოიგანოს გამამართლებელი განაჩენი. სასამართლოში ბრალდების შეცვლისას პროკურორი ვალდებულია სასამართლოს წარუდგინოს ბრალდების ახალი წერილობითი ფორმულირება.

მუხლი 25. სუბსიდიური სისხლისსამართლებრივი დევნა

1. დამარალებელსა და მის წარმომადგენელს უფლება აქვთ მხარი დაუჭიროონ პროკურორის მიერ ფორმულირებულ სასჯელწოდ ბრალდებას.

2. თუ პროკურორი უარს იტყვის ბრალდებაზე ან შეცვლის ბრალდებას, დამარალებელს ან მის წარმომადგენელს უფლება აქვს სასამართლოში მხარი დაუჭიროს წინანდელ ბრალდებას. ასეთ შემთხვევაში საქმე არ წყდება.

მუხლი 26. კერძო-საჯარო სისხლისსამართლებრივი დევნა

1. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 125-ე მუხლით, 141-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 142-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 143-ე, 153-ე, 167-ე და 175-ე მუხლებით გათვალისწინებულ დანაშაულთა შესახებ საქმეები აღიძვრება მხოლოდ დამარალებულის სანერით, რომელსაც დამარალებული ვალდებულია პროკურორს, თუ ბრალდება წაყენება კონკრეტულ პირს, ხოლო მოკვლეული ორგანოს ან გამომძიებელს - დანარჩენ შემთხვევებში. ეს საქმეები წარმოებს საერთო წესით და ბრალდებულთან დამარალებულის შერიგების გამო არ წყდება, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა საქმის შემდგომმა გამოძიებამ შეიძლება მიანაი მიაყვნის როგორც დამარალებულს, ისე ბრალდებულს.

2. თუ საქმეს ამ მუხლის პირველ ნაწილში აღნიშნული რომელიმე დანაშაულის შესახებ განსაკუთრებული სამოგალებრივი მნიშვნელობა აქვს ფა, ამასთან, დამარალებულს უმწეო მდგომარეობას ან ბრალდებულზე დამოკიდებულების გამო არ შეუძლია დაიცვას თავისი უფლებები და კანონიერი ინტერესები, პროკურორს უფლება აქვს აღძრას ასეთი საქმე, თუნდაც არ არსებობდეს დამარალებულის სანიერი, ოღონდ იმ პირობით, რომ ქმედენარიან დამარალებულს ამაზე წერილობითი თანხმობა აქვს მიეცეოდეს.

მუხლი 27. კერძო სისხლისსამართლებრივი დევნა

1. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 120-121-ე და 126-ე მუხლებით, 139-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 140-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 177-ე მუხლის პირველი ნაწილით (დანაშაული ჩადენილია დამარალებულის ოჯახის წევრის ან ახლო ნათესავის მიერ), 217-ე მუხლით,218-ე მუხლის პირველი ნაწილით და 263-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ დანაშაულთა შესახებ საქმეები აღიძვრება მხოლოდ დამარალებულის სანერით, მაგრამ უნდა შეწყდეს ბრალდებულთან მისი შერიგების გამო.

2. შერიგება დასაშვებია სამართლის (მოსამართლის) სათათბირო ოთახში გასვლამდე, მაგ მორის, საბუნებეგო, საკასაციო ან სარევიზიო წესით საქმის განხილვასას.

3. შერიგების შემთხვევაში მხარეები უნდა მორიგდნენ სასამართლო ხარჯების ანამდაერებაზე. თუ მორიგება ვერ ხერხდება, ხარჯებს სასამართლო ანაწილებს.

4. პროკურორს უფლება აქვს სასამართლო გამოძიების დაწყებამდე ჩაუბას ელონ ბრალდებით აღძრულ საქმეში, თუ მას განსაკუთრებული სამოგალებრივი მნიშვნელობა აქვს, მაგრამ მხოლოდ ორივე მხარის თანხმობით ან მხოლოდ დამარალებულის თხოვნით, თუ იგი უმწეო მდგომარეობაშია ან დამოკიდებულია ბრალდებულზე. ამ შემთხვევაში საქმე არ შეიძლება შეწყდეს მხარეთა შერიგების გამო.

5. თუ ელონი ბრალდებას საქმეზე მხარეები ერომანული ბრალდებებს უყენებენ, მოსამართლე თავისი დადგენილებით დამარალებულს ეწოს ბრალდებულადაც, ხოლო ბრალდებულს - დამარალებულადაც.

მუხლი 28. სისხლის სამართლის საქმისა და სისხლისსამართლებრივი დევნის აღძრვის პირის თქმის საუშაველი

1. სისხლის სამართლის საქმე არ შეიძლება აღიძრას, ხოლო აღძრული უნდა შეწყდეს, თუ:

ა) არ არსებობს დანაშაულის შემთხვევა ან ქმედება, რომლის გამოც აღძრული იყო სისხლის სამართლის საქმე;

ბ) ქმედებაში არ არის დანაშაულის შემადგენლობა ან მარილსაწინააღმდეგო ქმედება ჩადენილია ბრალის გარეშე;

გ) ახალი კანონი აუქმებს ქმედების დანაშაულობას;

დ) კანონი, რომელსაც ემყარება ბრალდება, არაკონსტიტუციურად არის ცნობილი;

ე) პირს არ მიეკუთვნება იმ ახალისათვის, რომლიდანაც დგება სისხლის სამართლის პასუხისგებლობა;

ვ) გარდაიცვალა ექვემგანილი, ბრალდებული ან ბრალდებულად სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მისაყენი პირი, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა საქმის წარმოება საჭიროა გარდაცვლილის რეაბილიტაციისა და ახლად გამოვლენილ ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო სხვა პირთა მიმართ საქმის განახლებისათვის;

ზ) გავიდა საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსით დადგენილი სასჯელსახმარებლივი ვადების ხანგაზმულობის ვადა;

თ) გამოცემულია ამნისტიის აქტი, რომელიც აუქმებს ამ ქმედების დასჯადობას;

ი) მსჯავრდებული შეწყალებულია;

კ) საქართველოს პარლამენტმა, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესმა წარმომადგენლობითმა ორგანოებმა, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ, საქართველოს უმაღესი სასამართლოს თავმჯდომარემ თანხმობა არ მისცეს შესაბამისად პარლამენტის წევრის, დეპუტატის, ხახალხო დამცველის, მოსამართლის სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიეცემაზე;

ლ) არ არსებობს დამარალებულის სანიერი კერძო-საჯარო ან კერძო ბრალდების საქმეთა გამო, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ამ საქმეთა გამო სისხლისსამართლებრივ დევნას ახორციელებს პროკურორი (26-ე მუხლის მე-2 ნაწილი, 27-ე მუხლის მე-4 ნაწილი);

მ) დამარალებული შეურიგდა ბრალდებულს კერძო და კერძო-საჯარო ბრალდების საქმეთა გამო, გარდა 26-ე მუხლის მე-2 ნაწილსა და 27-ე მუხლის მე-4 ნაწილში აღნიშნული შემთხვევებისა;

ნ) არსებობს კანონიერ ძალაში შესული განაჩენი ამავე ბრალდების გამო, ანდა, სასამართლის (მოსამართლის) განჩინება (დადგენილება) ამავე ბრალდებით აღძრული სისხლის სამართლის საქმის შეწყვეტის თაობაზე;

ო) არსებობს მოკვლეული ორგანოს, გამომძიებლის ან პროკურორის დადგენილება საქმის შეწყვეტის ან ამავე ბრალდებით საქმის აღძრაზე უარის თქმის შესახებ;

პ) დანაშაული მიერემნიშნეულნაწილ არის ცნობილი;

ჟ) საშოგალოებრივ-პოლიტიკური ვითარების შეცვლის შედეგად ქმედება აღარ არის სამაში;

რ) პროკურორი და დამარალებული უარს იტყვიან ბრალდებაზე ამ მუხლის პირველი ნაწილით ათვალისწინებული საფუძვლით.

2. საქმე უნდა შეწყდეს და პირი სისხლისსამართლებრივი პასუხისგებისაგან განთავისუფლდეს დანაშაულზე ნებაყოფლობით ხელის ალების გამო (საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 22-ე მუხლი).

3. საქმე შეიძლება შეწყდეს და პირი სისხლისსამართლებრივი პასუხისგებისგანთავისუფლდეს ქმედითი მონანიების გამო (საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 72-ე მუხლი).

4. თუ ამ მუხლის პირველი ნაწილის "ა", "ბ", "გ", "დ", "ე" და "ჟ" ქვეპუნქტებში აღნიშნული გარემოებები გამოვლინდება სასამართლის განხილვის სტადიაზე, სასამართლო ამოიგერეს საქმის ბაბალი და გამოიკვეს გამამტყუნებელი განაჩენი, ამასთან, იგი განსახილველ ათავისუფლებს ბასეულ მოხდილიკან.

5. თუ ამ მუხლის პირველი ნაწილის "ზ", "ი" და "კ" ქვეპუნქტებსა და ამავე მუხლის მე-2-3 ნაწილებში აღნიშნული საფუძველი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ით საქმის შეწყვეტა დაშვებულია, თუ ბრალდებული ამის წინააღმდეგია. ასეთ შემთხვევაში სამართალწარმოება ერეკლესა ჩვეულებრივი წესით და მოავრდება გამამართლებელი ან გამამტყუნებელი განაჩენითა და განსახილველს სახელის მოხდისგან განთავისუფლებით.

8. სასაუბლაო, საკასაციო და ხარეციზიო ინსტანციებში ამ მუხლის პირველ ნაწილში აღნიშნულ გარემოებათა გამოვლენისას საქმე უნდა შეწყდეს.

მუხლი 29. სისხლის სამართლებრივ-მოვალეობის ვადა

1. ბრალდებული ან მის წარმომადგენელ უფლება აქვთ მხარი დაუჭირონ პროკურორის მიერ ფორმულირებულ სასჯელწოდ ბრალდებას.

2. თუ პროკურორი უარს იტყვის ბრალდებაზე, დამარალებელს ან მის წარმომადგენელს უფლება აქვს სასამართლოში მხარი დაუჭიროს წინანდელ ბრალდებას. ასეთ შემთხვევაში საქმე არ წყდება.

მუხლი 29. სისხლის სამართლებრივ-მოვალეობის ვადა

1. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 125-ე მუხლით, 141-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 142-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 143-ე, 153-ე, 167-ე და 175-ე მუხლებით გათვალისწინებულ დანაშაულთა შესახებ საქმეები აღიძვრება მხოლოდ დამარალებულის სანიერით, რომელსაც დამარალებული ვალდებულია ეცოდინოს ამ პროკურორ, თუ ბრალდება ეწყენება კონკრეტულ პირს, ხოლო მოკვლეული ორგანოს ან გამომძიებელს - დანარჩენ შემთხვევებში. ეს საქმეები წარმოებს საერთო წესით და ბრალდებულთან დამარალებულის შერიგების გამო არ წყდება, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა საქმის შემდგომმა გამოძიებამ შეიძლება მიანაი მიაყვნის როგორც დამარალებულს, ისე ბრალდებულს.

2. თუ საქმეს ამ მუხლის პირველ ნაწილში აღნიშნული რომელიმე დანაშაულის შესახებ განსაკუთრებული სამოგალებრივი მნიშვნელობა აქვს ფა, ამასთან, დამარალებულს უმწეო მდგომარეობის ან ბრალდებულზე დამოკიდებულების გამო არ შეუძლია დაიცვას თავისი უფლებები და კანონიერი ინტერესები, პროკურორს უფლება აქვს აღძრას ასეთი საქმე, თუნდაც არ არსებობდეს დამარალებულის სანიერი, ოღონდ იმ პირობით, რომ ქმედენარიან დამარალებულს ამაზე წერილობითი თანხმობა აქვს მიეცეოდეს.

მუხლი 27. კერძო სისხლისსამართლებრივი დევნა

1. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 120-121-ე და 126-ე მუხლებით, 139-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 140-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 177-ე მუხლის პირველი ნაწილით (დანაშაული ჩადენილია დამარალებულის ოჯახის წევრის ან ახლო ნათესავის მიერ), 217-ე მუხლით,218-ე მუხლის პირველი ნაწილით და 263-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ დანაშაულთა შესახებ საქმეები აღიძვრება მხოლოდ დამარალებულის სანიერით, მაგრამ უნდა შეწყდეს ბრალდებულთან მისი შერიგების გამო.

2. შერიგება დასაშვებია სამართლის (მოსამართლის) სათათბირო ოთახში გასვლამდე, მაგ მორის, საბუნებეგო, საკასაციო ან სარევიზიო წესით საქმის განხილვასას.

3. შერიგების შემთხვევაში მხარეები უნდა მორიგდნენ სასამართლო ხარჯების ანამდაერებაზე. თუ მორიგება ვერ ხერხდება, ხარჯებს სასამართლო ანაწილებს.

4. პროკურორს უფლება აქვს სასამართლო გამოძიების დაწყებამდე ჩაუბას ელონ ბრალდებით აღძრულ საქმეში, თუ მას განსაკუთრებული სამოგალებრივი მნიშვნელობა აქვს, მაგრამ მხოლოდ ორივე მხარის თანხმობით ან მხოლოდ დამარალებულის თხოვნით, თუ იგი უმწეო მდგომარეობაშია ან დამოკიდებულია ბრალდებულზე. ამ შემთხვევაში საქმე არ შეიძლება შეწყდეს მხარეთა შერიგების გამო.

5. თუ ელონი ბრალდებას საქმეზე მხარეები ერომანული ბრალდებებს უყენებენ, მოსამართლე თავისი დადგენილებით დამარალებულს ეწოს ბრალდებულადაც, ხოლო ბრალდებულს - დამარალებულადაც.

მუხლი 28. სისხლის სამართლის საქმისა და სისხლისსამართლებრივი დევნის აღძრვის პირის თქმის საუშაველი

1. სისხლის სამართლის საქმე არ შეიძლება აღიძრას, ხოლო აღძრული უნდა შეწყდეს, თუ:

ა) არ არსებობს დანაშაულის შემთხვევა ან ქმედება, რომლის გამოც აღძრული იყო სისხლის სამართლის საქმე;

ბ) ქმედებაში არ არის დანაშაულის შემადგენლობა ან მარილსაწინააღმდეგო ქმედება ჩადენილია ბრალის გარეშე;

გ) ახალი კანონი აუქმებს ქმედების დანაშაულობას;

დ) კანონი, რომელსაც ემყარება ბრალდება, არაკონსტიტუციურად არის ცნობილი;

ე) პირს არ მიეკუთვნება იმ ახალისათვის, რომლიდანაც დგება სისხლის სამართლის პასუხისგებლობა;

ვ) გარდაიცვალა ექვემგანილი, ბრალდებული ან ბრალდებულად სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მისაყენი პირი, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა საქმის წარმოება საჭიროა გარდაცვლილის რეაბილიტაციისა და ახლად გამოვლენილ ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო სხვა პირთა მიმართ საქმის განახლებისათვის;

ზ) გავიდა საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსით დადგენილი სასჯელსახმარებლივი ვადების ხანგაზმულობის ვადა;

თ) გამოცემულია ამნისტიის აქტი, რომელიც აუქმებს ამ ქმედების დასჯადობას;

ი) მსჯავრდებული შეწყალებულია;

კ) საქართველოს პარლამენტმა, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესმა წარმომადგენლობითმა ორგანოებმა, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ, საქართველოს უმაღესი სასამართლოს თავმჯდომარემ თანხმობა არ მისცეს შესაბამისად პარლამენტის წევრის, დეპუტატის, ხახალხო დამცველის, მოსამართლის სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიეცემაზე;

ლ) არ არსებობს დამარალებულის სანიერი კერძო-საჯარო ან კერძო ბრალდების საქმეთა გამი, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ამ საქმეთა გამი სისხლისსამართლებრივ დევნას ახორციელებს პროკურორი (26-ე მუხლის მე-2 ნაწილი, 27-ე მუხლის მე-4 ნაწილი);

მ) დამარალებული შეურიგდა ბრალდებულს კერძო და კერძო-საჯარო ბრალდების საქმეთა გამი, გარდა 26-ე მუხლის მე-2 ნაწილსა და 27-ე მუხლის მე-4 ნაწილში აღნიშნული შემთხვევებისა;

ნ) არსებობს კანონიერ ძალაში შესული განაჩენი ამავე ბრალდების გამი, ანდა, სასამართლის (მოსამართლის) განჩინება (დადგენილება) ამავე ბრალდებით აღძრული სისხლის სამართლის საქმის შეწყვეტის თაობაზე;

ო) არსებობს მოკვლეული ორგანოს, გამომძიებლის ან პროკურორის დადგენილება საქმის შეწყვეტის ან ამავე ბრალდებით საქმის აღძრაზე უარის თქმის შესახებ;

პ) დანაშაული მიერემნიშნეულნაწილ არის ცნობილი;

ჟ) საშოგალოებრივ-პოლიტიკური ვითარების შეცვლის შედეგად ქმედება აღარ არის სამაში;

რ) პროკურორი და დამარალებული უარს იტყვიან ბრალდებაზე ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული საფუძველით.

2. საქმე უნდა შეწყდეს და პირი სისხლისსამართლებრივი პასუხისგებისგანთავისუფლდეს დანაშაულზე ნებაყოფლობით ხელის ალების გამი (საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 22-ე მუხლი).

3. საქმე შეიძლება შეწყდეს და პირი სისხლისსამართლებრივი პასუხისგებისგანთავისუფლდეს ქმედითი მონანიების გამი (საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 72-ე მუხლი).

4. თუ ამ მუხლის პირველი ნაწილის "ა", "ბ", "გ", "დ", "ე" და "ჟ" ქვეპუნქტებში აღნიშნული გარემოებები გამოვლინდება სასამართლის განხილვის სტადიაზე, სასამართლო ამოიგერეს საქმის ბაბალი და გამოიკვეს გამამტყუნებელი განაჩენი, ამასთან, იგი განსახილველ ათავისუფლებს ბასეულ მოხდისგან.

5. თუ ამ მუხლის პირველი ნაწილის "ზ", "ი" და "კ" ქვეპუნქტებსა და ამავე მუხლის მე-2-3 ნაწილებში აღნიშნული საფუძველი

ალარ შეიძლება მისი წარდგენა სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით.

მუხლი 34. შეგებებული სამოქალაქო სარჩელის წარდგენა

კერძო ბრალდების საქმეზე დასაშვებია შეგებებული სამოქალაქო სარჩელის წარდგენა და განხილვა.

მუხლი 35. სამოქალაქო მოსარჩელედ ცნობის წესი

1. თუ მომკვლეველი, გამომძიებელი, პროკურორი, მოსამართლე ან სასამართლო მიიჩნევს, რომ განსახილველ სარჩელს საკმაო საფუძველი აქვს, მას გამოიკვეს დადგენილება (განჩინება) პირის სამოქალაქო მოსარჩელედ ცნობის შესახებ. დადგენილების (განჩინების) ასლი გადაეცემა მოსარჩელეს ან მის წარმომადგენელს. ამასთან, სამოქალაქო მოსარჩელეს განემარტება 86-ე მუხლით გათვალისწინებული უფლება-მოვალეობები, ხოლო პირს, რომელსაც უარი ეთქვა სამოქალაქო მოსარჩელედ ცნობაზე - ამ გადაწყვეტილების ეასანიერების უფლება.

2. სამოქალაქო მოსარჩელედ ცნობილ დანაშაულეულს აქვს სამოქალაქო მოსარჩელის უფლება-მოვალეობენი.

მუხლი 36. სამოქალაქე ფო

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი

მოქმედების ჩაგრების შესახებ, სჩიოვარი მოკვლეულ ოჩრანოს, მოგვლეულ, საგამოძიები ორგანოს, გამომძიებელს, პროკურორს მიერ უკანონო მოქმედებისა და აქტების გამო.

3. საკვლევი, საკასაციო და სარევიზიო ინსტანციის სასამართლოები თავიანთი უფლებამოსილების ფარგლებში ამოწმებენ ქვემდებარე სასამართლოს განაჩენის, განჩინებისა და ღადგენილების კანონიერებისა და დასაბუთებულობის.

მუხლი 46. სასამართლოს უფლებამოსილება

1. რაიონული (საქალაქო) და სალქო სასამართლოებში პირველი ინსტანციით განხილულეენ სისხლის სამართლის საქმეებსა და მასალებს კანონით დადგენილი განსჯადობის შესაბამისად.

2. საქართველოს უზენესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგია, როგორც პირველი ინსტანციის სასამართლო, კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში საქმეს განიხილავს განსჯადობის მიხედვით.

3. ამ კოდექსით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ბრალდებულის სამართალში მიეცმის საკუთარ წყვეულ რაიონულ (საქალაქო) სასამართლოს მოსამართლე. თბილისისა და ქუთაისის საკალაქეაო სასამართლოებს, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი სასამართლოების საგამოძიებო კოლეგიებს გამომძიების მოსამართლეები, ხოლო საქართველოს უზენესი სასამართლოს განსაჯად საქმეზე – ამ სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის მოსამართლეები.

4. რაიონული (საქალაქო) და სალოქო სასამართლოების განაჩენისა და სხვა გადაწყვეტილებების გამო სააპელაციო სჩიეთის განხილვენ თბილისისა და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოები, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი სასამართლოები.

5. საკასაციო სჩიეთის თბილისისა და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოებს, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი სასამართლოებს განაჩენსა და განჩინებებზე, აგრეთვე საქართველოს უზენესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის განაჩენსა და განჩინებებზე განხილავენ საქართველოს უზენესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა ალეგია.

6. კანონიერ ძალაში შესული სასამართლო გადაწყვეტილებების გამო სარეფუნო (სამეფო)ფეფელეო) წესით შეამდგომლობას განიხილავს საქართველოს უზენესი სასამართლოს პლენუმი.

მუხლი 47. საქმის ერთპიროვნულად და კოლეგიურად განხილვა სასამართლოში

1. რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს მოსამართლე, როგორც პირველი ინსტანციის სასამართლო, საქმეს, საჩიواროსა და სხვა მასალას განიხილავს ერთპიროვნულად.

2. სალოქო სასამართლოს, როგორც პირველი ინსტანციის სასამართლო, მის განსჯადობას მიეკუთვნებულ საქმეს, სჩიواროსა და სხვა მასალას განიხილავს კოლეგიურად, სამი მოსამართლის შემადგენლობით.

3. თბილისისა და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოებში, აფხაზეთის და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი სასამართლოებში, როგორც სააპელაციო ინსტანციის სასამართლოებში, სისხლის სამართლის საქმეებს განიხილავენ კოლეგიურად, სამი მოსამართლის შემადგენლობით.

4. საქართველოს უზენესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგია, როგორც პირველი ინსტანციის სასამართლო, მის განსჯადობას მიეკუთვნებულ სისხლის სამართლის საქმეს განიხილავს კოლეგიურად, ერთი მოსამართლისა და ორიოდან ექვსამდე მსაჯულის შემადგენლობით.

5. სასამართლოს კომპეტენციის განეკუთვნება მოსამართლის ბრძანების გაეცემა მოქალაქეთა კონსტიტუციური უფლებებისა და თავისუფლებების შემზღუდველ შემდეგ სპროცესო მოქმედებათა და ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიებათა შესახებ: ბრალდებულის დაპატიმრება და მისი ეიდის გაგრძელება; ბრალდებულის მიმართ აღკეთილ სხვა სახის ღონისძიების გამოყენება; სამეფიციონო ფენეტეკლაში ექსპერიმენტალურ პირის მოთავსება; საფოსტო-საკეკეკრაფო გზავნილებზე ყაღალის დადება, მათი შემოწმება და ამოღება; საკეკეფონო თუ სხვა გაქნილ ურუნა სამუალებით ჩატარებული ხაბარების კონკრეტი და კავშირგაბმულობის ტექნიკური არხებიდან ინფორმაციის მოხსნა; საცხოვრებელ ბინასა ან სხვა ფენლოსანში ჩხრეკა და ამოღება, საცხოვრებელი ბინასა ან სხვა ფენლოსანის დათვალიერება; ეჭვმეგანილის, ბრალდებულის ქორეშიგმე ყაღალის დადება, აგრეთვე თანამშეფობილის ეაკუთადან) მათი გადაყენება.

6. ამ მუხლის მე-5 ნაწილში აღნიშნული საპროცესო მოქმედებები და ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიებები, დასაკმარებლა და მისი ეიდის გაგრძელების, ბრალდებულის მიმართ აღკეთილის სხვა სახის ღონისძიების გამოყენების, სამეფიციონო დაწესებულებაში უმაღრესობათაგან პირის მოთავსების, ბრალდებულის (ეჭვმეგანილის) თანამდებობიდან (სამუშაოდან) მათი გადაყენება.

6. ამ მუხლის მე-5 ნაწილში აღნიშნული საპროცესო მოქმედებები და ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიებები, დასაკმარებლა და მისი ეიდის გაგრძელების, ბრალდებულის მიმართ აღკეთილის სხვა სახის ღონისძიების გამოყენების, სამეფიციონო დაწესებულებაში უმაღრესობათაგან პირის მოთავსების, ბრალდებულის (ეჭვმეგანილის) თანამდებობიდან (სამუშაოდან) მათი გადაყენება.

7. ამ მუხლის მე-5 ნაწილში ეაკანონებული ფენეტეკლაში მოქმედებათა ჩაგრაგეს მოსამართლის ბრძანების გარეშე ჩაგარების შემთხვევაში გამომძიებელი ან მოგვლეული (პროკურორის მეშვეობით) ამ მოქმედებათა თქმეს 24 საათის ეიდაში წარუდგენს მოსამართლეს, რომელიც მასალების შემოწოდან 48 საათის განმავლობაში ამოწმებს მათს კანონიერებას. მოსამართლის დადგენილება ამ საკითხზე აქვს პრეეუდიციული მნიშვნელობა.

მუხლი 48. ბანსჯადობა

1. არაეის არ შეიძლება აღკეკეთის უფლება მისი საქმე განიხილოს ის სასამართლომ ან ამ მოსამართლემ, რომლის განსჯადობასეე იგი კანონით განეკეკეთენება. განსჯადობის კანონით დადგენილი წესის შეცვლა დაუშეებელია.

2. რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს განსჯადაა სისხლის სამართლის საქმე, თუ დანაშაულ, რომლის ჩადენაე ბრალდებ ეედება განსახიკულს, საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის მიხედვით სასჯელად, აგრეთვე საქმე ირსრულნენთ მიერ ჩადენილ დანაშაულის შესახებ.

4. საქართველოს უზენესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგიის, როგორც პირველი ინსტანციის სასამართლოს, განსჯადაა: სისხლის სამართლის საქმეები საქართველოს პრეზიდენტის, საქართველოს პარლამენტის წევრის, საქართველოს მოაერხის წევრის, საქართველოს მოსამართლის, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი სასამართლოს ორგანოთა დეპუტატებისა და მოადგილეთა წევრების, სახალხო დამცველის, კონტროლის პალატის თავმჯდომარის, ეროვნული ბანკის სამეს წევრის, საქართველოს საგანგებო და სრულიად უფლებიანი ელჩისა და დესპანის, საქართველოს ბანკან სამეს, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს, საქართველოს ეროვნული ბანკის, საქართველოს ეროვნული ბანკის, საქართველოს ეროვნული ბანკის

საქართველოს რესპუბლიკა
№63-66. ოთხშაბათი, 18 მარტი, 1998 წელი.

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი

მინაგან საქმეთა სამინისტროს აგენტურებული თანამშრომლის, პროკურორის, გამოძიებლის, ადვოკატის, სახელფასოსულებით დაწესებულების მოსამსახურის ბრალდების გამო, აგრეთვე სახსნელის სამართლის კოდექსი 110-118-ე, 135-136-ე, 141-166-ე, 333-359-ე და 363-388-ე მუხლებით გათვალისწინებულ დანაშაულთა და არასრულწოვნის მიერ ჩადენილი დანაშაულისა თუ სხვა მართლსაწინააღმდეგო ქმედების შესახებ.

3. სამხედრო გამომძიებლის საგამოძიებო ქვედანაყოფებია საქმეები სამხედრო მოსამსახურის ან მასთან გათანაბრებული საქართველოს შინაგან სამინისტროს შინაგანი ჯარის მოსამსახურის, საქართველოს სახელმწიფო უშიშროების სამინისტროს, საქართველოს სახელმწიფო სალაზარეთის, საქართველოს სახელმწიფო დეპარტამენტის, საქართველოს დაბეგვრეს სახელმწიფო დეპარტამენტის, საქართველოს სახელმწიფო დაცვის სპეციალური სამსახურის თანამშრომლის მიერ ჩადენილ დანაშაულთა შესახებ, აგრეთვე, საქართველოს სამხედრო ძალებში მოსამსახურე ან სამხედროელი პირის საქმე, რომელიც ბრალად ედება სამსახურში ან სამხედრო ნაწილის, სამხედრო დაწესებულების ტერიტორიაზე დანაშაულის ან სხვა მართლსაწინააღმდეგო ქმედების ჩადენა, აგრეთვე ამ სამოქალაქო პირის საქმე, რომელიც სამხედრო მოსამსახურეთან ან მასთან გათანაბრებულ პირთან ერთად მონაწილეობდა დანაშაულის ან სხვა მართლსაწინააღმდეგო ქმედების ჩადენაში.

4. სახელმწიფო უშიშროების სამინისტროს გამომძიებლები ამბენენ საქმეებს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი 208-ე, 212-ე, 220-222-ე, 224-ე, 234-237-ე, 262-ე, 271-272-ე, 313-332-ე, 345-347-ე და 405-412-ე მუხლებით გათვალისწინებულ დანაშაულთა შესახებ.

5. ერთ წარმოებაში რამდენიმე ბრალდების (ერთი ან რამდენიმე პირის მამართ) გაერთიანებისას საქმის ადგილმდებარეობა, რომლის საგამოძიებო ქვედანაყოფსაც განეკუთვნება უფრო მძიმე დანაშაული.

6. თუ არსებობს კონკურენცია სხვადასხვა სახის საგამოძიებო ქვედანაყოფებს შორის, უპირველესია ენიჭება უწყებრივ საგამოძიებო ქვედანაყოფს.

მუხლი 63. ბერიბერიზული საგამოძიებო ქვედანაყოფები

1. წინასწარ გამოძიების აწარმოებს გამომძიებელი, რომლის იურისდიქციე ექვემდებარება საქმის ადგილ გამომძიებელი, რომლის საგამოძიებო ქვედანაყოფსაც განეკუთვნება უფრო მძიმე დანაშაული.

6. თუ არსებობს კონკურენცია სხვადასხვა სახის საგამოძიებო ქვედანაყოფებს შორის, უპირველესია ენიჭება უწყებრივ საგამოძიებო ქვედანაყოფს.

მუხლი 64. ბრალმდებლის დაკავება

1. უფლი სახელმწიფოს გენერალურობაც ექალელი საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების საჭიროების შემთხვევაში გამომძიებელს უფლება აქვს ეს მოქმედება ჩაატარის პირადად ან ეს დაავალის გამომძიებელს, რომელიც ამ გენერალურის ემსახურება.

2. უფლი სახელმწიფოს გენერალურობე საგამოძიებო დაკავების შესრულების წესს განსაზღვრავს ამ სახელმწიფოსთან საქართველოს მიერ დადებული საერთაშორისო ხელშეკრულება ან შეთანხმება.

3. გამომძიებელს უფლება აქვს დაკავალის შესაბამის უფლებამოსილ ორგანოს ოპერაციულ-სამძებრო ღონისძიებათა ჩატარება სხვისის სამართლის საქმის გამომძებებასთან დაკავშირებით.

თავი IX
მოკვლევის ორგანოები და მოკვლევა

მუხლი 65. მოკვლევის ორგანოების ამოცანები

1. დანაშაულის ნიშნებისა და დანაშაულის ჩამდენი პირის დადგენაზე მოკვლევის ორგანოები აგარაფებ საჭირო ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიებებს.

2. ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიება, რომელიც მზედ ადამიანის კონსტიტუციურ უფლებებსა და თავისუფლებებს, ეკრძოდ, ფარული ვიდეო- და აუდიოჩაწერა, ფარული ფოტო და კინოგადაღება, საგანგებოდ ნიშნავს ან ნებადაერთვა საქართველოს წარმომადგენელი ან ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიებათა ჩატარების კონტროლი, კუნძულებულობის ტერიტორიაზე ოპერატიული ინფორმაციის მოსმენა, სახლის სამართლის, სამეცნიერო ადგილებზე ან ადგილ მოხდილ მოსამართლის ბრძანებით, მოკლევის ორგანოს ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიებათა ჩატარებაზე, ბრძანებას, მოკლევის ორგანოს უფლებამოსილ მოსამართლეს ეფუძნება. ბრძანებას, ამ მუხლის მეორე ნაწილში მოხსენიებულ ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიებათა ჩატარებაზე, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაზეც, ტერიტორიულ კონსტიტუციურ ნაწილებისა და ეროვნულ საფეხურებს ხელყოფასთან დაკავშირებულ საქმეებზე, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სასამართლოს კოლეგიის მოსამართლე. ბრძანებაზე მოსამართველან არა უგვიანეს 24 საათისა პროკურორისა და მოკლევის ორგანოს წარმომადგენლის მოსაზრებათა გასინჯვის მოსამართლე ბრძანებულ ბრძანებას ბრალმდებელ ან მოკლევის ორგანოს წარმომადგენლის განმარტებების მოსმენის შემდეგ ღებს ერთ-ერთ შემდეგ გადაწყვეტილებას:

ა) ეგზეკს ბრძანებას ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიების ჩატარების შესახებ;

ბ) გამოიკრძალ დაფენილობის შეამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ.

ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიების ჩატარებასან ღვეზ ოქმი, რომელშიც ანასახეა, თუ რა პირობებში იქნა გამოყენებული ტექნიკური საშუალებები და რომელიც მიეგზავ მასალებთან ერთად ინახება კანონით დადგენილი წესების დაცვით.

3. გადაწყვეტილ შემთხვევაში, როცა დაყოვნებამ შეიძლება გამოიწვიოს საქმისათვის მნიშვნელოვანი ფაქტობრივი მონაცემების განადგურება, ან რაც შეუძლებელია მოსამართლის ბრძანების მიღება ბინა ადგილზე პროფილის გამო, ამ მუხლის მეორე ნაწილში აღნიშნული ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიება პროკურორის სანქციით შეიძლება ჩატარდეს მოსამართლის ბრძანების გარეშე. ასეთ შემთხვევაში პროკურორი ვალდებულია ამის თაობაზე 24 საათის განმავლობაში აცნობოს იმ სასამართლოს, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაზე ჩატარდა ან გარდვა ეს ღონისძიება, და წარედინოს მასალები შესაბამის მოსამართლეს. პროკურორის მიერ მასალების წარდგენიდან 24 საათის განმავლობაში მოსამართლე შუამდგომლის ანხილოსას, პროკურორისა და მოკლევის ორგანოს წარმომადგენლის გამარკვევის მოსმენის შემდეგ, ამოწმებს, ჩაატარა თუ არა ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიება კანონის შესაბამისად და გამოაქვს დადგენილება:

ა) ჩაკარგული ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიების კანონიერად ცნობის შესახებ;

ბ) ჩაკარგული ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიების უკანონოდ ცნობის, მისი შედეგების გაუქმებისა და ამ ღონისძიებით მოპოვებული მონაცემების განადგურების შესახებ.

4. ამ მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში მოსამართლის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები სამოლოა და არ განსაჩივრდება.

5. მოკლევის ორგანოები ვალდებულნი არიან მიიღონ ყველა ზომა, რაც საჭიროა დანაშაულის თავიდან ასაცილებლად ან აღსაკვეთად.

6. მოკლევის ორგანო აგარაფს თავდაპირველ საგამოძიებო მოქმედებას ამ კოდექსით დადგენილი წესით გამომძიებლისათვის სახლის სამართლის საქმის გადაცემამდე.

7. ამასთანავე, რომ მოკლევის ორგანომ აღძრას სისხლის სამართლის საქმე და ჩაატაროს თავდაპირველი მოქმედება, საჭიროა პროკურორის თანხმობა (სანქცია).

8. თავდაპირველი მოქმედება შეიძლება იყოს: ჩხრეკა, ამოღება, შემოწმება, დათვალიერება, უმემბრანული დაკითხვა, დაბარავება ბუღალტრის ან მოწმის დაკითხვა, ეურჯრგნის დანიშვნა და ნიმუშის აღება ხაელმეტრული გამოკვლევისათვის.

9. მოკლევის ორგანო ვალდებულია გამომძიებელს საქმე გადასცეს მისი აღძრიდან არა უგვიანეს 7 დღისა, ხოლო პირის ეჭვმიტანილად ცალკეულის ან ეჭვმიტანილთა ჯგუფად ცალ-ცალკე ბოლოა ჩაატარის საგამოძიებო მოქმედება ან მონაწილეობა მიიღოს მის ჩატარებაში.

მუხლი 66. მოკვლევის ორგანოები

1. მოკვლევის ორგანო არის სახელმწიფო დაწესებულება ან სახელმწიფო თანამშრომის პირი, რომელიც უფლებამოსილია ჩაატარის თავდაპირველი საგამოძიებო მოქმედება, თუ რაიმე მიზეზით ამ მოქმედების ჩატარება არ შეუძლია გამომძიებელს ან პროკურორს, აგრეთვე, წინასწარ გამოძიების დროს ჩაატარის საგამოძიებო მოქმედებები თუ საპროცესო მოქმედება ან მონაწილეობა მიიღოს მის ჩატარებაში გამომძიებელს ან პროკურორს მოუთხოვნი.

2. მოკვლევი ორგანო ამბობ ამ მუხლის ბრალმდებლობის პირი, რომელიც უფლებამოსილია ჩაატარის ამ მუხლის პირველ ნაწილში აღნიშნული საპროცესო მოქმედება.

3. მოკვლევის ორგანოები არიან:

ა) მინაგან საქმეთა სამინისტროს ორგანოები და ქვედანაყოფები, რომლებიც სპეციალურადაა შექმნილი მოკვლევის საწარმოებლად — ყველა დანაშაულის საქმეზე, გარდა მოკვლევის სხვა ორგანოთა კომპეტენციის მიკუთვნებული საქმეებისა;

ბ) სამხედრო წარმომადგენლობა — სამხედრო ნაწილების, სამხედრო დაწესებულებათა უფროსები — სამხედრო გამომძიებელთა კომპეტენციის მიკუთვნებული საქმეებზე;

გ) სახელმწიფო უშიშროების მოკვლევის ორგანოები — სახელმწიფო უშიშროების გამომძიებელთა კომპეტენციის მიკუთვნებული საქმეებზე;

დ) სასაზღვრო დაცვის მოკვლევის ორგანოები — სასაზღვრო დაცვის სახელმწიფო დეპარტამენტის სამხედრო მოსამსახურის მიერ ჩადენილი დანაშაულის, სამსეფისა და ფეოდალური დარღვევის საქმეებზე;

ე) სანადირო სამსახურის მოკვლევის ორგანოები — ველურ ცხოველთა, ფრინველთა, ბინადარ ცხოველთა, ბინადარ ფრინველთა, ბინადარ ცხოველთა ბინადარ ფრინველთა, ბინადარ ცხოველთა ბინადარ ფრინველთა, ბინადარ ცხოველთა

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი

მართლი განხილვა; სასამართლოში მოითხოვოს მის მიმართ გამოყენებული სისხლის სამართლის საპროცესო ძალაუფლების კანონიერებისა და დასაბუთებულობის შემოწმება; ადვოკატი მოსარჩელის მოყვანისა და, ამასთან, სამართლიანი განხილვისა და ობიექტური მხარის ყველა უფლებათა; გამოვიდეს სასამართლო კამათში, თუ საქმეში არ მონაწილეობს დამცველი; გამოვიდეს სიბოლოო სიტყვით; ბოլეწილ სასამართლო სხდომის ოქმს და გამოთქვას მასზე შენიშვნები; გასაჩივრის განაჩენი და სხვა სასამართლო გადაწყვეტილებანი; მიიღოს გასასაჩივრებელ გადაწყვეტილებათა ასლები; ეცნობოდეს საქმის გამო შეგანილ სარჩოებს და მათ შესახებ გამოიქვამოს ნებისაებლური მოსაზრებები; მონაწილეობა მიიღოს საკაბელიანი, საკასაციო და სარევიზიო ინსტანციების სასამართლოთა სხდომებში და ყოველივე იმ თავისი ინტერესები დაიმუალოდეს ან დამცველ მეშეკეთოს; პროცესის მწარმოებელი ორგანოსაგან მიიღოს წერილობითი შეგყობინება თავისი უფლებების შესახებ და მათი განმარტება; დაკითხვის შესახებ შეამდგომლობის განცხადებელან არა უფიანეს ერთი კვირისა ადეკითხოს.

მუხლი 77. ბრალდებულის მოვალეობანი

ბრალდებულს ეკისრება ისეთივე მოვალეობები, როგორიც ეკუთვნიანთ (74-ე მუხლი). თუ მან ბრალდების წაყენების მომენტიდან ისინი არ შეასრულა, ბრალდებულთან მიმართ შეიძლება გამოიყენებულ იქნეს სისხლის სამართლის საპროცესო ძალაუფლების ღონისძიებები.

მუხლი 78. დამცველი

1. დამცველად არის პირი, რომელიც კანონით დადგენილი წესით იყოლა ეუმეგიანელისა და ბრალდებულის კანონიერ ინტერესებსა და უნაუს მათ კეთილიფერებულ იერიფილად ეხმარებას.

2. დამცველად დაიშვებიან:უმაღლესი იერიფილეთი ეანათალების ქმონე პირი, რომელიც ადვოკატია კანონით დადგენილი წესით; პროფესიული კიეშმარესისა და სხვა სამოგადოებრივი ორგანიზაციების წარმომადგენლები ამ კეიმრიანობისა და ორგანიზაციების ეერთა საქმეებზე;ბილი ნათესავი და სხვა კანონიერი წარმომადგენლები (ბრალდებული);ადვოკატი, ეეს ბინოფილი ქმოეეეანური პირის სქმეზე, რომლის მიმართაც წარმოუბს საქმე საბეღიანო ადამიანებისა ან ეეანეთ ეეანეთ ეეანეთ

საქართველოს რესპუბლიკა
№ 63-66. ოთხშაბათი, 18 მარტი, 1998 წელი.

2. სასამართლოს უფლება აქვს მოწმის მოვალეობისაგან გაათავისუფლოს:

ა) ექმეები, მედიცინის დები, მეანები, ფარმაკეუტები, სხვა სამედიცინო მუშაკები, თუ მათ პაციენტს ალუძესეს, რომ დაიცვეს საექიმო საიდუმლოებას;

ბ) ჟურნალისტები, თუ მათ აკისრეს ვალდებულება, არ გაამჟღავნონ მიღებული ინფორმაციის წყარო ან პუბლიკაციის ავტორის სახელი ან გამოუქვეყნებელი მასალის შინაარსი;

გ) სახელმწიფო მოხელეები, სამხედრო მოსამსახურეები და მათთან გათანაბრებული პირები, თუ მათ აკისრეს ვალდებულება, არ გაამჟღავნონ მიღებული ინფორმაციის წყარო ან სახელმწიფო საიდუმლოებად ცნობილ ჯარმოსილ ოპერაციათა თანმხმობის მიღებამდე;

დ) პარლამენტის წევრები, თუ მათ მოქალაქეებმა გაანდეს პირადი საიდუმლოება;

ე) პირები, რომლებიც სამუშაოზე იმ პირობით არიან მიღებულნი, რომ არ გაამჟღავნებენ კომერციულ და ბანკო საიდუმლოებას.

მუხლი 96. ექსპერტი

1. ექსპერტად პირი, რომელსაც აქვს სპეციალური ცოდნა მეცნიერების, ტექნიკის, ხელოვნების ან ხელობის დარგში და რომელიც მოქალაქეებმა, გამომძიებელმა, პროკურორმა ან სასამართლომ დანიშნა სპეციალური გამოკვლევის ჩასაბარებლად და სასმენელ სამართალს საქმეზე საჭირო გარემოებათა შესახებ დასკვნის შესადგენად.

2. ექსპერტად შეიძლება დანიშნულნი ნებისმიერი პირი, რომელსაც აქვს სპეციალური ცოდნა, მუშაობს საექსპერტო დაწესებულებაში ან აქვს ლიცენზია.

3. ექსპერტის გამოძახება, დანიშნა და ექსპერტიზის ჩაბარება ხდება 358–373-ე მუხლებით დადგენილი წესით.

4. სამართლებრივ საკითხთა გადასაწყვეტად ექსპერტიზა არ გარდება.

5. ექსპერტიზა უნდა დანიშნოს ამისდა მიუხედავად, აქვს თუ არა სპეციალური ცოდნა მოქალაქეს, გამომძიებელს, პროკურორს, მოსამართლეს ან მსაჯულს.

6. ექსპერტის დასკვნის მოპოვების უფლება აქვს მხარესაც. ამ შემთხვევაში მხარე ექსპერტის დასკვნის წარადგენს მომაკელეს, გამომძიებელს, პროკურორს ან სასამართლოს და მოითხოვს მის მონაწილეობას საქმის მემდგომ წარმოებაში. დაცვის მიერ ჩაბარებული ექსპერტიზის სახელმწიფო არ ანაბადაურებს. ორგანომ, რომელიც პროცესს აწარმოებს, მხარეს უნდა წარუდგინოს ნიშნეფილი მტკიცებულებანი და საექსპერტო გამოკვლევის სხვა ობიექტები, ეარდა ამ შემთხვევებისა, როცა ისინი უნდა გადაეცეს მომაკელეს, გამომძიებელს, პროკურორს ან სასამართლოს მიერ დანიშნულ ექსპერტს. მხარეს უფლება აქვს მოითხოვოს საექსპერტო კომისიის შექმნა, რომლის შემადგენლობაშე უნდა შეეყოს ის მიერ შეთავაზებული ექსპერტი. ასეთი მოთხოვნა საკადაგულია ორგანოსათვის, რომელიც პროცესს აწარმოებს.

მუხლი 97. ექსპერტის უფლება-მოვალეობანი

1. ექსპერტი ვალდებულია:

ა) გამოცხადდეს მომაკელეს, გამომძიებელს, პროკურორს, სასამართლოს გამოძახებით;

ბ) ჩაბარარო დასმულ საკითხებზე პასუხის გასაცემად საჭირო გამოკვლევა, გამოიყენოს მეცნიერულად საამელო, შემოწმებული მეთოდები, რომლებიც არ არღვევენ ადამიანის უფლებებს;

გ) მხსენს დასაბუთებული და კატეგორიული წერილობითი დასკვნა დასმულ საკითხებზე;

დ) კანონით დადგენილი წესით დაიცვას და დაიბარუნოს კეცლეის ობიექტები;

ე) პროცესის მწარმოებელი ორგანოს ნებართვის გარეშე არ გაამჟღავნოს წინასწარი გამოძიების მასალები და ცნობები მოქალაქეთა პირადი ცხოვრების შესახებ, რომლებიც მისთვის ცნობილი გახდა;

ვ) დაიცვას წესრიგი სასამართლო სხდომის დარბაზში, დაემორჩილოს სასამართლოს თავმჯდომარის კანონიერ განკარგულებებს.

2. არასრული დასკვნისათვის ექსპერტი პასუხს აგებს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 371-ე მუხლით.

3. ექსპერტს უფლება აქვს:

ა) გაეცნოს ექსპერტიზისათვის საჭირო საქმის მასალებს;

ბ) მოითხოვოს დამატებითი მასალების წარდგენა;

გ) უარი თქვას დასკვნის მიცემაზე, თუ დასმული საკითხები სცილდება მისი სპეციალური ცოდნის ფარგლებს ან თუ მისთვის წარდგენილი მასალები საკმარისი არ არის დასკვნის მისაცემად;

დ) მომკელეს, გამომძიებელს, პროკურორს, სასამართლოს (მოსამართლეს) ნებართვით დაესწროს საგამოძიები მოქმედების ჩაბარებას და დასაკითხ პირებს დაუსვას შეკითხვები, რომლებიც ექსპერტიზის საკეს განეკუთვნება;

ე) სასამართლო სხდომაზე მონაწილეობა მიიღოს ექსპერტიზის საკეს მაკუთვნებულ მტკიცებულებათა კვლევაში და სასამართლოს ნებართვით შეკითხვები დაუსვას დასაკითხ პირებს;

ვ) ჩამოიყალიბის დასკვნა არა მარტო დასმულ საკითხებზე, არამედ, ექსპერტიზის საკეს მაკუთვნებულ სხვა საკითხებშედეც;

ზ) შეადგინოს დასკვნა და მისცეს ჩვენება მპობლიურ ენაზე, თუ მან არ იცის სამართალწარმოების ენა, ისარგებლოს თარგმანის მომსახურებით;

თ) მოკვლეთის ორგანოს, მომკელეისა და გამომძიებლის მოქმედებები და დაღვენილები გასაჩივრონ პროკურორთან, ხოლო უარის მიღების შემთხვევაში – სასამართლოში;

ი) გაეცნოს სასამართლო სხდომის ოქმის ის ნაწილს, რომელიც მის მიერ ჩაბარებულ ექსპერტიზის ეხება და მოითხოვოს მასში ცვლილებების ან დამატებების შეტანა;

კ) გაკვეთოს განსხილება მისი დასკვნის არასწორი ინტერპრეტაციის შესახებ.

მუხლი 98. სპეციალისტი

1. სპეციალისტი საჭირო დახმარებას უწევს მომკელეს, გამომძიებელს, პროკურორსა და სასამართლოს მტკიცებულებათა აღმოჩენაში, დამაჯერებლა და დაფიქსირებაში. სპეციალისტად შეიძლება გამოიძახონ კრიმინალისტი, ექიმი, ფსიქოლოგი, ქიმიკოსი და სხვა პირები, რომლებსაც აქვთ საჭირო ცოდნა და ჩვევები.

2. მოკვლეთის, წინასწარი გამოძიებისა და სასამართლო განხილვის დროს ექსპერტი აპარატურის (მაგნეტოფონი, ვიდეომაგნიტოფონი, ფოტო- და კინოფოტოაპარატი, სხვა აპარატები) გამოყენების მიზნით შეიძლება გამოძახონ სპეციალისტ-ოპერატორი.

3. სპეციალისტის გამოძახება, ხელმძღვანელობა და სასამართლო განხილვაში მისი მონაწილეობის წესი გათვალისწინებულია 99-ე მუხლით.

მუხლი 99. სპეციალისტის უფლება-მოვალეობანი

1. სპეციალისტი ვალდებულია: გამოცხადდეს მომკელეს, გამომძიებელს, პროკურორს, სასამართლოს გამოძახებით; მონაწილეობა მიიღოს საგამოძიები მოქმედების ჩაბარებასა და სასამართლო განხილვაში; გამოიყენოს სამეცნიერო-ტექნიკური საშუალებები, სპეციალური ცოდნა და ჩვევები მტკიცებულებათა აღმოჩენისა და დამაჯერებისათვის; მომკელეს, გამომძიებელს, პროკურორსა და სასამართლოს ყურადღება მიაქციონ ბარემოებებს, რომლებსაც მნიშვნელობა აქვს საქმეზე ჭეშმარიტების დასადგენად, მისცეს განმარტებანი მის მიერ შესრულებული მოქმედებათა გამო; მომკელეს, გამომძიებელს ან პროკურორის ნებართვის გარეშე არ გაამჟღავნონ მოკვლეთა ან მოსაკვლევი ფაქტები; აერეთვე ცნობები მოქალაქეთა პირადი ცხოვრების შესახებ; დაიცვას წესრიგი ხაქმის გამოძიებისა და სასამართლო სხდომის დროს.

2. თუ სპეციალისტი ეარის ინტერესებში, მას შეიძლება დაუკანონოს შესრულებას არასაპატიო მიზეზი, მას შეიძლება დაეკისროს ფასიანი ჯარიმა 203-ე მუხლით დადგენილი წესით.

3. სპეციალისტს უფლება აქვს: ეცნობოს ბოლოქმედ ფაქტებს, ეკითხოს ბრალდებულ ან მოწმეს, ეცადოს ბრალდებულ ან მოწმეს ეცოდინოს ბრალეული ან ბრალეულობა, ეცადოს ბრალე

ა) სხვა სახლის სამართალს საქმეზე კანონიერ ძალაში შესული სასამართლო განაჩენით დადგენილი ვალდებულება გარეშეოებები და მათი სამართლებრივი შეფასება საკადაგებელთა სასამართლოს, პროკურატურის, გამომძიებლისა და მოსამართლისათვის, თუ პროცესის არე ერთი მონაწილე საკუმეო ორ ხდის ან ეანაგრნენ კანონიერებას;

ბ) სამოქალაქო საქმეზე კანონიერ ძალაში შესული სასამართლო გადაწყვეტილება დადგენილი ვალდებულება სასამართლოს, პროკურორის, გამომძიებლისა და მომკვლევისათვის სახლის სამართლის საქმის ის საკითხის გადასაწყვეტად მოხდა თუ არა მოვლენა ან ქმედება, თუ პროცესის არე ერთი მონაწილე საკუმეო არ ხდის ან გადაწყვეტილებას.

3. პროკურორულად დადგენილი ფაქტი შეიძლება ეარაოს მხრივ, სასამართლოს განაჩენმა, სხვა შემაჯამებელმა გადაწყვეტილებამ ან ფიზიკურ ადამიანებისა, თუ ეს ფაქტი ეწინააღმდეგება სასამართლოში მტკიცებულებათა გამოკვლევის შედეგებსა და მოსამართლეთა მინაგან რწმენას.

4. ამ მუხლის მეორე ნაწილში აღნიშნულ შემთხვევაში მომკვლევის, გამომძიებელის და პროკურორის უფლება აქვთ ეარყონ პროკურორული ფაქტი ან საქმე გადასცენ სასამართლოს თავიანთი მინაგანი რწმენის საკუმეველზე. სასამართლოს, რომელიც მიაღწია ასეთი ფაქტი, უფლება აქვს გამოიანინოს ეანაგრნენ ან სხვა გადაწყვეტილება პროკურორის მიუხედავად, მაგრამ ასეთი ეანაგრნენ ან გადაწყვეტილება არ შეიძლ კანონიერ ძალაში და საქმეთათვის ერთად ეაშალოს საპალეკეო ინსტანციაში, რომელიც გამოთხოვოს ამ საქმეს. რომლის პროკურორული მნიშვნელობაე უარყოფილია, და ამ მეკვლევეულებმა შეფასების შემდეგ, რომელიც საუშუალოდ ეალეს ეულეს ეულეთრობისაწინააღმდეგო სასამართლოო გადაწყვეტილებებს, აუქმებს ერთ მათგანს და ძალაში დოუვებს მეორეს.

თავი XVI
მტკიცებულებათა სახეები

მუხლი 114. ფოტოფაქსიმილის ჩვენება

1. ეკვმიანანილის ჩვენება არის ფაქიოხეის ან სხვა საგამოძიებო მოქმედების ჩაგარებისას მის მიერ მიეკუეული ინფორმაცია, რომელი უარყოფს ან ადასტურებს ის მამარო არსებულ ეკეს, ანრეფეეე

საქართველოს რესპუბლიკა
№63-66. ოთხშაბათი, 18 მარტი, 1998 წელი.

2. დაკავებულია და დაბაგიმრებულია განთავსების ადგილის ადმინისტრაციის მიერ სპეციალური მოვალეობის შეუსრულებლობის მოხდენეს კანონით დადგენილი პასუხისმგებლობა.

მუხლი 138. შეფერხებისა საპროცესო იძულების ღონისძიების გამოყენების შესახებ

1. მომკვლელი, გამომძებელი და პროკურორი, მას შემდეგ, რაც გამოიყენებენ საპროცესო იძულების ღონისძიებას დაკავების სახით, აღრეფე მეგასრულებენ სასამართლო ბრძანებას პირის დაპაგიმრების შესახებ, ვალდებულნი არიან არა უგვიანეს 5 საათისა, ხოლო პრაბერეულნოვნის მიმართ – არა უგვიანეს 3 საათისა, შეგაკონონონ ეს მაია ოკახის რომელიმე წევრს, ხოლო თუ ასეთი არ არსებობენენ, – რომელიმე ნათესავს ან ახლოველს, დაპაგიმრების ან სამეფოიანო დაწესებულებაში მოთავსების შემთხვევაში კი შეაკეთინონ სამუშაო ან წერალს ადგილს. შეგეთანხმებს ასალი ან მისი დამფალსგურებელი სხვა დოკუმენტი საქმეს ამ ერთვის.

2. ასეთივე მოვალეობა ეკისრება სასამართლოს, თუ მან ლიკვიდის ღონისძიებად აირჩია დაპაგიმრება ან პირის მოთავსება სამეფოიანო დაწესებულებაში ექსპერტიზისათვის.

3. თუ დაკავებული, დაპაგიმრებული ან სამეფოიანო დაწესებულებაში ექსპერტიზისათვის მოთავსებული პირი სხვა სახელმწიფოს მოქალაქეა, ამ მუხლის პირველ ნაწილში აღნიშნულ ვალდებმა ეს უნდა შეაგაფინონონ შეხვედრის ადგილის ელჩრეკა.

მუხლი 139. დაკავებული, დაპაგიმრებული ან სამეფოიანო დაწესებულებაში მოთავსებული პირის კეკეოოუბა ეკეოოთ, მისი სასხოერეგული ბინისა და ქონების ეეურვეოის ღონისძიებანი

1. თუ დაკავებულ, დაპაგიმრებულ ან სამეფოიანო დაწესებულებაში მოთავსებულ პირს ჰყავს არარჩენელოვანი შვილი, სახლმფელი მშობელი, ემყოფაზე მყოფი სხვა პირი, რომელიც მეფამფალეველობასა და ფხმარებას ეგეოეოა, ეოეოეო

შემდეგ, რომლებიც გაეცლებან ახლენენ აღკვეთის ღონისძიების საკითხის გადაწყვეტაზე, აგრეთვე, მხარეთა აზრის მოსმენის შემდეგ.

მუხლი 161. გამოძიებლის, პროკურორისა და სასამართლოს ვიზიტაცია პაციენტისა ყოფნის პირობების შესახებ

1. გამომძიებელს, პროკურორსა და სასამართლოს უფლება აქვთ ბისეულ მათითვა საგამოძიებო ინოლგარონ ადმინისტრაციას ერთ სისტლის სამართლის საქმეზე ან ერთმანეთთან დაკავშირებულ რამდენიმე საქმეზე პრალდებულთა ციალ-ციალ ყოფნისა და ერმანგნთან ურთიერთობის დაეშვებლობის შესახებ.

2. მსჯავრდებულ სასჯელაღსრულებათა დაწესებულებებში ეფლეცა ნადაიყენონ საგამოძიებო ინოლგარონ ან დაგოვინ ბაგამოძიები ინოლგარონ ბანაჭრნა ადმინისტრაციის ერთ შემდეგ, თუ ის არის მოწმე, დაზარალებული ან პრალდებული სხვა საქმეზე. ამ შემთხვევაში მსჯავრდებულნა, მოსამართლის დადგენილით, საგამოძიები ინოლგარონ შეიძლება ფაყოს 4 თვემდე. მოსამართლეს უფლება აქვს ეს ვადა გაიგრძელოს 1 თვით.

3. დაეშვებელია საგამოძიებო ინოლგარონ პრალდებულთან ოაერგიელი შუშაობის განხორციელება.

მუხლი 162. პაციენტის ეაღა

1. პრალდებული, პაციენტის ვადა გამოთვლება ეკუნიგანთ სახით პოლიციის დაწესებულებაში ან მოკლეული ორგანოში მისი მოყვანის მომენტიდან, ხოლო თუ ასეთი რამ არ ყოფილა, – ამ აღკვეთის ღონისძიების შერჩევის შესახებ სასამართლო ბრძანების აღსრულების მომენტიდან.

2. პაციენტის ვადა ხაქმის გამოძიებასა არ შეიძლება აღეგაგიგოოდეს 2 თვეს ეკუნიგანთ ფაკეთებს ან პრალდებულთ ეკაბაგიგნის მომენტიდან. პაციენტის ვადის ღინეა ეკუნიგანა ამ დღეს, რიცა პროკურორი ხაქმეს სასამართლოში გაგზავნის. ეკ ფაკეთებენ ან ფაკაგიგიაეკეთი გაეთაკეთეკეულეს, შემდეგ კი ეკ ეკაბაგიგნის, მისი პაციენტოოს ხაერთო ვადა არ უნდა აღეგაგიგოოდეს 2 თვეს.

3. ხაქმის სასრულეს ვამი გამოძიების ფამიანების შეეძლებოთ ამ შემთხვევაში, მოსამართლემ წინასწარი გამოძიების აღკვეთ მახეფეთი, პროკურორის შუამდგომლობით, პრალდებულის პაციენტის ვადა შეიძლება გაგრძელდეს 3 თვემდე. ამავე საკუთხით ხაკრთველოს მთავარი სამხედრო პროკურორის, ხაკრთველოს გენერალური პროკურორის, ეფხაზეთის ინ ავტონომიური რესპუბლიკის პროკურორის, ქ. თბილისის პროკურორისა და ოღქის პროკურორის შუამდგომლობით, ხაკაკეთეკეთ სასამართლოს ხაგამოძიები კოლეგიის მოსამართლის ბრძანებით, პრალდებულის პაციენტის ვადა შეიძლება გაგრძელდეს 6 თვემდე. განხაკურებულ შემთხვევაში, გამონაკლისის სახით, ხაკრთველოს გენერალური პროკურორის შუამდგომლობით, ხაკრთველოს უმაღლესი სასამართლოს სისტლის სამართლის ხაქმეთა სასამართლო კოლეგიის მოსამართლის ბრძანებით, პაციენტის ვადა შეიძლება გაგრძელდეს 6 თვეზე მეტი ხნით, მაგრამ არა უმეტეს 9 თვისა. ამ ვადის ბასეულ შემდეგ პრალდებეკეთ ფაკეთებენ უნდა განთავისუფლეს.

4. პრალდებულს პაციენტის ეაღაში ითვლება მინაპაციენტის, აგრეთვე, საამეფოეკეთი დაწესებულებაში ეკეკეთნარეს ექსპერგიზის ყოფნის დრო.

5. თუ ხაქმე დამაკვანთი გამოძიებისათვის დაბრუნდა პირველი ან ხაკასაეთი ინსტანციის სასამართლოდან, პრალდებულის პაციენტის ვადა სასამართლომდე ეამოთვლება პროკურორის მიერ სისტლის სამართლის ხაქმის მიღების დღიდან. სასამართლომდე და სასამართლოს შემდეგ, პრალდებულის პაციენტობაში ყოფნის დროს ეკოთვლიწინებინ, ეს ეაღა არ უნდა აღემაკეთოდეს 9 თვეს.

6. პაციენტობის, როგორც აღკვეთის ღონისძიების, ვადის გამოთვლისას პრალდებულის (განსასჯელის) და მისი დამცველის მიერ სისტლის სამართლის ხაქმის მასალების ეაკეინობის ვადა მხეფეკეღობაში არ მიეკვა.

7. რაიონული (ხალაქის) სასამართლოს მიერ სასხლის სამართლის ხაქმის განხილეთ ეანსასჯელის პაციენტობის ვადა, განაჩენის ან სხვა შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოკანამდე, ხაქმის სასამართლოათვის გადაეცემის შემდეგ, არ უნდა აღემაკეთოდეს 6 თვეს.

8. საქართველოს უმაღესი სასამართლოს და საოლეკი სასამართლოს ხაქმეზე ხაქმეებზე, აგრეთვე, საამეკლაეთი სასამართლოში ხაქმის განხილეთ, განსასჯელის პაციენტობის ვადა არ უნდა აღემაკეგებოდეს 12 თვეს. განსაკურებულ შემთხვევაში ეს ვადა, ხაქმის განმხილველი სასამართლოს წარდგინებით, შეიძლება გაგრძელდეს საქართველოს უმაღესი სასამართლოს პლენუმის კიდევ 6 თვით. განსასჯელის პაციენტობის ვადის შემდგომი გაგრძელება არ დაიშვება.

მუხლი 163. პაციენტობის ეაღის გაგრძელების წესი

1. პრალდებულის პაციენტობის კანონით დადგენილი ვადის გასვლამდე არა უგვიანეს 5 დღისა პროკურორი ეაღადგენთ მოსამართლეს, გამოძიების ადგილის მიხეფეთო, წარუდგინოს სასხლის სამართლის ხაქმე და გამომძიებლის დასაბუთებული შუამდგომლობა, რომელსაც პროკურორი მხარს უჭერს. შუამდგომლობაში უნდა აღინიშნოს გამოძიების ეაკანარეთის მიზეზები, აგრეთვეაანი, რომელთა შემოწმებაც საჭიროა, და ვადა, რომელსაც გამომძიებელი ითხოვს.

2. შუამდგომლობა განხილეკეს ეანა მიღებიდან არა უგვიანეს 5 დღისა, დასრულ სასამართლო სხდომაზე, პროკურორის, პრალდებულის ან მისი დამცველისა და კანონიერი წარმომადგენლის მონაწილეობით, 140-ე მუხლით გათვალისწინებული წესების დაცვით.

3. შუალგიმლობის განხილვა შეეკეკეთ მოსამართლეს უფლება აქვს მიიღოს ერთ-ერთი შემდეგი გადაწყვეტილება:

ა) ეაკეკეთ ბრძანება პაციენტობის ვადის გაგრძელების შესახებ;

ბ) უარყოს შუამდგომლობა, გასაკეთებულის პრალდებული და ეაკეკეთ ღონისძიება შეუეკეოს ნაკლებად მკაცრი ღონისძიებით, ანდა, გაათქმოს აღკვეთის ღონისძიება.

4. სასამართლო ბრძანება პაციენტობის სახით აღკვეთის ღონისძიების შეეკეკეს ან გაუქმების შესახებ დაუყოვნებლივ ეუწყებინ მოსამართლეს ბრალდებულ ეაკეკეთ ეაკეკეთ ეაკეკეთ

საქართველოს რესპუბლიკა
№63-66. ოთხშაბათი, 18 მარტი, 1998 წელი.

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი

მოსამართლეს, რომელიც საკმარ საფუძვლის არსებობისას გასცემს ბრძანებას ამ ლონისძიების გამოყენების შესახებ. განსახილველი შეიძლება გადაყენებულ იქნეს თანამდებობიდან (სამშობლოდან) აგრეთვე პირველი ინსტანციის სასამართლოს დასაბუთებული განჩინებით (დადგენილებით).

2. მოსამართლის ბრძანებანი ან სასამართლო განჩინებანი (დადგენილებები) უნდა აღინიშნოს: თანამდებობიდან (სამშობლოდან) გადასაყენებელი პირი, მისი სამშობლო აღგილი და თანამდებობა, თანამდებობიდან (სამშობლოდან) გადაყენების საფუძველი, ბრალდებულის თანამდებობიდან (სამშობლოდან) გადაყენების მოთხოვნა, რომელიც დაკმაყოფილებულის, საწარმოს ან ორგანიზაციის ხელმძღვანელს ეგზავნება.

3. მოსამართლის ბრძანება ან სასამართლო განჩინება (დადგენილება) ბრალდებულის თანამდებობიდან (სამშობლოდან) გადაყენების შესახებ საკადაგებულია შესაბამისი დაწესებულების, საწარმოს ან ორგანიზაციის ხელმძღვანელობისათვის, რომელიც ვალდებულია მოსამართლის ბრძანების ან სასამართლო განჩინების ასლი ექვსკვირიანი ვადის ფარგლებში, ანგარიშის ჩაბარებისთანავე, ეცნობოს ამის მოსამართლეს.

მუხლი 185. ბრალდებულის თანამდებობიდან (სამშობლოდან) გადაყენების ვადა

მოსამართლეს უფლება აქვს გასცეს ბრძანება ბრალდებულის თანამდებობიდან (სამშობლოდან) გადაყენების შესახებ სასამართლის მიერ საქმის განხილვამდე.

მუხლი 186. ბრალდებულის თანამდებობიდან (სამშობლოდან) გადაყენების შესახებ ბრძანების დაკმაყოფილება და გაუქმება

სასამართლო და მოსამართლე საქმის განხილვისას ვალდებულნი არიან დაადასტურონ ან გააუქმონ ბრალდებულის თანამდებობიდან (სამშობლოდან) გადაყენება, ანდა, პროკურორის ან დაზარალებულის შუამდგომლობით, გადაწყვიტონ ამ ღონისძიების გამოყენების საკითხი განაჩენის კანონიერ ძალაში შესვლამდე.

მუხლი 187. მოქმედების ფარგლები თანამდებობიდან გადაყენებისგან თანამდებობის მფლობელ

1. საქართველოს პარლამენტის წევრის, საქართველოს სახალხო დაცველის, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანოების დეპუტატების, მოსამართლის, პროკურორის, გამომძიებლის თანამდებობიდან გადაყენებისგან თანხმობის შესაბამისად ძალაკვნილ საქართველოს პარლამენტი, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანოები, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს ალენტნი, საქართველოს უმწიანესი სასამართლოს თავმჯდომარე, ამავდროულად გაიცემა თანხმობა აღნიშნულ პირთა სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიეცემაზე.

2. ამ მუხლის პირველ წაწილში აღნიშნულ პირთა თანამდებობიდან გადაყენების მოთხოვნით მიმართვის უფლება აქვს საქართველოს გენერალურ პროკურორს, რომელიც თანხმობის მიღების შემდეგ სასამართლო ბრძანების მისაღებად მიმართავს საქართველოს უმწეოს სასამართლოს.

მუხლი 188. ბრალდებულის თანამდებობიდან (სამშობლოდან) უკანონო ან დაუსაბუთებელი გადაყენების შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურება

1. თანამდებობიდან (სამშობლოდან) უკანონო ან დაუსაბუთებელი გადაყენების შედეგად ფიზიკური ან იურიდიული პირისათვის მიყენებული მიანი ანაზღაურდება სრული მოცულობით, საქმის შედეგის მიუხედავად. მიანი უნდა ანაზღაურდეს ყველა შემთხვევაში, თუ ამ პირის მიმართ გამოგანილია გამამართლებელი განაჩენი ან შეწყვეტილია სასხლის სამართლის საქმე 28-ე მუხლის პირველი ნაწილის "ა", "ბ", "გ", "დ", "ე", "ნ", "ო", "პ", "ე" და "რ" ქვეპუნქტებში აღნიშნული საფუძვლით.

2. მიანის ანაზღაურების წესს განსაზღვრავი 223-ე მუხლი.

მუხლი 189. ეჭვიმტანილის თანგანთავისუფლებულ (სამშობლოდან) გადაყენება

183-188-ე მუხლებში აღნიშნული დებულებები ვრცელდება ეჭვმიტანილზეც.

თავი XXIV
ქონებაზე ყაღალის დადება

მუხლი 190. ქონებაზე ყაღალის დადების მიზანი და საფუძველი

სამოქალაქო სარჩელის, სხვა ქონებრივი სახელის უზრუნველსაყოფად სასამართლოს შეუძლია ყაღალი დაადოს ეჭვმიტანილის, ბრალდებულისა თუ განსასაჯლის, მასი მოქმედებისათვის პაგრარალურად პასუხისმგებელი პირის ქონებას, მათ შორის, სასაწყო ანგარიშებს, თუ არის მონაცემები, რომ ქონებას ყაღალადვე ეს დასარეგვენ.

მუხლი 191. ქონებაზე ყაღალის დადებისას მესაკუთრის უფლებაგარისუნებაგბთა ეეგზღუდა

ქონებაზე ყაღალის დადება მესაკუთრეს ან მფლობელს ეკრძალაღეს ქონების განკარგვას, სოლო აუცილებლობის შემთხვევაში — აგრეთვე, ქონებით სარგებლობას.

მუხლი 192. ქონეგა, რომელზედაც ყაღალის დადება არ ვეიიალეგა

1. არ შეიძლება ყაღალი დაედოს ბრალდებულისა და მისი ოჯახის ეკუთვნილთათვის საჭირო კეკლის ქონებრეკლებს, სამობილ, პროფეაიული საქმიანობის ინეეენარსა და სხვა საგნებს, რომლებიც უმრუნველყოფს ადამიანის ნორმალურ სასიცოცხლო პირობებს.

2. არ შეიძლება ყაღალი დაედოს დაწესებულების, საწარმოს, ორგანიზაციის, სამოგალაქოო და პროფესიულ გაერთიანებათა ქონებას, გარდა კოლეგიერი საკუთრების იმ ნაწილისა, რომლის განაკალვებაც შეიძლება მათი სამეურნეო საქმიანობისთვის მიანის მიეუნებელად.

მუხლი 193. ქონებაზე ყაღალის დადების მესახეზე შეკადგენილობა და მისი განხილვის წესი

1. თუ არსებობს საფუძველი ფანამაკალებრეი გზით მოპოვებულ ქონებაზე ყაღალის დადებისათვის, მოქმედეგი, გამომძიებელი ან პროკურორი ადგენს, სად და ვის ხელშია ეს ქონება. ამ მიზნით შეიძლება ჩაგარდეს საჭირო საგამოძიები მოქმედება ბანკებში, ლომბარდებში, შემნახველ ხაკნებში, საფოსტო და სხვა დაწესებულებებში ფულის, ფასიანი ქაღალდებისა და ხანების ადმოსაჩენად.

2. მომკვლეკი, გამომძიებელი ან პროკურორი 140-ე მუხლით გათვალისწინებული წესით ადგენს და სასამართლოს ეგზავნის ფასიანუფებულ შეშფოთებულ ქონებაზე ყაღალის დადების შესახებ. შუამდგომლობაში აღნიშნული უნდა იყოს მოსამართლის ბრძანების მისაღებად საჭირო მონაცემები.

3. შუამდგომლობას განხილავს მოსამართლე 140-ე მუხლით დადგენილი წესით.

მუხლი 194. მოსამართლის ბრძანება და სასამართლო განჩინება (დადგენილება) ქონებაზე ყაღალის დადების შესახებ

1. ქონებას ყაღალი ეღება მოსამართლის ბრძანების საფუძველზე, რომლის ასლიც ეძლევა მომკვლეკს, გამომძიებელს ან პროკურორს თავისი შუამდგომლობის შესაბამისად, ანდა, საქმის განმხილველი სასამართლოს დასაბუთებული განჩინების (დადგენილების) საფუძველზე.

2. მოსამართლის ბრძანებაში ან სასამართლო განჩინებაში (დადგენილებაში) უნდა აღინიშნოს: ეის ქონებას ეღება ყაღალი, სად და ეისთან ინახება ავი; რა საგნებისაგან, ფასიანი ქაღალდებისაგან, ეკუთვნაგან, ფასეულობებისგან შედგება ავი, თუ ეს გამოძიებას დადგენილი აქეს; ერთობლივი საკუთრების რომელ წილს ეღება ყაღალი; ვის ეკუთვნა ქონებაზე ყაღალის დადების შესახებ ბრძანების შესრულება;დასაშვებია თუ არა ჩხრეკა ამ შემთხვევაში, როცა ქონების ნებაყოფლობით ჩაბარებაზე უარია მიღებული, ეის და სად ეძლევა ჩხრეკის ჩაგარების უფლება; რა თანხას უნდა დაედოს ყაღალი სარჩელის უზრუნველსაყოფად.

3. თუ ქონება, ეუნი, ფასეულობა ინახება რამდენიმე ადგილას და სხვადასხვა პირთან, ეუნე გაიეცეს სათანადო რაოდენობის მოსამართლის ბრძანება ან სასამართლოი განჩინება (დადგენილება) ქონებაზე ყაღალის დადების შესახებ.

მუხლი 195. ფალეგენლება გადაკეთებული აუცილებლობის შემთხვევაში ქონებაზე ყაღალის დადების შესახებ

1. გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევაში, თუ არსებობს საფუძველი ეარაუფლისათვის, რომ ქონებას გადამალავენ ან გაანაღაურებენ, მომკვლეკს, გამომძიებელს ან პროკურორს უფლება აქეს გამოიგანოს ფასიანუფებული დადგენილება ქონებაზე ყაღალის დადების შესახებ. დადგენილებაში უნდა აღინიშნოს 194-ე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული მონაცემები.

2. დადგენილებას აღასრულებს მისი გამომგანი პირი, რის შესახებაც მან 24 საათის განმავლობაში უნდა შეატყობინოს მოსამართლეს, რომელიც აღასტურებს დადგენილების კანონიერებას. ან უკანონოდ ცნობს მას და აუქმებს ქონებაზე ყაღალის დადებას.

მუხლი 196. ქონებაზე ყაღალის დადების შესახებ მოსამართლის ბრძანების ან სასამართლო განჩინების (დადგენილების) აღსრულების წესი

1. მომკვლევი, გამომძიებელი ან პროკურორი მოსამართლის ბრძანებას, ხოლო გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევაში — თავის დადგენილებას ქონებაზე ყაღალის დადების შესახებ წარუგენენ იმ პირს, რომელთანაც არის ქონება, და მოითხოვს ამ ქონების გადმოცემას. თუ ამ მოთხოვნის შესრულებაზე უარი ითქვა, ან არსებობს სარწმუნო მონაცემები, რომ მოცული ქონება არ გადმოეცემა, ტარდება ჩხრეკა ამ კოდექსით დადგენილი წესით.

2. სასამართლო განჩინების (დადგენილების) თანახმად, ქონებას ყაღალას ალებს სასამართლოს ალმასრულებელი.

3. პირი თვითონ განსაზღვრავს, რა საგანსა და ფასეულობას უნდა დაედოს ყაღალი სასამართლო ბრძანებაში ან სასამართლო განჩინებაში (დადგენილებაში) აღნიშნული თანხის ფარგლებში.

4. ქონებაზე ყაღალის დადებაში მონაწილეობის სპეციალისტი — საქონლეფოლეგი, რომელიც განსაზღვრავს ქონების ღირებულებას.

5. დანაშაულის შედეგად მიყენებული მიანის ოფლინის და ამ ქონების ღირებულება, რომელსაც ყაღალი ეღება, განსაზღვრება საშეალო ბაზაზონ ფასებით.

6. ფულად ანანაზარს ყაღალის დადებისას წყვეტა ხასიანარო ოპერაციები.

7. ყაღალი ეღება ბრალდებულის წილს მეუღლეების ან ოჯახის ერთობლივ საკუთრებაში, ხოლო თუ არსებობს მონაკეკეები, რომ ერთობლივი საკუთრება შეეძლიალ ამ ქონებიდან ერთ-ერთ ერთ-ერთ ერთ-ერთ

№ 63-66. ოთხშაბათი, 18 მარტი, 1998 წელი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თავი XXVII
სასამართლო ხარჯები და მათი ანაგზაურება

მუხლი 217. სასამართლო ხარჯების სახეები

1. სასამართლო ხარჯებია:

ა) მოკვლევის, წინასწარი გამოძიების, პროკურატურისა და სასამართლოს შესანახად სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დახარჯული თანხები;

ბ) პროცესის მწარმოებელ ორგანოში საგამოძიებო და სასამართლო მოქმედებებში მონაწილეობისათვის პროცესის მონაწილეთა დასაბუთებული დაკავშირებით მათი დაკისახელებულებისა და გამაკვრელობისათვის დახარჯული ფულადი სახსრები.

2. სასამართლო ხარჯები შედგება:

ა) ფაქიზებელეს, მოწმის, სპეციალისტის, ექსპერტისა და დამხმარეთათვის დაკისახელი თანხებისგან – გასოცხანის ხარჯებისა და ფლეერი თანხის ანაზღაურების ჩათვით;

ბ) მსაჯულთათვის გასამრჯელო სასამართლო სხდომებზე;

გ) ბალოვანი მოგალეთათვის შესახურებლადა ექსპერტის, სპეციალისტისა და თარჯიმნისათვის გასამრჯელის სახით გადახდილი თანხებისაგან, თუ ეს პირები მოქმედებენ არასამსახურებრივი ვალებების შესრულების ჩათვით;

დ) მოწმისათვის, დამარალებულისა და მისი კანონიერი წარმომადგენლისათვის, რომელთაც მუშაობა ხელეფსი არა აქვთ, გადახდილი თანხებისაგან, თუ ეს პირები მოსცლნენ ჩვეულებრივ საქმიანობას;

ე) პროცესის მწარმოებელ ორგანოში პროცესის მონაწილეთა ადამიანებისათვის დაკავშირებით მათ მიერ გაწეული მოცალი დროის ანაზღაურებისაგან მიუღებელი ხელფასის ანაზღაურების სახით გადახდილი თანხებისაგან;

ვ) ექსპერტებისათვის, ბრალდებულისა თუ განსასჯელისათვის ადვოკატებისა და ადვოკატებისათვის სახელმწიფოს მიერ გადახდილი თანხებისაგან – იმ შემთხვევებში, როცა ეს პირები ადვოკატებად ექნებიან არჩეული ფაქიზელის შრომის ანაზღაურებისა, ან როცა მონაწილეობის დამტკიცი დანიშვნით;

ზ) ნივთიერ მტკიცებულებათა შენახვისა და გადაგზავნისათვის ხარჯული თანხებისაგან;

თ) საექსპერტო დაწესებულებაში ექსპერტიზის ჩასაბარებლად ხარჯული თანხებისაგან;

ი) ექსპიტალისანა და ბრალდებულისათვის სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დახმარების სახით გადახდილი თანხებისაგან, თუ ეს პირები ადვოკატებად იქნენ თანამდებობიდან;

კ) დამარალებულისათვის დანაშაულის შედეგად მიყენებული მიანის ნაზიანებისა სახით გადახდილი თანხებისაგან, თუ სახელმწიფო ორგანოებმა ვერ შეძლეს დანაშაულის გახსნა;

ლ) სხსხლის სამართლის საქმის გამოძიებასთან ან სასამართლოში განხილვასთან დაკავშირებით მომავლე

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი

რეთვე იმ ორგანო ან პირს, რომელმაც დაამტკიცა განაჩივრებული გადაწყვეტილება.

2. ორგანო ან პირი, რომელიც საჩივარს განიხილავს, შეიდავალარ არ არის საჩივრაში ჩამოყალიბებული მოსარჩელებით და უფლება აქვს შეამოწმის განაჩივრებული გადაწყვეტილების კანონიერება და დახმარებოდესლია, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში – საქმის მოცალი წარმოება.

3. საჩივრის განხილვისას პროკურორი და სასამართლო ვალდებულნი არიან ყოველმხრივ შეამოწმონ მასში მოყოყალებული მოსარჩელეები, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში – გამოიხოვონ დაბაგებითი მასალები და განმარტებები.

4. ორგანო ან პირი, რომელიც საჩივარს განიხილავს, ვალდებულია თავისი უფლებამოსილების ფარგლებში დაუყოვნებლივ მიიღოს ზომები სისხლის სამართლის პროცესის მონაწილეთა, სხვა პირთა, აგრეთვე დაზარალებულების, საწარმოებისა და ორგანიზაციების დარღვეული უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების აღსადგენად.

მუხლი 239. საჩივრის განხილვის ვადა

1. პროკურორი ვალდებულია საჩივარი მიღებიდან 3 დღე-ღამის განმავლობაში განიხილოს იგი და შედეგების შესახებ შეატყობინოს საჩივრის შემტან პირს. განხაკუთრებულ შემთხვევაში, როცა საჩივრის შემოწმებისათვის საჭიროა დამატებითი მასალის გამოთხოვა ან სხვა ზომების მიღება, დასაშვებია საჩივრის განხილვა 7 დღე-ღამემდე ვადაში.

2. სააუქციონო ან სავაჭიანი ინსტანციების სასამართლოებსა საჩივრისა და საქმის განხილვა უნდა დაიწყოს არა უგვიანეს 14 დღისა მათი მიღების დღიდან. წინასწარი გამოძიების სგადიაგ წარმოშობილ სამართალებრივ დავაზე საჩივარს სააუქციონო სასამართლოს სგადამიდეო კოლეგია განხილავს არა უგვიანეს 7 დღისა მისი მიღების დღიდან.

3. საჩივარი კანონიერ ძალაში შესულ განაჩენზე, განჩინებაზე ან დაფიქრებებაზე უნდა გადაწყვიტოს სარევიზიო ინსტანციის სასამართლომ ერთ თვეზე ვადაში, ხოლო თუ საქმეთა სისხლის სამართლის საქმის ან სხვა ღოკუმენტების გამოთხოვა და განხილვა – არა უგვიანეს 3 თვისა საჩივრის მიღების დღიდან.

4. თუ სისხლის სამართლის საქმის ღიდი მოცულობის ან განსაკუთრებული სირთულის გამო, ანდა, სხვა სასაკი მიზეზით საჩივრის განხილვა საუკეთესო ან სააუქციონო ინსტანციის სასამართლოში არ ხერხდება ამ მუხლის მე-2 ნაწილით დადგენილ ვადაში, აღნიშნული სასამართლოების თავმჯდომარეებს უფლება აქვთ გაიგრძელონ ეს ვადა კიდევ 7 დღით, რაც უნდა ეცნობოს საჩივრის შემტან პირს.

მუხლი 240. გადაწყვეტილება საჩივრის გამო

1. საჩივრის განხილვის შედეგად შეიძლება მიღებულ იქნეს ერთერთი შემდეგი გადაწყვეტილება: განაჩივრებული გადაწყვეტილების ან მისი ნაწილის გაუქმების ან შეცვლის შესახებ; სისხლის სამართლის საქმის სრული ან ნაწილობრივი შეწყვეტის შესახებ; განაჩივრებული მოქმედების ოერიდეული ძალის არმქონედ ცნობის შესახებ; საჩივრის უარყოფის შესახებ.

2. საჩივრის გამო გადაწყვეტილების მიმღებ ორგანოს ან თანამდებობის პირს შეუძლია შეეცალოს განაჩივრებული გადაწყვეტილება, ანდა, მიიღოს ახალი გადაწყვეტილება, თუ ამას არ მოაქვს საჩივრის შემგანი პირის ან იმ პირის მდგომარეობის გაუარესება, რომლის ინტერესებისათვისაც იყო იგი შეგანილი, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა საჩივარი ამავე საფუძველზე შეიგანა საპირისპირო მხარემ.

მუხლი 241. საჩივრის გამო გადაწყვეტილების შესახებ შეტყობინება

1. საჩივრის შემტან პირს უნდა შეატყობინონ, რომ მიღებულია გადაწყვეტილება საჩივრის გამო, და განუმარტონ განაჩივრების შემდგომი წესი. ნარკოლეკოვი ეგზ ეფექტიანი ეფექტიანი

2. თუ განაჩივრებული მოქმედების ან გადაწყვეტილების გამო პირს არამართლზომიერი მორალური, ფიზიკური ან ქონებრივი ზიანი მიადგა, მას უნდა განემარტოს იმ ზიანის ანაზღაურების უფლება.

3. საჩივარი და მასზე პასუხის ასლი, აგრეთვე საჩივრის შემოწმების მასალები უნდა დაერთოს სისხლის სამართლის საქმეს.

მუხლი 242. ემოციურობა, გამომძიებლისა და პროკურორის უკანონო და დაუსაბუთებელი მოქმედებისა და გადაწყვეტილების განაჩივრება სასამართლოში

1. 59-ე მუხლის "უ" ქვეპუნქტში აღნიშნულ დავებს წინასწარი გამოძიებეს სგადიაგ განხილავს სააუქციონო სასამართლოს სგადამიდეო კოლეგია ამ კოდექსით დადგენილი წესით. წინასწარი გამოძიების სგადიაგ პროცესის სხვა მონაწილეთა შორის წარმოშობილ დავებს განხილავს ის სასამართლო, რომლის განსჯადობა სისხლის სამართლის საქმე.

2. სასამართლოში საჩივარი მიმართვის უფლება აქვს პროცესის ყოველ მონაწილეს, რომელიც იცავს საკუთარ ან მარწმუნებელის ინტერესს, კერძოდ, ეკუთვნილ, პრალდებულს, დაზარალებულს, სამოქალაქო მოსარჩელეს, სამოქალაქო მოპასუხეს, მათს წარმომადგენლებს.

3. პროცესის მონაწილეს უფლება აქვს მომკვლევის ან გამომძიებლის მოქმედებისა თუ გადაწყვეტილების გამო საჩივარი მიმართოს სასამართლოს მას შემდეგ, რაც ეს სანიერი უარყო პროკურორმა, ანდა, უშუალოდ სასამართლოს, თუ ვადიდი 239-ე მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი ვადა, მაგრამ სანიერმე პროკურორს პასუხი არ გაუცია. სასამართლოში მიმართვა პროცესის მონაწილეს არ უსპობს უფლებას, პროკურორის გადაწყვეტილება გასაჩივრის შემდეგ პროკურორთან.

4. საჩივრის შეგანა შეიძლება მომკვლევის, გამომძიებლის ან პროკურორის ნებისმიერი მოქმედებისა თუ გადაწყვეტილების გამო, რომელიც, მიმჩნევს აზრით, უკანონო ან დაუსაბუთებელია. შეიძლება გასაჩივრდეს: მტკიცებულის დაკეთ უფლებისა და დაბრალდებულის უფლების დარღვევა, მოკვლევისა და წინასწარი გამოძიების დროს კანონის სხვა დარღვევა, შეამდგომლობისა და აცილების დაუსაბუთებელი უარყოფა, უარი საგამოძიებო მოქმედების ჩაგარების მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე, სასრულო ვადების დარღვევა, სასტრაფო ინტერესის ღონისძიების გამოყენება, გამოძიების დაუშვებელი ხერხებისა და დაუშვებელი მტკიცებულებების გამოყენება, უარი სისხლის სამართლის საქმის აღძრაზე, საქმის წარმოების შეწერაზე, საქმის შეწყვეტა, გამოძიების ორგანოების სხვა მოქმედება ან გადაწყვეტილება, რომელიც დაბავს პროცესის მონაწილეთა უფლებებს, თავისუფლებებსა და კანონიერ ინტერესებს.

5. საჩივრის შეგანა არ აზღვევს განაჩივრებული გადაწყვეტილების აღსრულებას, თუ პროკურორი საჭიროდ არ მიიჩნევს მის შეჩერებას.

6. საჩივარს განიხილავს სასამართლო, რომლის განსჯადობა სისხლის სამართლის საქმე. საჩივარი შეიგანება არა უგვიანეს 2 თვისა მას შემდეგ, რაც მიმჩნეველთათვის ცნობილი გახდა მოქმედება თუ გადაწყვეტილება, რომელიც მას უკანონოდ ან დაუსაბუთებლად მიაჩნია. განაჩივრების ვადის სასაკი მიზეზი გაცდენის შემთხვევაში მისი აღდგენა შეუძლია სასამართლოს.

7. მოსამართლე საჩივარს განიხილავს ერთპიროვნულად, დაზერულ სასამართლო სხდომაზე მომჩივანის ან მისი წარმომადგენლის (დამცველის) და პროკურორის მონაწილეობით. არასასაკი მიზეზად ამ პირთა გამოუცხადებლობა არ აბრკოლებს საჩივრის განხილვას, მაგრამ მოსამართლეს შეუძლია საჭიროდ ჩაიგდოს ინიშნოს საჩივრის განხილვაში აღნიშნული პირთა მონაწილეობა და დადგინოს საქმის განხილვა. მომჩივანს უფლება აქვს მოსამართლეს წარუდგინოს მასალები, რომლებიც მის მოსოფნენებს ასაბუთებენ, ხოლო პროკურორმა – მასალები, რომლებიც მათ უარყოფენ. მომჩივანსა და პროკურორს უფლება აქვთ მოსამართლეს მისცეს მადიანი განმარტებანი. განმარტების მიცემამდე დამუშავდ უნდა იქნეს პირი, რომლის მოქმედება ან გადაწყვეტილება საჩივრდება. მოსამართლეს უფლება აქვს გამოთხოვოს დამატებითი მასალა და მიიღოს განმარტება პირისგან, რომელსაც შეუძლია დაადასტუროს ან უარყოს მომჩივნის მოთხოვნა.

8. საჩივარის განხილვის შედეგად მოსამართლეს გამოაქვს დადგენილება მისი დაკმაყოფილების, ანდა, სრული ან ნაწილობრივი უარყოფის შესახებ. საჩივრის დაკმაყოფილების შემთხვევაში მოსამართლე ინიშნავენის ინიშნეული არქმენულ ცნობს მოქკლევის, გამომძიებელის ან პროკურორის განაჩივრებულ მოქმედებასა თუ გადაწყვეტილებას, ხოლო აღნიშნული მოქმედების განხორციელების ვადის მოპოვებულ მტკიცებულებებს – დაუშვებელად.

9. სააუქციონო წესით განაჩივრებული მოსამართლის მხოლოდ ისეთი დადგენილება, რომელიც გავლენას ახდენს საქმის შემდგომ მსვლელობაზე, რაც ბუნებრივობს: საქმის აღძვრაზე უარის თქმის მარილმომიერებას, საქმის შეწყვეტას, საქმის წარმოების შეწერას, დამატებითი გამოძიებისათვის საქმის დაბრუნებას.

10. განმეხილველები თავისუფლდება სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან საჩივრის განხილვისას, თუ სანიერი დაკმაყოფილებული სრულად ან ნაწილობრივ.

მუხლი 243. ეოკალვეფსა და წინასწარი გამოძიების დროს მოსამართლის მიერ გამოტანილი გადაწყვეტილებანი, რომლებიც არ საჩივრდება

მოკვლევისა და წინასწარი გამოძიების დროს აღამანის კონსტიტუციური უფლებებისა და თავისუფლებების შემზღუდველი სგადამიდეო მოქმედების ჩაგარებასა და ოპერაციულ-სამძებრო ღონისძიების განხორციელებისათვის, აგრეთვე, პირის დაპატიმრებასა და მის მიმართ სასრულო ძალების სხვა ღონისძიების გამოყენებისათან ან მათ შეცვლასთან დაკავშირებით მოსამართლის მიერ გამოტანილი გადაწყვეტილებები (ბრძანება, დადგენილება) არ საჩივრდება.

მუხლი 244. სასამართლო გადაწყვეტილების განაჩივრების სხვა სახეები

სასამართლო გადაწყვეტილება, რომელიც მიღებულია სამართალი მიეკმის ან სასამართლო განხილვის სგადიაგ სააუქციონო თუ საკასაციო წარმოების დროს, განაჩივრდება LVI, LVII და LVIII თავებით დადგენილი წესებით.

თავი XXXI
სისხლის სამართლის საქმეთა გაერთიანება და გამოყოფა

მუხლი 245. სისხლის სამართლის საქმეთა გაერთიანება

1. ერთ წარმოებად შეიძლება გაერთიანდეს ერთი ან რამდენიმე დანაშაულის ჩადენაში თანამონაწილე რამდენიმე პირის ბრალდების საქმეები; რამდენიმე დანაშაულის ჩადენაში მონაწილე ერთი პირის ბრალდების საქმეები; დანაშაულის წინასწარ შეუპირებელი დაფარვის საქმეები; საქმეები მოფლინისა და მოქმედების შესახებ, რომელთა მონაწილეებიდან ამავდროულად არიან ბრალდებულიები და დამარაგებელი, მათ შორის, საჯარო ბრალდების საქმეები.

2. საქმეთა გაერთიანება ხდება ბრალმდებლის ან პროკურორის დადგენილებით.

3. ერთ წარმოებად საქმეთა გაერთიანებისას წარმოების ვადა აიათვლება პირველი საქმის აღძვრის დღიდან.

მუხლი 246. სისხლის სამართლის საქმის გამოყოფა

1. გამომძიებელს, პროკურორს და სასამართლოს უფლება აქვთ სისხლის სამართლის საქმიდან გამოყოფ საქმე ცალკე წარმოებისათვის:

ა) მიმპალეგამი მყოფი ბრალდებულის მიმართ;

ბ) ბრალდებული მამარო, რომლის ადგილსამყოფელი უცნობია;

გ) ბრალდებული მამარო, რომელიც მძიმე ავადმყოფობით დაავადდა, რაც დადასტურებულია ექიმის მიერ;

დ) არასრულწლოვანი ბრალდებული მამარო, რომელიც საქმეში მონაწილეობისათვის ჩაბმულია მიმრნილ ბრალდებულებთან ერთად, თუ ეს გაფელესის ან მოახდენს გამოძიებისა და სასამართლო განხილვის ყოველმხრივობაზე, სისრულესა და ობიექტურობაზე.

2. დანაშაულთა ერთობლიობის ან ერთი დანაშაულის ეპიზოდების საქმეზე, მათი ჩადენის ადგილის ერთმანეთისაგან დაშორებისა და განსაკადობის გათვალისწინებით, გამომძიებელს, პროკურორს თანმხმანი, შეუძლია გამოყოს და სასამართლოს გადაეგზავნის საქმე მხოლოდ მოგიერთი დანაშაულის (ეპიზოდის) შესახებ, თუ ეს ხელს არ შეუშლის წარმოებაში დარჩენილი საქმის ყოველმხრივ, სრულად და ობიექტურად გამოძიებას.

3. ცალკე წარმოებად გამოყოფას ექვემდებარება გამოძიებისას აღძრული სისხლის სამართლის საქმე ისეთი ქმედების ჩამდენი პირის მიმართ, რომელიც დაკავშირებული არ არის გამოსაძიებელი საქმის ბრალდებასთან.

4. სისხლის სამართლის საქმის გამოყოფა ხდება გამომძიებელის დადგენილებით, რომელიც ან პროკურორმა მიერ უნდა იყოს სანქციონირებული, ანდა – სასამართლო განჩინებით (დადგენილებით).

5. გამოყოფეს ექვემდებარება საქმის მასალების ეკოლეს, ხოლო მათი სათანადოდ დამოწმებული ასლები რჩება საქმეში, რომლიდანაც გამოყოფ მასალები.

6. გამოყოფილი საქმის წინასწარი გამოძიების უადა აწყვეტა გამოყოფის შესახებ დადგენილების გამოგანის დღიდან.

თავი XXXII
სასამართლოს, პროკურორის, გამომძიებლის უფლებამოსილებანი საგზაო-ბარეთის სახელმწიფოთა შესაბამის ორგანოებსა და თანაბადებობის პირებთან სამართლებრივი დახმარების გაწევის წესით

მუხლი 247. სამართლებრივი დახმარების სახეები

1. სამართლებრივი დახმარების შესახებ საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესაბამისად, სასამართლო, პროკურორსა და გამომძიებელს უფლება აქვთ საქართველოს იუსტიციის წაგადონ საქართველოს გენერალური პროკურორის შეშვეობით:

ა) მოითხოვონ უცხო სახელმწიფოს გერიგორიაზე საგამოძიებო და სასამართლო მოქმედებების ჩაგარება; ასეთი მოქმედებები ჩაგარონ საქართველოს გერიგორიაზე უცხო სახელმწიფოს კომპეტენტური ორგანოების დაკადებით;

ბ) მოითხოვონ საქართველოს მოქალაქის გადმოცემა სასამართლოს სამართალის პასუხისგებაში მის მასაცემად და საქართველოს გერიგორიაზე განაჩენის აღსასრულებლად; ამავე მიზნით გადასცენ უცხო სახელმწიფოს მისი მოქალაქე;

გ) მოითხოვონ უცხო სახელმწიფოში მსჯავრდებული საქართველოს მოქალაქის გადმოცემა საქართველოში სასჯელის მოსახდელად; საქართველოში მსჯავრდებული უცხო სახელმწიფოს მოქალაქე ვალდებულ მის ქვეყანაში სასჯელის მოსახდელად.

2. თუ უცხო სახელმწიფოსთან არ არის დადებული ხელშეკრულება სამართლებრივი დახმარების შესახებ, ასეთი დახმარების გაწევის საკითხი შეიძლება გადაწყდეს საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ან საქართველოს გენერალური პროკურორის და აღნიშნული სახელმწიფოს შესაბამის თანამდებობის პირთა შორის სპეციალურად ამ შემთხვევისათვის დადებული შეთანხმებით. ამ შემთხვევაში სამართლებრივი დახმარება ხორციელდება 248–260-ე მუხლებით დადგენილი წესების დაცვით.

მუხლი 248. უცხო სახელმწიფოში საქართველოს მოქალაქეების ჩაბარების შესახებ დავალების გაგზავნა

1. თუ აუცილებელია მოითხოვნას უცხო სახელმწიფოს გერიგორიაზე ამ კოდექსით გათვალისწინებული საპროცესო მოქმედების ჩაგარების, გამომძიებელი, პროკურორი ან სასამართლო 251-ე მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი წესით აუადეს მათს ჩაგარებას იმ სახელმწიფოს შესაბამის ორგანოს, რომელთანაც დადებულია ხელშეკრულება სამართლებრივი დახმარების შესახებ.

2. დავალება საგამოძიებო მოქმედების ჩაგარებას შესახებ იგზავნება საქართველოს გენერალური პროკურორის შეშვეობით, ხოლო სასამართლო მოქმედების ჩაგარების შესახებ – საქართველოს იუსტიციის მინისტრის მეშვეობით.

3. თუ ეს კოდექსი საპროცესო მოქმედების ჩასაგარებელად მოითხოვს განსაკუთრებულ სასამართლო გადაწყვეტილებას (ბრძანებას), მოსამართლის ხელმოწერითია და ვერ ბაბენი ბეჭდით დამოწმებული ეს გადაწყვეტილება უნდა დაერთოს დავალებას.

4. დავალება დგება იმ სახელმწიფოს ენაზე, სადაც ის იგზავნება, თუ საერთაშორისო ხელშეკრულებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

5. საგანგებო შემთხვევაში დავალება შეიძლება გადაიცეს ტექნიკური საშუალებების გამოყენებით, შემდეგ კი დადასტურეს წერილობით.

მუხლი 249. უცხო სახელმწიფოში საპროცესო მოქმედების ჩაბარების შესახებ დავალების შინაარსი

საპროცესო მოქმედების ჩაგარების შესახებ დავალება უნდა შედგეს წერილობით, დავალების გამგზავნის ხელმოწერით. დავალება დამოწმებული უნდა იყოს დაწესებულების ბეჭდით. დავალება უნდა შეიცავდეს:

ა) დავალების მამეცემი ორგანოს დასახელებასა და მისამართს;

ბ) იმ ორგანოს დასახელებასა და მისამართს, რომელსაც დავალება ეგზავნება;

გ) საქმის ფაქტობრივ გარემოებებს;

დ) ოხოვნის არსს, კერძოდ, იმ საგამოძიებო თუ სასამართლო მოქმედების მინაარსს, რომელიც უნდა ჩაგარდეს;

ე) მონაცემებს იმ პირთა ვინაობის შესახებ, რომელიც ეგზავნება დავალება, აგრეთვე, მონაცემებს მათი მოქალაქეობის, საცხოვრებელი და საბუნო ადგილების, საქმიანობის და სხისლის სამართალის საქმისადმი დამოკიდებულების შესახებ;

ვ) გამოთხოვილი დოკუმენტებისა და ნივთიერი მტკიცებულებების ნუსხას.

მუხლი 250. უცხო სახელმწიფოს მოქალაქის გამოძახება სისხლის სამართლის საქმეთა მონაწილეობისათვის

1. უცხო სახელმწიფოს მოქალაქე, მისი თანხმობით, შეიძლება მოიწვიოს სისხლის სამართლის საქმეში მონაწილეობისათვის, რისთვისაც ნამპალეი.

2. უცხო სახელმწიფოს გერიგორიაზე დადგენილი წესით ჩაგარებული გამოძიებისა და სასამართლო განხილვის დროს მიღებულ მტკიცებულებას საქმეზე შეკრნელ სხვა მტკიცებულებასთა თანაბარი ფერიდიული ძალა აქვს.

3. თუ უცხო სახელმწიფოს გერიგორიაზე მყოფმა საქართველოს მოქალაქემ ჩაიდნა ქმედება, რომელიც საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის თანახმად დანაშაულია, მაგრამ ამ ქმედებისა- თვის იგი მსჯავრდებული არ ყოფილა უცხო სახელმწიფოს სასამართლოს მიერ, საქართველოს კომპეტენტურ ორგანოს უფლება აქვს მის წინააღმდეგ აღძრას სისხლის სამართლის საქმე, ჩაგარონს გამოძიება და გამოიგანოს განაჩენი. ამასთან, შეიძლება მასალებისა და მტკიცებულებათა გამოთხოვა იმ სახელმწიფოდან, სადაც ჩადენილია დანაშაული და წამოუყენებელია მოთხოვნა დენილი პირის საქართველოს ხელისუფლებისათვის გადმოცემის შესახებ.

მუხლი 254. მოთხოვნა საქართველოს მოქალაქის გადმოცემის შესახებ

1. საქართველოს კანონმდებლობითა და საერთაშორისო ხელშეკრულებითა თუ შეთანხმებებით გათვალისწინებულ შემთხვევებსა და წესით, საქართველოს გენერალური პროკურატორა უცხო სახელმწიფოს შესაბამის ტერიტორიულ ორგანოებს მიმართავს მოთხოვნით საქართველოს მოქალაქის გადმოცემის შესახებ, რომელმაც დანაშაული ჩადინა საქართველოს გერიგორიაზე. თუ ამ მოქალაქეს ჩადენილი აქვს ბრალდება დანაშაულის ჩადენაში, ან თუ მის მიმართ გამამტკიცებელი განაჩენი გამოგანილი და ი კანონიერ ძალაში შესული.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილის წესები გამოიყენება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა პირს ბრალად ედება ისეთი ქმედების ჩადენა, რომელიც საქართველოს სისხლის სამართლის კანონმდებლობით დასჯადია თავისუფლების აღკვეთით ერთ წელზე მეტი ვადით, ან როცა ის მსჯავრდებული ამეკარი დანაშაულისათვის.

3. გადმოცემის მოთხოვნა უნდა შეიცავდეს:

ა) ბრალდებულის ან მსჯავრდებულის სახელსა და გვარს;

ბ) ჩადენილი დანაშაულის ფაქტობრივ გარემოებათა მინაარსს, ამ კანონის სანქციის მითითებით, რომელიც თავადისწინებს პასუხისგებლობას ამ დანაშაულისათვის;

გ) მოთხოვნის პირის დაკავების ან დაპატიმრების, მისი დაკითხვისა და ჩხრეკის საჭიროების შესახებ;

დ) მოთხოვნის გადმოსაცემ პირის გადმოცემის ადგილის, დროის, წესისა და ამ ოთხის შესახებ, რომელსაც იგი გადმოეცემა.

4. მოთხოვნის უნდა დაერთოს ბრალდებულად პასუხისგებაში მიეცეს შესახებ დადგენილების ასლი, დადგენილება ამ პირის დაკავების, დაპატიმრებისა და ჩხრეკის შესახებ, ხოლო მსჯავრდებულის გადმოცემის შემთხვევაში – გამამტკიცებელი განაჩენის ასლი.

მუხლი 255. გადმოცემის პირობები

1. არ შეიძლება უცხო სახელმწიფოს მიერ გადმოცემული პირი მიეცეს სისხლის სამართლის პასუხისგებაში, დაეკისროს სასჯელი სამართალებრივი სასჯელი, გადაეცეს შესამე სახელმწიფოს ამ ან სხვა დანაშაულისათვის, გადმოცემეს სახელმწიფოს თანხმობის გარეშე.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილის წესები არ ეროვლება გადმოცემის შემდეგ პირის მიერ დანაშაულის ჩადენის შემთხვევაში.

მუხლი 256. უცხო სახელმწიფოს მოქალაქის გადაცემა

1. სამართლებრივი დახმარების შესახებ საერთაშორისო ხელშეკრულების თანახმად, უცხო სახელმწიფოს მეუძლია მოითხოვოს საქართველოს გერიგორიაზე მყოფი თავისი მოქალაქის გადაეცემა, თუ მის მრალად ედება თავისი ქვეყნის გერიგორიაზე ფანაჯარის ჩადენა, ან ჩადენილი დანაშაულისათვის მსჯავრი დასდო თავისი ქვეყნის სასამართლომ, ანდა, თუ თავისი ქვეყნის ნაგალდეკი დანაშაული ჩადენილი საქართველოს გერიგორიაზე.

2. გადაეცემის მოთხოვნა უნდა შეეხებოდეს საგარეთაშორისო ხელშეკრულებით დადგენილ რეკვიზიტებს და მომდინარეობდეს კომპეტენტური ორგანოდან.

3. მოთხოვნა შეიძლება გადაიგზავნ ტექნიკური სამუალებების გამოყენებით, შემდეგ კი დადასტურეს წერილობით.

4. თუ საქართველოს გენერალური პროკურორი მოთხოვნას დაუსაბუთებელად ან კანონიერად მიიჩნევს, იგი იძლევა მოთხოვნის მისი შესრულების შესახებ, საჭიროების შემთხვევაში კი ხელშეწყობის სახით საქართველოს საარჩევ სამქმოთა სამინისტროს.

5. თუ პირის დაკავებამ რამდენიმე უცხო სახელმწიფო მოითხოვა, მაშინ დაკავებულ საქართველოს, თუ რომელ სახელმწიფოს უნდა გადაეცეს იგი, საქართველოს გენერალური პროკურორი იღებს საქართველოს საკარო საქმეთა მინისტრსა და საქართველოს იუსტიციის მინისტრთან კონსულტაციების შემდეგ.

6. თუ უცხო სახელმწიფოს მოქალაქე, რომლის მამრთაც მემოსულია მოთხოვნა გადაცემის შესახებ, სასჯელს იხდის საქართველოს გერიგორიაზე ჩადენილი სხვა დანაშაულისათვის, გადაეცემა შეიძლება გადაეგზავნს სასჯელის მოხდამდე ან სხვა კანონიერი საფუძვლისაგან განთავისუფლებამდე. თუ უცხო სახელმწიფოს მოქალაქე ბრალდებულად მიეცემა სისხლის სამართლის პასუხისგებაში საქართველოს გერიგორიაზე ჩადენილი დანაშაულისათვის, გადაეცემა შეიძლება გადაეგზავნს ან გადაეგზავნ. გადაეცემა შეიძლება გადაეგზავნ ბანაჩენის გამოგანამდე. სასჯელის მოხდამდე ან სხვა კანონიერი საფუძვლით მოხდის თავის ქვეყანაში ან საქართველოში დაბრუნებას არ ექვემდებარება.

მუხლი 257. ბანაესეულობე უარის თქმა

გადაეცემა არ დაიშვება, თუ:

ა) პირს მიეცემი აქვს პოლიტიკური თავშესაფარი საქართველოში;

ბ) ქმედება, რომელიც იყო გადაეცემის შესახებ მოთხოვნის საფუძველი, საქართველოში დანაშაულად არ თვლეება;

გ) პირის მიმართ უკვე გამოკანილი ამავე დანაშაულთან დაკავშირებით კანონიერ ძალაში შესული განაჩენი ან დადგენილება (განჩინება) სისხლის სამართლის საქმის შეწყვეტის შესახებ;

დ) საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსით დადგენილი სისხლისსამართლებრივი ვადანი ხანდაშვებულობის ვადა გასულია.

მუხლი 258. მოქალაქეობის არმქონე პირის გადაცემა

მოქალაქეობის არქმენე პირის გადაცემა ხდება 256-ე მუხლით დადგენილი წესით.

მუხლი 259. გადასაცემი პირის მიმართ სისხლის სამართლის საარეულო მოქალაქეობა ღონისძიების გამოყენება

1. გადასაცემი პირის დაკავება, დაპატიმრება, სამეფიანი დაწესებულებში ეწესვრგანისათვის მოთავსება, მის მიმართ ჩხრეკა, ამოღება, სისხლის სამართლის საარიკენი იმუალის სხვა ღონისძიების გამოყენება, მის ქონებაზე ყადაღის დადება შეიძლება ამ შემთხვევაში, როცა გადაეცემის მოთხოვნას თან ერთვის სამთანადოდ დამოწმებული სასამართლო ორდერი (ბრძანება) ისეთი საპროცესო მოქმედების ჩაგარების შესახებ, რომელიც მიღებულ მოქალაქეკა კონსტიტუციურ უფლებებსა და თავისუფლებებს.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილში აღნიშნულ ღონისძიებათა გამოყენების შესახებ დაუყოვნებელი უნდა ეცნობოს გადაეცემის მომხოვნ ორგანოს.

3. გადაეცემის მოთხოვნის საუკეთესე დაკადგმრეული უცხო სახელმწიფოს მოქალაქე შეიძლება ეაგიმრნობაში იყოს არა უმეტეს ერთი თვისა, თუ არ იქნა შემოსული სასამართლო ორდერი (ბრძანება) ამ ვადის გაგრძელების თაობაზე.

4. გადასაცემ პირს უფლება აქვს დაცვის მიზნით მიმართოს სასამართლოს.

მუხლი 260. ნივთიერ მტკიცებულებათა და დოკუმენტთა გადაცემა

1. გადასაცემი პირისათვის ჩამორთმეული საგნები და დოკუმენტები, რომლებიც შეიძლება გამოყენებულ იქნეს მტკიცებულებებად სისხლის სამართლის საქმეში, ეგზავნება გადაეცემის მომხოვნ ორგანოს.

2. მაგრამ იგალური დორეულების მქონე საგნებისა და დოკუმენტების გაგზავნა, თუ ისინი არ ეკოფილ გადასაცემ პირს, უნდა მოხდეს მათი შენახვისა და მუსაკუთრისათვის დაბრუნების ვალდებულებით. ეგზავნება ორგანო, რომელიც მოითხოვს პირის გადაცემას.

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი

კერძო ნაწილი
კარი მეექვსე
წინასწარი გამოძიების წარმოების გზაგადი დებულებანი
თავი XXXIII
სისხლის სამართლის საქმის აღძვრა

მუხლი 261. სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის მოკვლევები

1. დანაშაულის ნიშნების არსებობის ყველა შემთხვევაში მომკვლევი, მოკვლევის ორგანო, გამომძიებელი, პროკურორი, თანეიანი კომპეტენციის ფარგლებში, ვალდებულნი არიან აღძრან სისხლის სამართალი საქმე.

2. მოსამართლეს უფლება აქვს აღძრას კერძო ბრალდების საქმე.

მუხლი 262. სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის აქტის მნიშვნელობა

1. სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის შემდეგ მომკვლევმა, გამომძიებელმა, პროკურორმა უნდა ჩაგარონ საგამოძებო მოქმედებანი დანაშაულის გასახსნელად და ბრალდებულის უდანაშაულობის დასადგენად.

2. სისხლის სამართლის საქმის აღძვრამდე არ შეიძლება არცერთი საგამოძებო მოქმედების ჩაგარება, ჩხრეკის, ამოღებისა და შემთხვევის ადგილის დათვალიერების გარდა.

მუხლი 263. ცნობების დანაშაულის ჩადენის შესახებ

1. სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის საბაბია ცნობები დანაშაულის ჩადენის შესახებ, რომლებიც მომკვლევს, მოკვლევის ორგანოს, გამომძიებელს ან პროკურორს მიაწოდეს მოქალაქემ, თანამდებობის პირმა, დაწესებულებამ, ორგანიზაციამ, საწარმომ, ოპერაციულ-სამძებრო ორგანომ, ბრალის აღიარებით გამოსახებულება პირმა, ანდა, ისინი მოიძებნებიან მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებში. აგრეთვე, უშუალოდ სამართალწარმოების ორგანის მიერ საქმის გამოძიებისას აღმოჩენილი ცნობები, გარდა ამ შემთხვევებისა, როცა ამ ორგანოს წარმომადგენელი დანაშაულის თვითმხილველი ან დაზარალებელია, ასევე სისხლის სამართლის საქმის გამოძიებისას გამოვლენილი ცნობები.

2. ანონიმური ცნობები სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის საბაბს არ წარმოადგენს, გარდა ამ შემთხვევებისა, როცა თვით შეგონებრება ეფიცის ცნობებს ისეთი დანაშაულებრივი უფლებების შესახებ, რომელთა შემოწმებაც შესაძლებელია.

მუხლი 264. სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის საუუქალები

სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის საფუძველია 263-ე მუხლში აღნაშნული წყაროებიდან მიღებული უფლებრივი მონაცემები დანაშაულის ნიშნების შესახებ.

მუხლი 265. დანაშაულის ჩადენის შესახებ ცნობების განხილვის წესი

1. ცნობები დანაშაულის ჩადენის შესახებ შეიძლება იყოს წერილობითი ან შეპირი.

2. შეპირი ცნობის შესახებ დაუყოვნებლივ ოქმი, რომელსაც ხელს აწერენ განმცხადებელი და განცხადების მიმღები თანამდებობის პირი.

3. 16 წელს მიღწეულ განმცხადებელს ხელწერილის ჩამორთმევით აფრთხილებენ ცრუ ჩანაფიხანთვის პასუხისმგებლობის შესახებ.

4. ცნობები დანაშაულის ჩადენის შესახებ დაუყოვნებელივ განხილება. თუ პირი დაკავებულია, მის მიერ დანაშაულის ჩადენის შესახებ ცნობების შემოწმება და სისხლის სამართლის საქმის აღძვრა ხდება დაკავებიდან 12 საათის განმავლობაში. დანარჩენ შემთხვევებში სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის შეიძლება წინ უსწოლოს ფაქტიური ცნობების შემოწმება, რაც 7 დღეზე მეტ ხანს არ შეიძლება გაგრძელდეს.

5. დანაშაულის ჩადენის შესახებ ცნობების შემოწმება ხდება არასაპრიცესო მეთოდებით (ახსნა-განმარტებების მიღების, ღონკემენტების გამოთხოვის ჭმით). შემოწმებისას პირს არ აფრთხილებენ ცრუ ახსნა-განმარტების მიცემისათვის ან ახსნა-განმარტების მიცემაზე უარის თქმისათვის პასუხისგებლობის შესახებ. შემოწმების მასალას საფუძველად აღძრული სისხლის სამართლის საქმის გამოძიების არ შეიძლება დაეკალოს შემოწმებულს. შემოწმებისას მიღებული მასალები არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს მტკიცებულებად, თუ მათი დამაგრება და გამოკვლევა ამ კოდექსით გათვალისწინებული წესებით არ მოხდარა.

მუხლი 266. დანაშაულის ჩადენის შესახებ ცნობების შემოწმების საუუქალზე მიღებული ბრალდებულების

დანაშაულის ჩადენის შესახებ ცნობების შემოწმების საფუძველზე მიღებულ უნდა იქნეს ერთ-ერთი შემდეგი გადაწყვეტილებანი:

ა) სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის შესახებ;

ბ) სისხლის სამართლის საქმის აღძვრაზე უარის თქმის შესახებ;

გ) საგამოძებო ქვემდებარეობის მიხედვით მასალების გადაგზავნის შესახებ.

მუხლი 267. სისხლის სამართლის საქმის აღძვრა

1. თუ არსებობს 263-264-ე მუხლებში აღნაშნული საბაბი და საფუძველი სისხლის სამართლის საქმის აღსაძრავად, მომკვლევს, გამომძიებელს ან პროკურორს გამოაქვს დადგენილება სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის შესახებ. დადგენილებაში მითითებული უნდა იყოს პირი, რომელმაც საქმე აღძრა და თავის წარმოებაში მიიღო.

2. დადგენილებაში აღნიშნული უნდა იყოს აგრეთვე სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის საბაბი და საფუძველი, უფაქი, რომლის გამე აღძრა სისხლის სამართლის საქმე, სისხლის სამართლის კოდექსის ის მუხლი ან მუხლის ნაწილი, რომლის მიხედვითაც აღიძრა სისხლის სამართლის საქმე.

3. სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის შესახებ დადგენილებაზე ასევე დაუყოვნებლივ ეგზავნება პროკურორსა და დანაშაულის შემგეობებულ პირს.

4. სისხლის სამართლის საქმის გამოყოფისას, როცა არსებობს ცნობები იმ დანაშაულის ჩადენის შესახებ, რომელიც არ არის დაკავშირებული ძირითად საქმესთან, დადგენილებაში საქმის გამოყოფის შესახებ მითითებული უნდა იყოს, რომ საქმე აღძრა ახალი პირის მიმართ ან ახალი უფაქის გამოვლენასთან დაკავშირებით. სისხლის სამართლის საქმის გამოყოფის დანარჩენ შემთხვევებში ეი უკვე აღძრულად ითვლება.

5. თუ სასამართლო განხილვისას აღმოჩნდება ახალი ბრალდების ან ახალი პირის ბრალდებულად პასუხისგებაში მიეცემის საფუძველი, ამასთან, არ არსებობს საფუძველი საქმის დამგეგმითი გამოძიებისათვის დასაბრუნებლად, სასამართლო, სისხლის სამართლის საქმის აღუძერელად, გამოყოფილ საქმეს გამოძიების ჩასაგარებად უგზავნის პროკურორს.

მუხლი 268. სისხლის სამართლის საქმის აღძვრაზე უარის თქმა

1. თუ დანაშაულის ჩადენის შესახებ ცნობები არ დადასტურდა, ან თუ არსებობს 28-ე მუხლით გათვალისწინებული საქმის წაროვნის გამომრიცხავი საფუძველები, სისხლის სამართალწარმოების ორგანოს გამოაქვს დადგენილება სისხლის სამართლის საქმის აღძვრაზე უარის თქმის შესახებ.

2. სისხლის სამართლის საქმის აღძვრაზე უარის თქმის შესახებ დადგენილებას ასევე ადგენენ ეგზავნება პროკურორსა და დანაშაულის შემგეობინებელ პირს.

მუხლი 269. სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის ან სისხლის სამართლის საქმის აღძვრაზე უარის თქმის შესახებ დადგენილების გასაჩივრება

დადგენილება სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის ან სისხლის სამართლის საქმის აღძვრაზე უარის თქმის შესახებ მისი გამოგზავნიდან ერთი თვის ვადაში პროკურორს მიანაწოდებენ და სხვა დაინტერესებულმა პირებმა შეიძლება გასაჩივრონ პროკურორთან, ხოლო პროკურორისაგან უარის მიღების ან პასუხის მიუღებლობის შემთხვევაში – სასამართლოში. ამასთან, სასამართლოში გასაჩივრების ერთვადიანი ვადა ათვლება პროკურორისაგან უარის მიღების დღიდან ან იმ დღიდან, როცა მიმჩივარს პასუხი უნდა მიღო.

თავი XXXIV
წინასწარი გამოძიების ჩატარების პირობები

მუხლი 270. წინასწარი გამოძიების სახეები

1. მოკვლევა არის წინასწარი გამოძიების თავდაპირველი ეტაპი. მოკვლევის ბასალები გამომძიებელს უნდა გადაეცეს სისხლის სამართლის საქმის აღძვრიდან არა უგვიანეს 7 დღისა, ხოლო ეჭვმეპარესი პირის დაკავებისას – დაკავების ოქმის შედგენიდან არა უგვიანეს 24 საათისა, პროკურორს კი – მის მიერ მითითებულ ნებისმიერ ვადაში.

2. წინასწარი გამოძიება, რომელსაც გამომძიებელი ან პროკურორი აგარებს, საკადაგებელია ყველა სისხლის სამართლის საქმეზე, კერძო ბრალდების საქმითა გარეა.

3. კერძო ბრალდების საქმეზე წინასწარი გამოძიება გარდები დამარაგებულის ან ბრალდებულის მოთხოვნით, პროკურორის წინადადებით, თუ მხარეები არ არიან ამის წინააღმდეგი, და მოსამართლის ინიციატივით.

მუხლი 271. წინასწარი გამოძიების ვადა

1. წინასწარი გამოძიება უნდა დამთავრდეს სისხლის სამართლის საქმის აღძვრიდან არა უგვიანეს 3 თვეში.

2. წინასწარი გამოძიება დამთავრებულად ითვლება იმ დღეს, როდესაც პროკურორი სასამართლოში საქმეს გზავნის საბრალდებო დასკვნით ან საბედიანო ხასიათის ინფორმაციის გამოყენების შესახებ დადგენილებით, ანდა, როცა გამოაქვს დადგენილება საქმის შეწყვეტის თაობაზე.

3. წინასწარი გამოძიების ვადაში არ შედის:

ა) წინასწარი გამოძიების შეჩერების დრო;

ბ) დრო დამაგებითი გამოძიებისათვის სასამართლოს მიერ საქმის დაბრუნებიდან მის მიღებამდე.

4. დამაგებითი გამოძიებისათვის საქმის დაბრუნების, აგრეთვე შეჩერებული ან შეწყვეტილი საქმის განახლების შემთხვევაში დამაგებითი გამოძიების ვადას ერთი თვის ფარგლებში დაგენის პროკურორი. ვადის შემდგომი გაგრძელება ხდება საერთო საფუძველზე. იმ ვადის გათვალისწინებით, რომელიც წინ უძღოდა საქმის სასამართლოში გადაცემას, შეჩერებამ ან მეწყვეტამ.

5. ვადის გაგრძელების შემაფერხებლის გამომძიებელი წარუგზავნის პროკურორს გამოძიების ვადის გასვლამდე არანაკლებ 5 დღით ადრე. პროკურორი აკმაყოფილებს შუამდგომლობას ან ამცირებს მითითებას წინასწარი გამოძიების დამთავრების ან სასამართლოში საქმის გიგზავნის თაობაზე, ანდა გამოაქვს დადგენილება სისხლის სამართლის საქმის შეწყვეტის შესახებ.

მუხლი 272. ფაქტობრივი მონაწილეობა საგამოძიებო მოქმედებებში

1. ამოღება, ჩხრეკი, დათვალიერება, შემოწმება, საგამოძებო ექსპერიმენტი, ჩვენების ადგილზე შემოწმება, ამოსაღებად წარდგენა, ნიმუშის მიღება საექსპერტო კვლევებისათვის, ეკვიმის ექსპერიზეი წინასწარი გამოძიების დროს ხდება არანაკლებ ორი დამსწრის მონაწილეობით.

2. თუ ერთ საგამოძიებო მოქმედებას აგარებს რამდენიმე გამომძიებელი ან გამომძიებელი და – მასი ხელმძღვანელობით – მომკვლევები, რომლებიც მოქმედებენ ერთდროულად სხვადასხვა მუნიციპალ ან ერთმანეთისაგან დიდი მანძილით არიან დაშორებული, თითოეულ გამომძიებელსა და მომკვლევთან მუდამ უნდა იყოს არანაკლები ორი დამსწრე.

3. დამსწრეთან იწვევენ მოქალაქის მიერ მომკვლევეთა თუ გამომძიებლის კანონიერი მოთხოვნებისა და წინადადებების შესრულებაზე უარის თქმის, წინადადებათაის გაწვევის ან სხვა არამართლშრმიერ ქმედებათა დასადასტურებლად.

მუხლი 273. მეფეობინვა დამარალებულად, სამოქალაქე მოსარჩელედ ან სამოქალაქე მოპასუხედ ცნობის შესახებ

1. პირის დამარალებულად, სამოქალაქე მოსარჩელედ ან სამოქალაქე მოპასუხედ ცნობის შესახებ გამომძიებელი ან პროკურორი ტგეოინებს ამ პირებს ან მათს წარმომადგენლებს და გადაწყეტს ან ეგზავნის მათ სათანადო ელექტრონულ ახლ. დადგენილებაში ჩამოთვლილი უნდა იყოს დამარალებული, სამოქალაქე მოსარჩელის, სამოქალაქე მოპასუხის ან მათი წარმომადგენლების სამოწოლო ადგილების ან ტელეფონების ნომრები.

2. დამარალებულის, სამოქალაქე მოსარჩელის, სამოქალაქე მოპასუხის ან მათი წარმომადგენლების ოხოვნით, გამომძიებელი ან პროკურორი ეგზავნის ეგზავნის ეგზავნის

საქართველოს რესპუბლიკა
№63-66. ოთხშაბათი. 18 მარტი. 1998 წელი.

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი

ის პირი, რომელმაც ამოღება, ჩხრეკა და საცხოვრებელი ბინის დათვალიერება ჩაგაკრა მოსამართლის ბრძანების გარეშე, მასალების განხილვის შემდეგ მოსამართლეს გამოაქვს დადგენილება:

ა) ჩაგარებული საგამოძიებო მოქმედების კანონიერად ცნობის შესახებ;

ბ) ჩაგარებული საგამოძიებო მოქმედების უკანონოდ ცნობისა და ამ მოქმედებით მიღებულ მტკიცებულებათა დაუშვებლობის შესახებ.

3. ამოღება, ჩხრეკა, შემოხვეული ადგილის დათვალიერება საცხოვრებელ ბინაში ან სხვა მფლობელობაში მოსამართლის ბრძანების გარეშე, გადაუვადებელ შემთხვევებში, შეიძლება ჩაგარდეს სისხლის სამართლის საქმის აღძვრამდეც. აღნიშნული შესახებ მოკლედვის ორგანოს გამოაქვს მოტივირებული დადგენილება. მაგრამ ჩაგარების თაობაზე დაუყოვნებლივე უნდა შეატყობინონ პროკურორს, რომელიც ბეკენობა მოკლედვის ორგანოს დადგენილებას ჩაგარებული საგამოძიებო მოქმედებების შესახებ, ოქმებს, მიღებულ ფაქტობრივ მონაცემებს და იღებს გადაწყვეტილებას სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის ან აღძვრაზე უარის თქმის თაობაზე. პროკურორი ვალდებულია დღე-ღამის განმავლობაში აღნიშნული შესახებ აცნობოს იმ მოსამართლეს, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაშეც ჩაგარდა აღნიშნული საგამოძიებო მოქმედება, და ჯარუდანის მასალები, რომლებიც ასაბუთებენ საგამოძიებო მოქმედების ჩაგარების აუცილებლობას სისხლის სამართლის საქმის აღძვრამდე. აღრეთვე მას მიერ მიღებული გადაწყვეტილების შესახებ. მოსამართლე, პროკურორის შუამდგომლობის შემოსვლიდან არა უგვიანეს შემდეგი დღისა, მისი მონაწილეობით ამოწმებს ჩაგარებული საგამოძიებო მოქმედების კანონიერებას. მოსამართლე უფლებამოსილია განმარტების მისაკეთებლ გამოძახოს მოკლედვის ორგანოს ის წარმომადგენელი, რომელმაც ჩაგარა საგამოძიებო მოქმედება და ჩაგარებული საგამოძიებო მოქმედების შესახებ ოქმები, მიღებულ ფაქტობრივ მონაცემებს და იღებს გადაწყვეტილებას სისხლის სამართლის საქმის აღძვრამდე. ეს გადაწყვეტილება ეცნობა ბრალდებულს, ადვოკატს, ან ადვოკატს ბრალდებულის სასარგებლოდ.

3. ამოღება, ჩხრეკა, ადგილზე ან ბინაში ადამიანის ან ნივთიერი მტკიცებულების ძებნა, ან ადამიანის ან ნივთიერ მტკიცებულებათა ამოღება, ან ადამიანის ან ნივთიერ მტკიცებულებათა ამოღებაზე ბრძანებულ ადამიანთა ან ორგანოთა ან ფიზიკურ ან იურიდიკულ პირთა ბინაში ან სხვა მფლობელობაში ბრძანებულ

2. ამოლება ან ჩხრეკა შეიძლება ჩაგარდეს სპეციალისტის ან თარჯიმნის მონაწილეობით.

3. ამოლების ან ჩხრეკის დროს უმრუნველყოფილ უნდა იქნეს ამ პირის ან მისი ოჯახის თუნდაც ერთი სრულწლოვანი წევრის დასწრება, რომელთაგან გარეშეა ამოლება ან ჩხრეკა. თუ მათი დასწრების უმრუნველყოფა შეუძლებელია, უნდა მოიწვიოს ნასამართლევლობის პაპრონი, ანდა, ადგილობრივი მმართველობის ან თვითმმართველობის აღსასრულებელი ორგანოს წარმომადგენელი.

4. ამოლება ან ჩხრეკა საწარმოს, დაწესებულებისა თუ ორგანიზაციის ზენობაში უნდა ჩაგარდეს მისი ხელმძღვანელის ან წარმომადგენლის დასწრებით.

5. პირი, რომელთანაც ჩაგარდა ამოლება ან ჩხრეკა, აუოფეთ დასწრე, სპეციალისტი, საწარმოს, დაწესებულებისა თუ ორგანიზაციის ხელმძღვანელი ან წარმომადგენელი უფლებამოსილი დასწრებულ მოქმედებას, გააკეთოს განცხადება, რაც ოქმში უნდა იქნეს შეგანილი.

მუხლი 322. ამოლებისა და ჩხრეკის ადგილი

1. ამოლება და ჩხრეკა შეიძლება სამსახურებრივ შენობაში, საცხოვრებელ ბინაში და სხვა მფლობელობაში, საგრანსპორტო საშუალებაში თუ სხვა ადგილას, სადაც შეიძლება იყოს ბრალმდებულის მნიშვნელობის მქონე საგანი ან დოკუმენტი.

2. განაჩინებელთან ერთ ბინაში მცხოვრები ხუთ პირის ნებთის ამოლება ან ჩხრეკა ღამამეცია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს საკმაო საფუძველი ვარაუდისათვის, რომ ამ პირმა ფიზიკა მოსაძებნი საგანი ან დოკუმენტი.

3. თუ ამოლების ან ჩხრეკის დროს წარმოიშვა ამ შენობის თუ ადგილის შემოწმების აუცილებლობა, რომელიც არ არის მითითებული მოსამართლის ბრძანებაში ან სასამართლო განჩინებაში (დაჯენილებაში), საჭიროა დამატებითი ბრძანების ან განჩინების (დადგენილების) მოლება ბუნის ხელმოწერით გაფორთოს ოთობაზე გადაეგზავნილი აუცილებლობის შემთხვევაში ამოლება ან ჩხრეკა შეიძლება მოსამართლის ბრძანების გარეშე, მაგრამ შემდეგ მოსამართლეს უნდა ეცნობოს ამის შესახებ 290-ე მუხლის მუ-2–3 ნაწილებით დადგენილი წესით.

მუხლი 323. ამოლებისა და ჩხრეკის წესი

1. ამოლების ან ჩხრეკის ჩაგარების შესახებ მოსამართლის ბრძანების ან სასამართლო განჩინების (დადგენილების) საუუბეველშე მოქმედებს, ბრალმდებელ, პროკურორს უფლება აქვთ მეეიდნენ პირისა (ან სხვა მფლობელობაში) საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე საგნისა თუ დოკუმენტის აღმოსაჩენად და ამოსაღებად. ნებადაძლევიან ეარეუის შემოსვეცეში ბინაში (ან სხვა მფლობელობაში) შესვლა ხდება ამოლების წესით.

2. ამოლების ან ჩხრეკის დაწყებისას მომქალეკეი, ბრალმდებელი ან პროკურორი ვალდებულია ხელმოწერით გაიცნოს სასამართლო ბრძანება ან განჩინება (დადგენილება) პირს, რომელთანაც ჩაგარდა ამოლება ან ჩხრეკა, ხოლო მისი არყოფნისას — 321-ე მუხლის მუ-3 ნაწილში მითითებულ ერთ-ერთ პირს.

3. მომქალეკეი, გამომძებელი, პროკურორი ვალდებულნი არიან მიიღონ ზომები, რათა არ გამხარულეს ამოლების ან ჩხრეკის, აგრეთვე ამ საქმიანობიო მოქმედების ჩაგარებისას ეამოლენილი პირადი ინოერების გარეშეოანნი.

4. მომქალეკეს, გამომძებელს, პროკურორს უფლება აქვთ ამოლების ან ჩხრეკის ადგილზე მყოფ ან იქ მცხოვ პირს აუკრძალონ წასვლა, ერთანმეთთან ან სხვა პირთან ერთიერთობის ამოლებისა თუ ჩხრეკის დამთავრებამდე.

5. ამოლებისას მოსამართლის ბრძანების ან სასამართლო განჩინების (დადგენილების) წარდგენის შემდეგ მომქალეკეეი, გამომძებელი, პროკურორი წინადადებას აძლეკეთან ნებაყოფლობით გადასცეს ჩამოსართმევი საგანი ან დოკუმენტი. უარის შემთხვევაში ამოლება ეამდგენ ამოქალეთ. თუ ამოსაღები საგანი ან დოკუმენტი არ ადგილზე ან ადგილს, რომელიც მითითებულია ბრძანებაში ან განჩინებაში (დადგენილებაში), ჩხრეკა შეიძლება ჩაგარდეს მხოლოდ ამავე საფუძვლით ან კოდექსით დადგენილი წესით.

6. ჩხრეკეს დაწყების წინ მომქალეკეეი, გამომძებელი ან პროკურორი წინადადებას აძლევეთ ნებაყოფლობით გადასცეს ჩამოსართმევი საგანი ან დოკუმენტი. გადაეცემის შემთხვევაში უნდა შეეკეს ამოლების ოქმი, ხოლო თუ არ გადასცემენ ან არასრულად გადასცემენ, უნდა ჩაგარდეს ჩხრეკა.

7. ჩხრეკასან ამეტნეს ეი ამოლება ეს ან საგანი თუ დოკუმენტი, რომელსაც აღნიშნული ხასამართლო ბრძანებანში ან განჩინებაში (დადგენილებაში). ამოლებულ უნდა იქნეს აგრეთვე სხვა საგანი, დოკუმენტი ან ნივთი, რომელსაც მტკიცებულების მნიშვნელობა აქვს ამ საქმისათვის, ან ამკარად მიუთითეს სხვა დანაშაულის ჩადენაზე, აგრეთვე ნივთი, რომლის შენახვა აკრძალულია კანონით. ჩხრეკის ოქმში მომქალეკემა, გამომძებელმა, პროკურორმა უნდა აღნიშნონ, რაგომ ამოიღეს აღნიშნული საგანი ან დოკუმენტი.

8. ყველა მოპოვებული საგანი და დოკუმენტი უნდა წარედგინოს ბრძანებულ, იქ მყოფ სხვა პირებს, დაწერილებით აღიწეროს ოქმში და, აუცილებლობის შემთხვევაში უნდა შეიფუთოს და დაილუქოს. შეუუფთ ნივთებ, ლუქის ადგილ, აღნიშნეს თარიღი, აგრეთვე დამზრეკელი და ამ პირთა ხელმოწერები, რომლებსე ჩხრეკა ჩაგარეს. შეუუფთ ნივთის შემდეგ ბეჭედი დაუსვეს ან ლუქის ადგილ დასაბეჭდი მხილოდ დამზრეკელ მონაწილეობით.

9. ამოლების ან ჩხრეკის ჩაგარებისას მომქალეკეეს, გამომძებელ, პროკურორს უფლება აქვთ ეკითხონ ამოლებულ ან ეაკითხონ, თუ ეასანმრეკეეი ეკეეეეეა ეაეალეკ ეაეალეკ ეაეალეკ

2. ჩვენების აღებამდე შემოწმებას აგარეს გამომძიებელი ან პროკურორი დამწერადა მონაწილეობით. შემოწმებაში მონაწილეობისათვის შეიძლება მოიწვიონ საქმეთა ადამიანები და ექსპერტი, აგრეთვე ექვიმანალი, ბრალდებული და დამცველი, თუ ეს მოქმედება გარდება მათი შეამდგომლობით.

3. გამომძიებელი ან პროკურორი საგამოძიებო მოქმედების ყველა მონაწილის თანდასწრებით კითხულის შესაბამებელ ჩვენებას, წინადადებას აძლევს ჩვენების მიმცემ პირს დაადასტროს ან დაბაზეყოს ამ ჩვენება, ხოლო საგამოძიებო მოქმედების მონაწილეებს განუმარტავს ამ მოქმედების მიზანსა და წესს. თუ ამოწმებულ მოწმის ან დაბრალდებულის ჩვენებას, იგი უნდა გაფრთხილონ ჩვენების მიცემაზე ეცრუოს ძალისა და ცრუ ჩვენების მიცემისათვის პასუხისმგებლობის შესახებ, აგრეთვე განუმარტონ, რომ უფლება აქვს არ მისცეს ჩვენება საკუთარი თავის ან ახლო ნათესავის წინააღმდეგ.

4. რამდენიმე პირის ჩვენების აღებილ ეროდროული შემოწმება დაუშვებელია.

5. ჩვენების მიმცემი პირი 344-ე მუხლი მითითებულ გარემოებათან დაკავშირებით განმარტებას იძლევა სხვათა ჩაურეკნელ კარნახისა და მისახვედრი კითხვების გარეშე.

6. საგამოძიებო მოქმედების მონაწილეს შეუძლია დასვას კითხვები, მოითხოვოს მოქმედების განმეორება, მონაწილეობა მიიღოს აღმოჩენილი საგნის, ღოკუმენტების თუ კვალის დათვალიერებაში და მომკვლევის, გამომძიებლის ან პროკურორის ყურადღება მიაპყროს, მისი აზრით, საქმისათვის მნიშვნელოვნის მქონე გარემოებებს.

7. აღგილზე შემოწმების შედეგად აღმოჩენილი საგანი, ღოკუმენტი ან კვალი, რომელსაც სასხლის სამართლის საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობა აქვს, დათვალიერებულ და ამოღებულ უნდა იქნეს დადგენილი წესით.

მუხლი 346. ჩვენების აღებიდან შემოწმებების ოქმი

1. ჩვენების აღებიდან შემოწმების ჩასაგარებლად გამომძიებელი ან პროკურორი აგეგნს ოქმს 287–289-ე მუხლების მოთხოვნათა დაცვით.

2. ოქმი უნდა შეიცავდეს ცნობას იმის შესახებ, თუ სად, როდის, რა პირობებში, რომელ პირთა დასწრებითთა და მონაწილეობით გარდეთა ჩვენების შემოწმება, რა მინაარსისაა ადგილზე მიცემული ჩვენება, რა საგანი, ღოკუმენტი ან კვალი აღმოჩენილი, დათვალიერებული და ამოღებული, რა დაზუსტება შეიგანა პირმა თავის ჩვენებაში.

3. ოქმი და ჩვენების შემოწმებისას შეღგენილი მისი დანართები უნდა დაამოწმონ შემოწმების ჩამგარებელმა და ის პირმა, რომლის ჩვენებაც აგარეთვე, აგრეთვე დამწერემ, საგაილისგმა, ექსპერტმა და ამ საგამოძიებო მოქმედებას სხვა მონაწილეს.

თავი XLII
წარდგენა ამოსაცნობად

მუხლი 347. პირის წარდგენა ამოსაცნობად

1. პირის ამოსაცნობად წარდგენამდე გამომძიებელმა უნდა დაკითხოს მოწმე, დაბარალებული, ეჭვმიგანილი ან ბრალდებული, ამ პირის გარეგნობისა და სხვა ნიშნების, აგრეთვე მ გარემოების შესახებ, რომელშიც ამოსრულბა ნახა ეს პირი.

2. თუ ამომცნობი მოწმეა ან დაბარალებული, იგი უნდა გაფრთხილონ ჩვენების მიცემაზე ეცრუ თქმისათვის, ჩვენების მიცემისაგან თავის არიდებისა და ცრუ ჩვენების მიცემისათვის პასუხისმგებლობის შესახებ, აგრეთვე განუმარტონ, რომ უფლება აქვს არ გამოიღეს მოწმედ ნაკუთარი თავის ან ახლო ნათესავის წინააღმდეგ.

3. ამომცნობს ამოსაცნობი პირი უნდა წარუდგინონ იმავე ხქვის არანაკლებ სამ ისეთ პირთან ერთად, რომლებიც ერთმანეთისაგან მკვეთრად არ განსხვავდებიან გარეგნობითა და განსაკუთრებით.

4. ამოცნობამდე გამომძიებელი ამოსაცნობს სთავაზობს დაიკვეს ნებისმიერი ადგილი სხვა პირთა შორის.

5. გამომძიებელს ეკიაკუეკეკლესთან, პირის ამოცნობა შეიძლება მოხდეს ამოსაცნობზე ეიზუალური დაკვირვების გარეშე.

6. ამოცნობა არ გარდება, ხოლო ჩაგარებული არ ჩაიოფვება დასაუფიუნედად, თუ ამომცნობმა მიუთითა ისეთ ნიშანზე, რომელიც არ არის საკმარისი ამოსაცნობი პიროვნების იდენტიფიკაციისათვის. ერთი და ამავე ამომცნობის მიერ პირის ამოცნობის ხელმეორედ ჩაგარება დაუშვებელია.

7. პირის ამოცნობა შეიძლება ფოტოსურათით. ასეთ შემთხვევაში ამომცნობს უნდა წარუდგინონ არანაკლებ სამი სხვადასხვა პირის ფოტოსურათი, რომლებშეიდა ამოსაცნობნი მკვეთრად არ განსხვავდებიან ერმანეთისაგან გარეგნობითა და განსაკ.ლებით.

8. დაშვეულ უფლება აქვს დაესწროს ექსპიგანილის ან ბრალდებულის ამოცნობას.

მუხლი 348. საბნის წარდგენა ამოსაცნობად

1. ამოსაცნობად საგნის წარდგენისას გამომძიებელმა საგამოძიებო მოქმედების დაწყებამდე უნდა დაკითხოს ამომცნობი ამ საგნისი საგნის ნიშნებისა და ამ ვითარების შესახებ, რომელშიც მან ეს საგანი ნახა.

2. თუ ამომცნობი მოწმეა ან დაბარალებული, მას აფრთხილებენ ჩვენების მიცემაზე ეცრუ თქმის თქმის, თავის არდგომის, ცრუ ჩვენების მიცემისათვის პასუხისმგებლობის შესახებ, აგრეთვე ბანემარგავენ, რომ უფლება აქვს არ მისცეს ჩვენება საკუთარი თავის ან ახლო ნათესავის წინააღმდეგ.

3. ამოსაცნობი საგანი ამოსაცნობს უნდა წარუდგინონ სხვა ერთეულურთან საგნებთან ერთად, რომელთა რაოდენობაც სამზე ნაკლები არ უნდა იყოს. ამომცნობს სთავაზობენ მიუთითოს საგანი, რომელის ამოცნობაც შეუძლია, და განმარტოს, რა ნიშნებით ამოიცნო იგი.

4. ეკვამის, მისი ნაწილის, აგრეთვე ისეთი საგნის ამოცნობისას, რომელის ანალოგიური საგნის შერჩევაც შეუძლებელია, ამოცნობა გარდება მხოლოდ წარმოდგენილი საგნის (ეკვამის) მიხედვით.

5. ამოსაცნობად წარდგენისას სხვა მონაწილეთმოდეს არანაკლებ ორი დამსწრისა.

მუხლი 349. ამოსაცნობად წარდგენის ოქმი

1. პირის ან საგნის ამოსაცნობად წარდგენის შესახებ დგება ოქმი, რომელშიც აისახება ამომცნობის ვინაობა, აგრეთვე ცნობები ამოსაცნობად წარდგენილი პირისა და საგნის აღწერილობის თაობაზე. ოქმში დაწერილებით უნდა იყოს აღწერილი ნიშნები, რომელთა მიხედვითაც ამოიცეს პირი ან საგანი.

2. ოქმში უნდა აღინიშნოს ამოცნობის ჩაგარების-აღგილი და დრო, აგრეთვე ისა ჩამგარებელი პირის თანამდებობა და გვარი.

3. ოქმს ხელს აწერს საგამოძიებო მოქმედების ყველა მონაწილე. ოქმს უნდა დაერთოს ამოცნობისას გამოყენებული ეინონ ან ეიდეოფაგადების მასალა, ფოტოსურათი და ფირი.

4. თუ ამომცნობმა განაცხადა, რომ არ არის დარწმუნებული, ეჭვის და ოჩქარეის ამოცნობის სისწორეში, აგრეთვე, თუ ამოცნობა ჩაგარდა ამ კოდექსით დადგენილი წესის დარღვევით, ამოსაცნობად წარდგენის ოქმი მეკიეკეულებად არ გამოიყენება.

თავი XLIII
ექსპერტიზა

მუხლი 350. ექსპერტიზის საუკეთესო და ეიზანი

შემოწმება გარდება ამ შემთხვევაში, თუ საჭიროა:

ა) აღმოაჩინონ აღამიანის სხეულე საქმისათვის მნიშვნელოვნის მქონე ნიშანი ან თავისებურება, რისთვისაც ექსპერტმა საჭიროა არ არის;

ბ) ინსტრუქციისა კვლევის მეთოდებით გამოაეღინონ ალკოპოლური, ნარკოგიკული, ტოქსიკური სიმთვრალის ან სხვა ფიზიოლოგიური მდგომარეობა, თუ ამისათვის ექსპერტიზა საჭირო არ არის.

მუხლი 351. ექსპერტიზისეული პირი

შეიძლება შემოწმდეს ბრალდებული, ეჭვმიგანილი და დაბარალებული. ექსპერტ შემოწმდეს დასაშვებია მხოლოდ მისი ჩვენების სასწორის ბარალეკვედ.

მუხლი 352. დაკვლევლება ექსპერტიზის ჩატარების შესახებ

1. მოქკლეკეს, გამომძიებელს ან პროკურორს შემოწმების ჩასაგარებლად გამოაქვს მოგიერეული დადგენილება, რომელიც უნდა ექსპერტიზოდეს საკმარის მონაცემებს, რომ ადამიანს სხეულზე აბრნეკია დანაშაულის კვალი ან 350-ე მუხლში მითითებული სხვა ნიშნები.

2. დადგენილებაში აღინიშნული უნდა იყოს, ვინ და რა მიზნით აგარეს შემოწმებას, ვინ უნდა შემოწმდეს, ვისთან ან როდის უფა გამოცხადდეს პირი შემოწმებადად.

მუხლი 353. ექსპერტიზის ჩატარების შესახებ დადგენილების სავალდებულოობა

1. შემოწმების შესახებ მომკვლევეს, გამომძიებელს ან პროკურორს დადგენილება სავალდებულოა იმ პირისათვის, რომელსაც იგი ეხება.

2. ეჭვმიგანილი და ბრალდებული, რომლებიც თავს არიდებენ შემოწმებას, შეიძლება აძევებინ მოიყვანონ და შეამოწმონ.

3. დაბარალებული და მოწმე აძევებინ შეიძლება შეამოწმონ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა ეჭვმიგანილი ან ბრალდებული მოითხოვს შემოწმებას დანაშაულის ჩადენაში მაშინდელი ჩვენების გაბათილების მიზნით. მოწმეთა და დაბარალებულის აძევებინ შემოწმება შეიძლება მხოლოდ მოსამართლის ბრძანებით.

მუხლი 354. მოგვიანებული ან პროკურორის მიერ შემოწმების ჩატარების წესი

1. შემოწმების ჩასაგარებლად დადგენილებას ხელმოწერით აწერენ შესამოწმებელს. შემოწმების ყველა მონაწ�ილეს უნდა განეცხადოს მათი უფლება-მოვალეობანი.

2. შემოწმებას, რომელიც დაკვანრებული არ არის სხველის გამშვებელთან ან ადამიანის სხეულზე ძალადობის კვალის გამოვლენასთან, აგარეს მომკვლევი, გამომძიებელი ან პროკურორი მოწმეთა თანდასწრებით, საჭიროების შემთხვევაში კი – სპეციალიკის მონაწილეობით.

3. შემოწმებისას, რომელიც დაკავშირებული სხეულის გამშვებასთან ან ადამიანის სხეულზე ძალადობის კვალის გამოვლენასთან, აგრეთვე 350-ე მუხლის "ბ" ქვეპუნქტში მითითებულ გარემოებებთან, მომკვლევს, გამომძიებელს ან პროკურორს დაკვალეთ, აგარეს ექიმი სამედიცინო მუშაკთაგან არანაკლებ ორი დამსწრის მონაწილეობით. ექიმს უფლება აქვს დაათვალიეროს შესამოწმებელი პირის სხეული, ჩაგაგარის საჭირო გამომეა და გამოიყენოს ანალიკური ინსტრუმენტები მეთოდი. თუ შემოწმებისა ითვალწინებს გამშვეულას, დამსწრე და სპეციალისგი ამავე ხქვისა უნდა იყვნენ, რა შესამოწმებელი.

მუხლი 355. შემოწმების ოქმი

1. შემოწმების ჩაგარებასას მომკვლევეი, გამომძიებელი ან პროკურორი აგეგნს ოქმს 287–289-ე მუხლების მოთხოვნათა დაცვით. ოქმში აღწერილი უნდა იყოს შემმოწმებელი პირის ყველა მოქმედება ამ თანამიდევრობით, როგორთაც ეს სრულდებოდა, და შემოწმებისას აღმოჩენილი ყველა კვალი, თავისებურება და ნიშანი. ოქმს ხელს აწერენ მომკვლევეი, გამომძიებელი ან პროკურორი, აგრეთვე შემოწმებული, დამსწრე, ექიმი და სხვა სპეციალისგი.

2. თუ შემოწმებას აგარეს ექიმი, იგი ადგენს და ხელს აწერს ოქმს, რომელსაც ასევე ხელმოწერით ადასტურებენ შემოწმებული და დამსწრეი, რის შემდეგაც იგი გადაეცემა მომკვლევეს, გამომძიებელს ან პროკურორს.

თავი XLIV
ექსპერტიზა

მუხლი 356. ექსპერტიზის დანიშვნის საფუძველი

1. ექსპერტიზა გარდება მომკვლევეს, გამომძიებელს ან პროკურორის დადგენილებით, თუ საქმისათვის მნიშვნელოვნის მქონე ფაქტობრივ გარემოებათა დასადგენად საჭიროა მეცნიერების, ტექნიკის, ხელოვნების სათანადო დარგის ან სმა თუ ან ხელობის სპეციალისგთა დასკვნა. თუ მომკვლევეს, გამომძიებელს, პროკურორს, სპეციალისგსა და დამსწრეს აქვთ სპეციალური ცოდნა, ეს არ გამორიცხავს ექსპერტის დანიშვნის აუცილებლობას.

2. მხარეს საკუთარი ინიციატივითა და თავის ხარჯზე უფლება აქვს ჩაგაგაროს ექსპერტი ან გარემოების დასადგენად, რომელსაც, მისი აზრით, შეეძლოა ხელი შეუწყოს მისივე ინტერესების დაცვას. ექსპერტის ჩაგარებისა და ექსპერტის წინაშე დასმული საკითხის შესახებ მხარემ დაუყოვნებელი უნდა აცნობის მომკვლევეს, გამომძიებელს ან პროკურორს, რომელთა წარმოებაშიაა საქმე. ექსპერტიზა ჩატარდება სამართლის საქმე.

3. საექსპერტო დაკვანრებულები ეალდებულნი ეალდებულნი ეალდებულნი

3. თუ სხსნილ სამართლის საქმეზე ჩაგარდა რამდენიმე ექსპერტიზა და ექსპერტების შორის აზრთა სხვადასხვაობაა, მუ-10 შესლის მუ-4 ნაწილის მიხედვით, ეჭვი უნდა გადაწყდეს ეჭვმიტანილის ან პრალდებულის სასარგებლოდ.

თავი XLV
ნიმუშის აღება საექსპერტო კვლევისათვის

მუხლი 375. ნიმუშის აღების საფუძველი, სახე და ხერხი

1. მომკვლევეს, გამომძიებელს ან პროკურორს უფლება აქვს აიღოს ადამიანის, ტანის, ცხოველის, ნივთიერების, საგნის თვისებების ამსახველი ნიმუში, თუ მისი გამოკვლევა საჭიროა ექსპერტის წინაშე დასმული საკითხის გადასაწყვეტად.

2. ეოცესალ ადამიანისგან შეიძლება აიღოს ნიმუში, რომელიც ასახავს შემდეგ თავისებურებებს: ბიოლოგიურს – სისხლი, ობა, ნერწყვი, გამონაყოფი; ფიზიოლოგიურს – ხელწერა; ანატომიურს – ანის ნაბეჭის ანაბეჭდები, კბილების ტვინური; ხმის თავისებურება და პროფესიული ჩვევა.

3. ამ მუხლის მუ-2 ნაწილში აღნიშნული გამოკვლევისათვის აღებული ნიმუში (გარდა ხელწერისა და ხმის თავისებურებისა) შეიძლება აიღოს მკვლევარ დაფიცალურებისას, ხოლო ნიმუშები ბიოლოგიური თვისებების სახით – ცხოველისგან.

4. ნიმუშად შეიძლება აიღოს ნეღლეული, პროდუქციისა და მასალების სინჯები, რომლებიც გამოსაკვლევია ტექნიკური ან ინდივიდუალურ, ფიზიკურ ან ქიმიურ თავისებურებებს.

5. გამოკვლევის პროცესში ექსპერტს უფლება აქვს აიღოს მასრის, ტყვიის და სხვა ბალისტიკის საკვლევი ნიმუშები მათი იდენტურობის ან სხვაობის დასადგენლად.

მუხლი 376. პირი, რომელსაც უფლება აქვს აიღოს ნიმუში

1. მომკვლევს, გამომძიებელს ან პროკურორს უფლება აქვს დამწყრეთა, სპეციალისტისა და ექსპერტის მონაწილეობით პირისაგან აიღოს ნიმუში საექსპერტო გამოკვლევისათვის, თუ ეს არ არის დაკავშირებული მის გამოშვებასთან ან არ მოითხოვს განსაკუთრებულ პროფესიულ ჩვევებს.

2. თუ ნიმუშის აღება დაკავშირებულია ადამიანის სხეულის გამოშვებასთან, მომკვლევის, გამომძიებელის ან პროკურორის დავალებით, საექსპერტო გამოკვლევისათვის ნიმუში იღების ექიმი დამწყრე მედიცინის მუშაკთა მონაწილეობით.

მუხლი 377. პირი, რომლისაგანაც შეიძლება ნიმუშის აღება

1. საექსპერტო გამოკვლევისათვის ნიმუში შეიძლება აიღოს ეჭვმიტანილისა და პრალდებულისაგან, აგრეთვე პირისაგან, რომლის მამრობითა გამოიყენება სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიება.

2. თუ არსებობს მონაცემები, რომ შემთხვევის ადგილას ყოფილი ან ნივთიერი მტკიცებულება შეიძლება სხვა პირის დაგოვებული იყოს, საექსპერტო გამოკვლევისათვის ნიმუში შეიძლება ამ პირისაგან აიღოს მის შემდეგ, რაც დაეთხოვნენ როგორც დაზარალებულს ან მოწმეს ამ ნიმუშთან დაკავშირებულ გარემოებათა გამო.

მუხლი 378. დადგენილება ნიმუშის აღების შესახებ

ნიმუშის აღების შესახებ მომკვლევს, გამომძიებელს ან პროკურორს გამოაქვს მოტივირებული დადგენილება, რომელშიც აღნიშნული უნდა იყოს ნიმუშის ამღები პირი, ის პირი, რომლისგანაც უნდა აიღონ ნიმუში, როგორი ნიმუშებია ასაღები და რა რაოდენობით, როლის და ვისთან უნდა მოვიდეს პირი ნიმუშების ასაღებად, როლის და ვის უნდა გადაეცეს ნიმუშები მათი აღების შემდეგ.

მუხლი 379. ნიმუშის აღების შესახებ დადგენილების საკანონმდებლო ბაზა

1. პრალდებული და ეჭვმიტანილი, რომლებიც თავს არიდებენ ნიმუშის აღებას, შეიძლება იძულებით მოიყვანონ და ნიმუშიც იძულებით აიღონ, თუ ხასმასოდ გამოყენებული მეთოდები საფრთხეს არ უქმნის მათს სიცოცხლესა და ჯანმრთელობას, არ იწვევს ძლიერი გაკეთილს შეურნებას.

2. დამარალებულისა და მოწმისაგან ნიმუშების იძულებით აღება დაუშვებელია, გარდა 368-ე მუხლის მუ-2 ნაწილით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.

მუხლი 380. მომკვლევის, გამომძიებლისა და პროკურორის მიერ ნიმუშის აღების საპროცესო წესი

1. მომკვლევი, გამომძიებელი ან პროკურორი ითხოვს პირს ან თავად მიღის მასთან და ხელმოწერით აყენებს დადგენილებას ნიმუშის აღების შესახებ, განუმარტავს მას, იურიდიული ეფექტი და დამწყრეთს მათს უფლება-მოვალეობებს.

2. მომკვლევი, გამომძიებელი ან პროკურორი საჭიროების მიხედვით მოქმედებს და იღებს ნიმუშს საექსპერტო გამოკვლევისათვის; ამასთან, შეიძლება გამოიყენონ სამეცნიერო-ტექნიკური მეთოდები, რომლებიც არ იწვევს ძლიერი გაკეთილს შეურნებას და არ არის სამში ადამიანის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის. ნიმუშად მიღებული ბიოლოგიური ობიექტები ფუთდება და იღუქება.

3. ნეღლეულს, პროდუქციის, ნივთიერებისა და სხვა მასალების სინჯებში ნიმუშებს აღება ხდება ამოღების ან ჩხრეკის გზით.

4. მომკვლევს, გამომძიებელს ან პროკურორს გამოაქვს დადგენილება, რომ სხსნილ სამართლის საქმეს ნივთიერ მტკიცებულებად დაერთოს ნიმუში, და დადგენილებასა და ნიმუშის დაღებას ოქმთან ერთად უუზგანის შესახებ ეცნობეს.

მუხლი 381. ექიმის ან სხვა სპეციალისტის მიერ ნიმუშის აღების საპროცესო წესი

1. მომკვლევი, გამომძიებელი ან პროკურორი ექიმს ან სხვა სპეციალისტს ურეფერენს შესაბამის პირს, აგრეთვე დადგენილებას მისგან ნიმუშის აღების შესახებ. დადგენილებაში მითითებულ უნდა იყოს ამ საგამოძიებო მოქმედების ყველა მონაწილის უფლება-მოვალეობები. ექიმის, სხვა სპეციალისტის, დამწყრეთის აყალების საკითხს ეკუთვნის გამომგანი მომკვლევი, გამომძიებელი ან პროკურორი.

2. ექიმი ან სხვა სპეციალისტი დამწყრეთა მონაწილეობით აგარეს საჭირო მოქმედებას და აღებს ნიმუშს საექსპერტო გამოკვლევისათვის, რისთვისაც შეიძლება გამოიყენოს მეცნიერულ-ტექნიკური მეთოდები და საშუალებები, თუ ეს არ იწვევს ძლიერი გაკეთილს შეურნებას და არ არის სამში სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის. ნიმუშს თავადიერეფენენ, ფუთავენ, ლუქავენ, ხელს აწერენ და ნიმუშის აღების ოქმით ერთად გადასცემენ მომკვლევს, გამომძიებელს ან პროკურორს.

3. მომკვლევი, გამომძიებელი ან პროკურორი ეხოვენებისაგან ნიმუშების აღებას აკადემს ექიმ-ექსპერნარს, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში – სხვა სპეციალისტს.

მუხლი 382. ნიმუშის აღების ოქმი

1. მომკვლევი, გამომძიებელი ან პროკურორი 287–289-ე მუხლების მოთხოვნათა დაცვით აღგენს ოქმს, რომელშიც აღწერს თვით ნიმუშს, მის ასაღებად განხორციელებულ ყველა მოქმედებას, აგრეთვე ეკუთვნებულ მეცნიერულ-ტექნიკურ მეთოდებსა და საშუალებებს ამ თანამშრომლობით, როგორთაც სრულდებოდა ეს მოქმედებები.

2. 381-ე მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევებში ნიმუშის აღების ოქმს აგზავნს ექიმი ან სხვა სპეციალისტი.

მუხლი 383. პიროვნების უფლებათა დაცვა ნიმუშის აღებისას

1. საექსპერტო გამოკვლევისათვის ნიმუშის აღებას მეცნიერულ-ტექნიკური მეთოდები და საშუალებები უსაფრთხო უნდა იყოს სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის. ძლიერი გაკეთილს შეურნების გამომწვევი სამეფიანი მეთოდებისა და საშუალებების გამოყენება დასაშვებია ამ პირის თანხმობით, რომლისგანაც უნდა აიღონ ნიმუში, ხოლო თუ ეი ფია 16 წლამდე ასაკისა ან ფსიქიკურად აკადმყოფი ან ჭკუასუსტია, – მისი კანონიერი წარმომადგენლის, მეურვის ან მზრუნველის თანხმობით.

2. ნიმუშის აღებისას დაუშვებელია აღამიანის პიროვნების პატივისა და ღირსების შეურაცხმყოფელი მოქმედებები.

3. თუ ნიმუში აღება დაკავშირებულია პირის გამიშვებასთან, სპეციალისტი და დამწყრნი ამავე სქესისანი უნდა იყვნენ, რაც ის პირი, რომლისგანაც აღებენ ნიმუშს.

მუხლი 384. ექსპერტის მიერ ნიმუშის აღება

1. გამოკვლევის პროცესში საჭიროა ნიმუში შეიძლება აიღოს ექსპერტმა.

2. მომკვლევს, გამომძიებელს ან პროკურორს უფლება აქვს დაავალოს ექსპერტს ნიმუშის აღებას, რაც ახასიათა მის მიერ შეგნილ ოქმში.

3. გამოკვლევის შემდეგ ექსპერტი დაღუქავ ნიმუშს ერთავეს თავის ბეჭედს.

4. მომკვლევი, გამომძიებელი ან პროკურორი ექსპერტისაგან მიღებულ ნიმუშსა და დასკვნას ერთავეს სხსნილ სამართლის საქმეს.

თავი XLVI
ბეჭედის ექსპერტიზა

მუხლი 385. ბეჭედის ექსპერტიზის საფუძველი და მიზანი

თუ დათვალიერების, ამოღებისა ან საექსპერტო გამოკვლევის ჩასაგარებელად ეკვის ამოღება აუცილებელია, პროკურორი ან გამომძიებელი ამის თაობაზე აღძრავს მოტივირებულ შუამდგომლობას, რომელსაც განიხილავს მოსამართლე და, თუ არის ამის საფუძველი, გასცემს ბრძანებას ბეჭედის ექსპერტიზის შესახებ.

მუხლი 386. ბეჭედის ექსპერტიზის ბრძანების საბალოლოობა

მოსამართლის ბრძანება ბეჭედის ექსპერტიზის შესახებ საბალოლოა დასაფლავებამდე აღგილის აღმოჩენაგაფიათვის, გარდაცვალების ნათესავებისა და სხვა პირებისათვის.

მუხლი 387. ბეჭედის ექსპერტიზის წესი

1. გამომძიებელი ან პროკურორი აგარეს ბეჭედის ექსპერტიზის დასაფლავებამდე აღგილის აღმოჩენაგაფიის წარმომადგენლისა და დამწყრეთა მონაწილეობით. ბეჭედის ექსპერტიზის ჩაგარებაში მონაწილეობს სასამართლო ექსპერგი, ხოლო თუ საჭიროა, – სხვა სპეციალისტებიც.

2. ბეჭედის ექსპერტიზის ჩაგარებაში შეიძლება ჩაიბას ექსპერგი, ბრალდებული, დამარალებული, მოწმე, რომლებსაც შეუძლიათ ამოიცნონ ბეჭედი ან მისი ბანსაცმელი.

3. გამომძიებელს ან პროკურორს ნებართვით, ბეჭედის ექსპერტიზის შეიძლება დაესწროს გარდაცვლილის ნათესავები.

4. ბეჭედის ექსპერტიზის შესახებ ოქმი ადგენს 287–288-ე მუხლების მოთხოვნათა დაცვით. ოქმს შეიძლება დაერთოს სამარხის, კუბოსა და ბეჭედის ფოტოხელსანთები, ეთნო- და ეიღეოგადაღების ფირები.

მუხლი 388. ბეჭედის ექსპერტიზასთან დაკავშირებული საკითხები

1. ბეჭედის ექსპერტიზა გარდა მისი შემდგომი გაკვეთის მიმნიათ, საჭიროა დადგენილების გამგანა ექსპერტიზის დანიშნის შესახებ. ამასთან, ბეჭედი იგზავნება საექსპერტო დაწესებულებაში ან ექსპერტიზა გარეგნა სხვა ადგილს.

2. ბეჭედის დათვალიერება, ამოღნობა და შედარებითი გამოკვლევისათვის ნიმუშის აღება ხდება 336-ე, 348-ე, 375–384-ე მუხლებით გათვალისწინებული წესებით.

მუხლი 389. ბეჭედის დამარხვა ექსპერტიზის შემდეგ

ექსპერტიზის შემდეგ ბეჭედის დამარხვა ხდება ამ პირის თანდასწრებით, რომლის დადგენილებითაც მოხდა ბეჭედის ექსპერტიზა, ხოლო მისი ნებართვით – გარდაცვლილის ნათესავების თანდასწრებითაც.

კარი მეოთხე
წინასწარი გამოძიების შეჩერება და დამთავრება
თავი XLVII
სხსნილ სამართლის საქმის წარმოების შეჩერება

მუხლი 390. სხსნილ სამართლის საქმის წარმოების შეჩერების საფუძველი

1. სხსნილ სამართლის საქმის წარმოებას ანერეს მომკვლევი, გამომძიებელი ან პროკურორი 29-ე მუხლი მითითებული საფუძველით ან ამავე მუხლით დადგენილ ვადაში.

2. სხსნილ სამართლის საქმის წარმოების შეჩერების შესახებ მომკვლევს, გამომძიებელს ან პროკურორს გამოაქვს მოტივირებული დადგენილება.

მუხლი 391. რამდენიმე ბრალდებულის საქმის წარმოების შეჩერება

თუ საქმის წარმოებაში ჩაბმულია რამდენიმე ბრალდებული, ხოლო შეჩერების საფუძველი ყველა ბრალდებულს არ ეხება, გამომძიებელს ან პროკურორს უფლება აქვს ცალკე წარმოებად გამოყოს და შეაჩეროს მაგი ცალკეულ ბრალდებულთა მიმართ ან სარეოდ შეაჩეროს მიელი საქმის წარმოება, თუ ყველა ბრალდებულის მონაწილეობის გარეშე ვერ გაგრძელდება გამოძიება ან სასამართლო განხილვა. ამასთან, უნდა გადაწყდეს თითოეული ბრალდებულის მიმართ ალეკვთის ღონისძიების ან სხვა სამრთლესო იძულების საკითხი.

მუხლი 392. საქმის წარმოების ნაწილობრივ შეჩერების დაუშვებლობა

29-ე მუხლის პირველი ნაწილის "ა", "ბ", "გ" და "ჴ" ქვეპუნქტებში აღნიშნულ შემთხვევებში წინასწარი გამოძიება ჩერდება მხოლოდ ყველა იმ საგამოძიებო მოქმედების ჩაგარების შემდეგ, რომელნიც შესაძლებელია ბრალდებულის ჯარეშე.

მუხლი 393. მიმეორე ბრალდებულის ძებნა

1. გამომძიებელი ან პროკურორი აცხადებს მიმალული ბრალდებულის ძებნას და ამის განხორციელებას აკადემს შინაგან საქმეთა ან სახელმწიფო უშიშრების სამინისტროს შესაბამის ორგანოს.

2. ძებნა შეიძლება გამოცხადეს საქმის წარმოებას შეჩერებამდეც.

3. ძებნილის მიმართ შეიძლება შეირჩეს აღკვეთის ღონისძიება.

4. ორგანოს, რომელსაც დავალებული აქვს ძებნა, ეალდებულია თვეში ერთხელ მაინც წარუგზავნოს ძებნის გამომცხადებელს ანგარიში ძებნისთან დაკავშირებული ღონისძიებებისა და მათი შედეგების შესახებ.

მუხლი 394. შეჩერებული საქმის წარმოების განახლება

1. თუ აღარ არსებობს საქმის წარმოების შეჩერების საფუძველი, ანდა, თუ გავიდა 29-ე მუხლში მითითებული ვადა, გამომძიებელი, პროკურორი ვალდებულნი არიან გამოიტანონ დადგენილება საქმის წარმოების განახლების შესახებ.

2. შეჩერებულ საქმეზე საგამოძიებო მოქმედების ჩაგარების აუცილებლობის შემთხვევაში დადგენილება წარმოების შეჩერების შესახებ უნდა გაუქმდეს, ხოლო თუ საგამოძიებო მოქმედების ჩაგარების დადებითი შედეგი არ მოპყვება, ხელახლა უნდა იქნეს გამოგანილი დადგენილება საქმის წარმოების შეჩერების თაობაზე.

თავი XLVIII
სხსნილის სამართლის საქმის შეწყვეტა

მუხლი 395. სხსნილის სამართლის საქმის შეწყვეტის საფუძველი

მომკვლევი, გამომძიებელი ან პროკურორი ვალდებულია შეწყვიტოს სხსნილის სამართლის საქმე, როგორც კი წარმოიშვება 28-ე მუხლში მითითებული საფუძველი.

მუხლი 396. საქმის შეწყვეტის წესი

1. სხსნილის სამართლის საქმის შეწყვეტის საფუძვლის წარმოშობისას მომკვლევს, გამომძიებელს, პროკურორს გამოაქვს მოტივირებული დადგენილება საქმის შეწყვეტის შესახებ. მომკვლევი და გამომძიებელი აღნიშნულ დადგენილებას საქმესთან ერთად უგზავნის პროკურორს.

2. მომკვლევის ან გამომძიებლის მიერ გამოგანილი დადგენილების მიღებიდან არა უგვიანეს 10 დღისა პროკურორი ვალდებულია შეისწავლოს სხსნილის სამართლის საქმე და მიიღოს ერთ-ერთი შემდეგი გადაწყვეტილება:

ა) დაეთანხმოს დადგენილებას;

ბ) გააუქმოს დადგენილება და საქმე დაუბრუნოს მომკვლევს ან გამომძიებელს მოკვლევის ან გამომძიებლის ხარვეზის შესაავსებად, ქმედების კვალიფიკაციის დასაბუთებულად და ახალი ბრალდების დასადგენად;

გ) შეიცვალოს საქმის შეწყვეტის საფუძველი.

მუხლი 397. დადგენილება საქმის შეწყვეტის შესახებ

1. საქმის წარმოების შეწყვეტის შესახებ დადგენილების შესავალ ნაწილში აღინიშნება მისი შედგენის დრო და ადგილი, მომკვლევის, გამომძიებლის ან პროკურორის გვარი, თანამდებობა, ცნობები განსახილველი საქმის შესახებ.

2. დადგენილების აღწერილობითსამოგანეული ნაწილში აღინიშნება საქმის აღძრის საბაბი და საფუძველი, მოკვლევისა და წინასწარი გამოძიებისას დადგენილი გარემოებები, რომლებიც ანარობენ საქმის წარმოების შეწყვეტას.

3. დადგენილების სარეზონეციო ნაწილში ყალიბდება მომკვლევის, გამომძიებლის ან პროკურორის გადაწყვეტილება საქმის შეწყვეტის, აგრეთვე ალკვეთა¹, ღონისძიების გაუქმების, ქონების დაყადაღების ან ბეჭედების, ნივთიერი მტკიცებულებების და მეგანილი ხარჯების ხარჯების ბედის შესახებ.

4. მარეგანილგარეშე საფუძველზე ბრალდებულის მიმართ საქმის წარმოების შეწყვეტისას დაუშვებელია დადგენილებაში ისეთი ფორმულირების შეგანა, რომელიც ეჭვქვეშ აყენებს პირის უდანაშაულობას.

მუხლი 398. გამომძიებლის მოქმედება სხსნილის სამართლის საქმის შეწყვეტის შემთხვევაში

1. სხსნილის სამართლის საქმის შეწყვეტის საფუძვლის წარმოშობისას მომკვლევს, გამომძიებელს, პროკურორს გამოაქვს მოტივირებული დადგენილება საქმის შეწყვეტის შესახებ. მომკვლევი და გამომძიებელი დადგენილებას საქმესთან ერთად უგზავნის პროკურორს.

2. მომკვლევის ან გამომძიებლის მიერ გამოგანილი დადგენილების მიღებიდან არა უგვიანეს 10 დღისა პროკურორი ვალდებულია შეისწავლოს სხსნილის სამართლის საქმე და მიიღოს ერთ-ერთი შემდეგი გადაწყვეტილება:

ა) დაეთანხმოს დადგენილებას;

ბ) გააუქმოს დადგენილება და საქმე დაუბრუნოს მომკვლევს ან გამომძიებელს მოკვლევის ან გამომძიებლის ხარვეზის შესავსებად, ქმედების კვალიფიკაციის დასაბუთებულად და ახალი ბრალდების დასადგენად;

გ) შეიცვალოს საქმის შეწყვეტის საფუძველი.

მუხლი 399. სხსნილის სამართლის საქმის შეწყვეტის შესახებ დადგენილების გასაჩივრება

1. დადგენილება სხსნილის სამართლის საქმის შეწყვეტის შესახებ შეიძლება გასაჩივრონ ეჭვმიტანილმა, ბრალდებულმა და დამარალებულმა და მისმა წარმომადგენელმა, სამოქალაქო მოსარჩელემ, სამოქალაქო მოპასუხემ და მათმა წარმომადგენლებმა, აგრეთვე პირმა, რომლის განსახილველითაც აღძრა საქმე.

2. ამ მუხლის პირველ ნაწილში მითითებულ პირებს განემარტებათ საქმის მასალების გაცნობისა და საქმის შეწყვეტის დადგენილების გასაჩივრების უფლება და წესი.

მუხლი 400. შეწყვეტილ სხსნილის სამართლის საქმეზე წარმოების განახლება

1. სხსნილის სამართლის საქმის წარმოება შეიძლება განახლდეს, თუ სასამართლომ გააუქმა დადგენილება სხსნილის სამართლის საქმის წარმოების შეწყვეტის შესახებ, ოღონდ იმ პირობით, თუ არ გასულა სხსნილის სამართლის პასუხისგებლობა მიეკუმის ხანდაზმულობის ვადა.

2. სხსნილის სამართლის საქმის წარმოების განახლებას შესახებ წერილობით უნდა ეცნობოს ეჭვმიტანილის, ბრალდებულისა და დამარალებულისა და მის წარმომადგენელს, სამოქალაქო მოსარჩელეს, სამოქალაქო მოპასუხეს ან მათმა წარმომადგენლებს.

3. ხანიერი სასამართლოში შეგანილ უნდა იქნეს დადგენილების ასლის მიღებიდან 7 დღე-ღამის განმავლობაში.

3. ხანიერის სასამართლოო განხილავს 238–242-ე მუხლების მოთხოვნათა დაცვით.

მუხლი 400. შეწყვეტილ სხსნილის სამართლის საქმეზე წარმოების განახლება

1. სხსნილის სამართლის საქმის წარმოება შეიძლება განახლდეს, თუ სასამართლომ გააუქმა დადგენილება სხსნილის სამართლის საქმის წარმოების შეწყვეტის შესახებ, ოღონდ იმ პირობით, თუ არ გასულა სხსნილის სამართლის პასუხისგებლობა მიეკუმის ხანდაზმულობის ვადა.

2. სხსნილის სამართლის საქმის წარმოების განახლებას შესახებ წერილობით უნდა ეცნობოს ეჭვმიტანილის, ბრალდებულისა და დამარალებულისა და მის წარმომადგენელს, სამოქალაქო მოსარჩელეს, სამოქალაქო მოპასუხეს ან მათმა წარმომადგენლებმა.

3. ხანიერი სასამართლოო შეგანილ უნდა იქნეს დადგენილების ასლის მიღებიდან 7 დღე-ღამის განმავლობაში.

3. ხანიერის სასამართლოო განხილავს 238–242-ე მუხლების მოთხოვნათა დაცვით.

თავი XLIX
წინასწარი გამოძიების დამთავრება და სასამართლოში საქმის გაგზავნა

მუხლი 401. ბეჭედნიანება გამოძიების დამთავრების შესახებ

1. გამომძიებლის დამთავრების შესახებ გამომძიებელი წერილობით აგყობინებს ბრალდებულს, დამცველს, ბრალდებულის კანონიერ წარმომადგენელს, აგრეთვე დამარალებულს, სამოქალაქო მოსარჩელეს, სამოქალაქო მოპასუხესა და მათს წარმომადგენლებს და განუმარტავს მათს უფლებას გაეცნონ სხსნილის სამართლოელის საქმის ყველა მასალას.

2. ამ მუხლის პირველ ნაწილში აღნიშნული პროცესის თითოეულ მონაწილეს გამომძიებელი აგყობინებს აგრეთვე საქმის გაცნობის დროსა და ადგილს.

3. პროცესის მონაწილეებს უფლება აქვთ მოითხოვონ საქმის გაცნობის დროსა და ადგილის შეცვლა, ეარი თქვან საქმის გაცნობაზე ან ნაწილობრივ გაეცნონ მას.

მუხლი 402. საქმის შესწავლის შედეგა საპროცესო დოკუმენტის ასლის გადაცემით

1. პროცესის მონაწილეს შუამდგომლობით და მასავე ხარჯებით, ფასიანებია ასლები არსებული ყველა დოკუმენტის ან დოკუმენტთა ნაწილის ასლები გადაეგზა. პროცესის მონაწილე, რომელმაც მიიღო საპროცესო დოკუმენტის ასლი, ხელს ან ეცნობა ან ეცნობა მხოლოდ იმ დოკუმენტს, რომლის ასლიც მისთვის არ გადაეცეთ.

2. პროცესის მონაწილეს, რომელმაც მიიღო საპროცესო დოკუმენტის ასლი, უფლება აქვს გაეცნოს სხსნილის სამართლის საქმეზე ნეგიოდერ მტკიცებულებას, ფონო-, ფოტო-, კინო-, ეიდეო-, ფონოდოკუმენტებს, ამ პირთა შუამდგომლობებისა და სხვა ვანეხადებიდან შინაარსი, რომლებიც გეკინენ საქმეს.

2. პროცესის ყოველი მონაწილის მიერ საქმის გაცნობის თაობაზე დგება ცალკე ოქმი. თუ ბრალდებული საქმის ეცნობოდა დამცველთან ერთად, ხოლო დამარალეული, სამოქალაქო მოსარჩელე და სამოქალაქო მოპასუხე – წარმომადგენლებთან ერთად, უნდა შედგეს ერთიანი ოქმი მათ მიერ საქმის გაცნობის შესახებ.

3. ოქმს ხელს აწერენ გამომძიებელი, ბრალდებული, დამცველი, მარწმუნებელი და წარმომადგენელი.

მუხლი 409. საბრალდებო ნუსხა

1. საბრალდებო დასკვნა შედგება შესავალი, აღწერილობითსამოგიეული და საბრალდებელი ნაწილებისაგან.

2. შესავალ ნაწილში მითითებულია ის ბრალდებული (ბრალდებულთა) სახელი და გვარი და სხსნილის სამართლის კოდექსის მუხლი (მუხლები), რომლის (რომელთა) მიხედვითაც კვალიფიცირდება ბრალდებული (ბრალდებულები) მოქმედება.

3. აღწერილობითსამოგიეული ნაწილში ჩამოყალიბებულია დანაშაულის ჩამენადნენი (დანაშაულის ჩადენის ადგილი, დრო, ხერხი, მოგიეი, შედეგები და სხვა), მტკიცებულებანი, რომლებიც აღასტურებენ ბრალდებულის ბრალდებულობას, გარემოებანი, რომლებიც ამამძიებენ ან ამსუბუქებენ პასუხისმგებლობას, მოსაზრებანი, რომლებიც ბრალდებულს მოუკვეს თავის დასაცავად, და მათი გაბათილება. საბრალდებო დასკვნაში მითითებული უნდა იყოს საქმის გომები და ფურცლები.

4. ხარეზოვეული ნაწილში ჩამოყალიბებული უნდა იყოს მოხაკებები ბრალდებულის პიროვნების შესახებ, ბრალეულები ბრალდების ფორმულირების სახსლის სამართლის კოდექსის ამ მუხლის (მუხლების) მითითებით, რომელიც (რომლებიც) ითვალისწინებენ პასუხისმგებლობას ამ დანაშაულისათვის.

5. საბრალდებო დასკვნის ადგენს ის ხელს აწერს გამომძიებელი მისი შედგენის ადგილისა და თარიღის მითითებით.

6. საბრალდებო დასკვნას ამტკიცებს პროკურორი ან მისი მოადგილე.

მუხლი 410. საბრალდებო დასკვნის ნანარმი

1. საბრალდებო დასკვნას დაერთვის სასამართლოში გამოსაძახებელი პირთა სია, რომელიც უნდა შედგეს ორი ნაწილისგან – ბრალდების დამადასტურებელ პირთა და ბრალდებულისა და დამცველის მიერ დასახელებულ პირთა სისაგან.

2. საბრალდებო დასკვნას დაერთვის აგრეთვე ცნობები გამოძიების ეადების, აღკვეთის ღონისძიებათა შესახებ ბაგიმრობისა თუ შინაპაგიმრობაში ყოფნის ღონის მითითებით, ნივთიერი მტკიცებულებების, სამოქალაქო სარჩელის უზრუნველსაყოფად მიღებული ზომებისა და შესაძლო საპროცესო კონფისკაციისა თუ საპროცესო ხარჯების შესახებ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი

3. სახამართლო სხდომაზე გამოსაძახებელ პირთა სიაში მითითებული უნდა იყოს მათი საცხოვრებელი ადგილი ან ადგილსამყოფელი, აგრეთვე საქმის ფურცელში, სადაც ჩამოყალიბებულია მათი ჩვენებები ან დასკვნები.

4. პროკურორს ან მის მოადგილეს უფლება აქვს შეეკითხოს სახარაჯღაზო დასკვნაზე ფარული სასამართლო სხდომაზე გამოსაძახებელ პირთა სია, მაგრამ ასეთი შემთხვევაში ბრალდებულისა და დაზარალების მიერ დასახელებული პირთა რიცხვის შემცირება არ შეიძლება.

მუხლი 411. სასჯელის სამართლის საქმის გაგზავნა პროკურორისადმი

საბრალდებო დასკვნის სასხლის სამართლის საქმეთან ერთად გამომძიებელი დაუყოვნებლივ უგზავნის პროკურორს.

მუხლი 412. საბრალდებო დასკვნით შეფილული საქმეზე პროკურორის მიერ გაფასებული საკითხები

გამომძიებლისგან შემოსული საქმის განხილვას პროკურორი ან მისი მოადგილე ვალდებულია შეამოწმოს:

ა) იყო თუ არა ქმედება, რომელიც ბრალდებულს ერაკენა, და არის თუ არა ამ ქმედებაში დანაშაულის შემადგენლობა;

ბ) ხომ არ არსებობს საქმის შეწყვეტის გარემოებები;

გ) ყოველმხრივი, სრული და ობიექტური თუ არა მოკვლევა ან წინასწარი გამოძიება;

დ) დასაბუთებული თუ არა წაყენებული ბრალდება საქმეში არსებული მტკიცებულებებით;

ე) წაყენებული აქვს თუ არა პირს ბრალდება ყველა დანაშაულებრივი ქმედებისათვის, რომელიც მოკვლევამ ან წინასწარმა გამოძიებამ დაადგინა;

ვ) მიეცემული თუ არა პასუხისგებაში როგორც ბრალდებული, ასევე დანაშაულის ჩადენაში მხილებული ყველა პირი;

ზ) სწორია თუ არა დანაშაულის კვალიფიკაცია;

თ) შეაგროვია თუ არა საბრალდებო დასკვნა საპროცესო ნორმების დაცვით;

ი) სწორად არის თუ არა ბრაწელი აღკვეთის ღონისძიება;

კ) მიღებულია თუ არა შუამები ნარდეკნილი სამოქალაქო სარჩელისა და შესაძლო საპრიცესო კონფისკაციის უზრუნველსაყოფად;

ლ) გამოვლენილია თუ არა მიზეზები და პირობები, რომლებმაც ხელი შეუწყვეს დანაშაულის ჩადენას, და მიღებულია თუ არა შუამები მათ აღსაკვეთად;

მ) დაცულია თუ არა მოკვლევის ან წინასწარი გამოძიების ორგანოების მიერ ამ კოდექსის ყველა სხვა მოთხოვნა.

მუხლი 413. პროკურორის გადაწყვეტილება საბრალდებო დასკვნით შეფილული საქმის გამო

პროკურორი ან მისი მოადგილე ვალდებულია არა უმეტეს 5 დღე-ღამის ვადაში განიხილოს შემოსული საქმე და მიიღოს ერთ-ერთი შემდეგი გადაწყვეტილება:

ა) თუ მიიჩნევს, რომ არსებობს საფუძველი საქმის სასამართლოში გადასაგზავნად, დაამტკიცოს თავისი რეზოლუციით ან ცალკე დადგენილებით საბრალდებო დასკვნა და შეადგინოს ახალი;

ბ) დაუბრუნოს საქმე თავისი წერილობითი მითითებები გამომძიებელს დამატებითი გამოძიების ჩასატარებლად;

გ) თუ საბრალდებო დასკვნა არ შეესაბამება ამ კოდექსის მუხლებით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს, დაუბრუნოს საქმე წერილობითი მითითებები გამომძიებელს ახალი საბრალდებო დასკვნის შესადგენად;

დ) შეწყვიტოს საქმე და შეადგინოს შესაბამისი დადგენილება ამ კოდექსით დადგენილი წესის მიხედვით.

მუხლი 414. პროკურორის მიერ ახალი საბრალდებო დასკვნის შედგენა

თუ პროკურორი ან მისი მოადგილე საბრალდებო დასკვნის არ ეთანხმება, ის აღგენს ახალ საბრალდებო დასკვნას, ხოლო ადრე შედგენილი საბრალდებო დასკვნა ამოიღება საქმიდან და დაუბრუნდება გამომძიებელს აღმოჩენილ ნაკლოვანებათა მოთითებით.

მუხლი 415. ბრალდების შეცვლა უფრო მძიმე ბრალდებამდე

თუ აუცილებელია ბრალდების შეცვლა უფრო მძიმე ან ისეთი ბრალდებით, რომელიც თავდაპირველი ბრალდებისაგან არსებითად განსხვავდება ფაქტობრივი გარემოებებით, პროკურორი ან მისი მოადგილე სამეს უბრუნებს გამომძიებელს ახალი ბრალდების წაყენებლად.

მუხლი 416. საქმის სასამართლოში გაგზავნა

1. საბრალდები დასკვნა დაერთოს საქმეს.

2. საბრალდები დასკვნის დამტკიცების შემდეგ პროკურორი ან მისი მოადგილე საბრალდები დასკვნის ასლს უგზავნის ბრალდებულს, დამცველს, აგრეთვე, დამარაგებულს, სამოქალაქო მოსარჩელეს, სამოქალაქო მოპასუხესა და მათს წარმომადგენლებს. ამ კოდექსით გათვალისწინებულ შემთხვევებში პროკურორი სასხლის სამართლის საქმეს განსაკუთრებით ხელფასით უგზავნის შესაბამის სასამართლოს.

3. პროკურორის ან მისი მოადგილის მიერ საბრალდები დასკვნის დამტკიცებიდან არა უგვიანეს 48 საათისა, საქმე განსაკიბლის მიხედვით უნდა გადაეგზავნოს შესაბამის სასამართლოს.

4. სასამართლოსათვის საქმის გადაცემამ შემდეგ ყოველგვარი შუამდგომლობა და საჩივარი წარედგინება უშუალოდ სასამართლოს.

ХАРЕ МЕСЬКРЕ
წარმოება პირველი ინსტანციის სასამართლოში
თავი L
სამართალში მიცემა

მუხლი 417. სამართალში მიცემის ორგანოები

1. სამართალში მიცემის ორგანოა: რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს განსაკუთრებული – რაიონული (საქალაქო) სასამართლო, საოლქო სასამართლოს განსაკუთრებული – საავტომობილო სასამართლოს საგამომძიებო კოლეგია, რომელიც შეფილა გამომძიების მოსამართლეებისაგან.

2. საქართველოს უმაღესი სასამართლოს სასხლის სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგიის განსაკუთრებული სასხლის სამართლის საქმის წარმოებას სამართალში მიცემის ხგადაიმე რიგითობის წესით ახორციელებენ საქართველოს უმაღესი სასამართლოს სასხლის სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგიის მოსამართლეები.

მუხლი 418. სამართალში მიცემის ადგილი

სამართალში მიცემის ხგადიის ამოცანებია:

ა) სასხლის სამართლის საქმის გამოძიებისას მოკვლეული ორგანოს, გამომძიებლისა და პროკურორის მოქმედებათა და გადაწყვეტილებათა კანონიერებისა და დასაბუთებულობის კონტროლი;

ბ) საქმის სასამართლო განხილვისათვის საჭირო პირობების შექმნა.

მუხლი 419. საქმის მიღება წარმოებაში

1. პროკურორი სასხლის სამართლის საქმეს საბრალდები დასკვნოურთ, სამართალში მიცემის საკითხის გადასაწყვეტად, განსაზღვრის მიხედვით უგზავნის შესაბამის რაიონულ (საქალაქო) სასამართლოს, საოლქო სასამართლოს განსაკუთრებულ საქმეზე – საავტომობილო სასამართლოს საგამომძიებო კოლეგიის, აუხანეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღესი სასამართლოების საგამომძიებო კოლეგიებს, ხოლო საქართველოს უმაღესი სასამართლოს სასხლის სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგიის განსაკუთრებულ საქმეზე – საქართველოს უმაღესი სასამართლოს სასხლის სამართლის საქმეთა სასამართლოს.

2. მოსამართლეები, რომელიც განხილვაზე მიღებულ საქმეს, გამოაქვს დადგენილება წარმოებაში მიღების შესახებ, მაგრამ მის წარმოებაში არსებული ბოლო საქმეზე შემოგებული გადაწყვეტილების გამოგანაღან არა უადრეს 24 საათისა და არა უგვიანეს 72 საათისა. დადგენილებაში მითითებული უნდა იყოს, ვინ გამოიანა დადგენილება, დადგენილების გამოგანის თარიღი და საუკეთესო, აგრეთვე მონაცემები სასხლის სამართლის საქმის შესახებ.

3. წარმოებაში საქმის მიღების შესახებ დადგენილების ასლს მისი გამოგანიდან 24 საათის ვადაში მოსამართლე უგზავნის ბრალდებულს, დამცველს, პროკურორს, აგრეთვე დამარაგებულს, სამოქალაქო მოსარჩელეს, სამოქალაქო მოპასუხეს, მათს წარმომადგენლებს. დადგენილებას დაერთოს სამართალში მიცემის ხგადიმე პროცესის მონაწილეთა უფლებებს ნუსხა: გამომძიების მოსამართლისათვის აცილების მოცემის, საქმის წინასწარი მოსმენის ჩაგარების, მტკიცებულებათა გამოთხოვისა და მტარვინ ხელი არსებული მტკიცებულებების ფარფლების, აღკვეთის ღონისძიებისა და ბრალდებულისათვის დაწესებული სხვა უფლებრივი შეზღუდვის შეცვლის ან გაუქმების, საქმის შეწყვეტის, საქმის დამტკიცებით გამოძიებისათვის დაბრუნების, ბრალდების შეცვლისა და სხვა საპროცესო ვადაწყვეტილებათა მისაღებად შეამდგომლობათა აღძრის შესახებ.

4. ამ მუხლის მე-3 ნაწილში მითითებული დადგენილების ასლს მის დანართთან ერთად, მოსამართლე ბრალდებულს, დამცველს, პროკურორს, დამარაგებულს, სამოქალაქო მოსარჩელესა და სამოქალაქო მოპასუხეს უგზავნის ცნობას იმ დროის მითითებით, რომლის განმავლობაშიც მათ შეუძლიათ წარმოადგინონ სასამართლოში თავიანთი შუამდგომლობები და 421-ე მუხლის მე-3 ნაწილით გათვალისწინებული მოთხოვნები, ამასთან, აღნიშნული ვადა არ შეიძლება იყოს 7 დღეზე ნაკლები. ეს ვადა გამოთვლება დასახელებული აღრესატებისათვის ცნობის გაგზავნის დღიდან.

მუხლი 420. სასხლის სამართლის საქმის შესწავლა

1. საქართველოს უმაღესი სასამართლოს სასხლის სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგიის მოსამართლე, გამოძიების მოსამართლე ან რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს მოსამართლე ვალდებულია მეფისწყლის პროკურორისაგან შემოსული სასხლის სამართლის საქმე მისი შემოსვლიდან არა უგვიანეს 7 დღისა. თუ მესამეზეა საქმე რთული ან მოეკლინოთ დიდი, საქართველოს უმაღესი სასამართლოს თავმჯდომარეს ან იმ სააპელაციო სასამართლოს თავმჯდომარეს, რომლის შემადგენლობაშიც გამოძიების მოსამართლე, უფლება აქვს გააგრძელოს საქმის მესწავლის ვადა 14 დღემდე.

2. რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს განსაკად საქმეებზე ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული 7-დღიანი ვადის გაგრძელება არ დაიშვება.

3. საქმის შესწავლისას საქართველოს უმაღესი სასამართლოს სასხლის სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგიის მოსამართლე, გამოძიების მოსამართლე და რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს მოსამართლე ვალდებულნი არიან განიხილონ ბრალდებულის სამართალში მიცემასთან დაკავშირებული პროცესის მონაწილეთაგან შემოსული ფარფლები ან დამეფვები. ეს ფარფლები ან დამეფვები ფიქსირდება ოქმში, სადაც ასახავენ ამ ფარფლების ან დამეფვების ფაქტებს, ასევე ამ ფარფლების ან დამეფვების ავტორებს. ოქმი ხელმოწერილ უნდა იქნეს ამ ფარფლების ან დამეფვების ავტორებისაგან. ოქმი ინიშნება ოქმის ავტორებისა და ოქმის ადგილსამყოფელ ადგილზე. ოქმი ინიშნება ოქმის ავტორებისა და ოქმის ადგილსამყოფელ ადგილზე.

4. ბრალდებულის, მოსამართლეთა, ადვოკატთა, ექსპერტთა, მოწმეთა, ადამიანთა, ადამიანთა ოჯახის წევრთა, ადამიანთა ოჯახის ნათესავთა, ადამიანთა ოჯახის ნათესავთა ოჯახის წევრთა, ადამიანთა ოჯახის ნათესავთა ოჯახის ნათესავთა ოჯახის წევრთა, ადამიანთა ოჯახის ნათესავთა ოჯახის ნათესავთა ოჯახის ნათესავ

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი

2. მოსამართლეს, რომელმაც 426-ე მუხლისა და ამ მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით გამოიგანა დაღვენილება ბრალდებულის სამართალში მიცემის შესახებ, უფლება არა აქვს შემდგომ არსებითად განიხილოს ეს სისხლის სამართლის საქმე.

თავი LI
ზოგადი დებულებანი სასამართლო განხილვის შესახებ

მუხლი 434. სასამართლოს შემადგენლობა სასამართლო განხილვის დროს

1. სასხლის სამართლის საქმეს პირველი ინსტანციის სასამართლოში განსახილველად შესაბამისად განხილავენ: რაიონული (საქალაქო) სასამართლო – ერთი მოსამართლის შემადგენლობით; საოლქო სასამართლო – კოლეგიურად, სამი მოსამართლის შემადგენლობით; საკერძოელის უზენაესი სასამართლის სასჯელთა სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგია – ერთი მოსამართლისა და ორიოდან ექვსამდე მსაჯულის შემადგენლობით.

2. პირველი ინსტანციის ყველა სასამართლოში სამართალწარმოება ხორციელდება ხაერთო წესებით, თუ ამ კოდექსი სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

მუხლი 435. საქმის განხილვისას სასამართლოს ვეშაფდებულობის უფლება

1. სასამართლოს საქმე ერთი და იმავე შემადგენლობით უნდა განიხილოს. თუ რომელიმე მოსამართლეს არ შეუძლია სხდომაზე მონაწილეობის მიღება, მას ცვლის ამავე სასამართლოს სხვა მოსამართლეთ ან საქმის განხილვა იწყება ხელახლა, გარდა 436-ე მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.

2. მოსამართლეს, რომელიც სასამართლო სხდომაში ვერ იღებს მონაწილეობას სპეციალი მიზეზით, შეიძლება შეეცვალოს ამავე ლონის სხვა სასამართლოს მოსამართლეს კანონით დადგენილი წესით.

მუხლი 436. სამოსამართლო მოსამართლე და სამოსამართლო მსაჯული

1. თუ საქმის განხილვა ფიდ დროს მოითხოვს, სასამართლო სხდომის დარბაზში საქმის განხილვის დაწყებიდან შეიძლება ამ-ყოველდღიურ სათადარიგო მოსამართლე ეკ ორი სათადარიგო მსაჯული, რომელიც სასამართლოდ მოქმედებენ არ იღებენ მონაწილეობას.

2. მოსამართლის ან მსაჯულის სასამართლოს შემადგენლობიდან გამოსვლისას სათადარიგო მოსამართლე ან სათადარიგო მსაჯული ეცლის გამოსულს და საქმის განხილვა გრძელდება. მათთვე მოითხოვნი შეიძლება ეცლეკენი სასამართლოდ მოქმედების განახლება.

მუხლი 437. სასამართლო სხდომის თავმჯდომარე

1. რაიონულ (საქალაქო) სასამართლო სხდომას თავმჯდომარეობს ამ სასამართლოს თავმჯდომარე ან მოსამართლე, ხოლო სხვა სასამართლოთა სხდომებს, – ამ სასამართლოს თავმჯდომარე, თავმჯდომარის მოადგილე ან სასამართლოს წევრი.

2. თავმჯდომარე წარმართავს სასამართლოთა სხდომებს, ახორციელებს ამ კოდექსით გათვალისწინებულ ყველა სასპროცესო მოქმედებას, რაც აუცილებელია მტკიცებულებათა ყოველმხრივი, სრული და ობიექტური გამოკვლევისა და ჭეშმარიტების დასადგენად; ამასთან, სასამართლო განხილვას განარიდებს ყველაფერს, რაც არ არის დაკავშირებული განსახილველ საქმესთან, უმრწესველყოფს მხარეთა თანასწორობას.

3. თავმჯდომარე უმრწესველყოფს სასამართლოს დარბაზში წესრიგის დაცვას. მისი განკარგულებები წესრიგის დაცვისთან დაკავშირებით სავალდებულია მხარეებისა და სასამართლოს დარბაზში დამსწრე ყველა პირისათვის.

4. თავმჯდომარის მოქმედებათა გამო რომელმე მხარის ან სხვა პირის პრეტენზიები შეაქვთ სასამართლო სხდომის ოქმში და მათ სასამართლოს შემადგენლობა განიხილავს ამავე სხდომაზე.

5. თავმჯდომარე გამოეთმაზ სხდომას, მის მოვალეობას ასრულებს ხანდისი უფროსი მოსამართლე.

მუხლი 438. მოსამართლე და მსაჯული სასამართლო სხდომაზე

1. მოსამართლე და მსაჯულები ერთად ქმნიან კოლეგიას, რომელიც სხვანის უმრავლესობით წყვეტს საქმის განხილვისას წამოჭრილ ყველა საკითხს და იღებს გადაწყვეტილებას.

2. მტკიცებულებათა გამოკვლევისა და გადაწყვეტილების მიღების დროს მსაჯული სარგებლობს მოსამართლის თანაბარი უფლებით.

3. მოსამართლეა და მსაჯული უფლება აქვთ მონაწილეობა მიიღონ მხარეთა მიერ წარმოდგენილ მტკიცებულებათა გამოკვლევაში, მხარეთა მეშვეობილოსნათ, გამოთხოვონ მტკიცებულებები ან დაუსვიან შეკითხვები განსასჯელს, დამრავლელს, მოწმეებს, მიიღონ მონაწილეობა ექსპერტების დანიშვნაში ან სხვა საპროცესო მოქმედების ჩატარებაში, განაჭენის გამოკანასა და სხვა საპროცესო გადაწყვეტილების მიღებაში.

მუხლი 439. სასამართლო განხილვის მეპრეზიდიუმობა

1. სასამართლო განხილვა მიმდინარეობს ბრალდებისა და დაცვის მხარეთა პოლემიკის სახით.

2. ბრალდებისა და დაცვის მხარეებს აქვთ თანაბარი საპროცესო უფლებები და შესაძლებლობები.

3. სასამართლო უფლება არა აქვს შეარულოს ბრალდების ან დაცვის უფლებები.

4. სასამართლო უმრწესველყოფს მხარეთა მიერ მტკიცებულებების წარდგენისა და გამოკვლევისათვის საჭირო პირობებს, ამასთან, იღებს მოკავრძოებლობას და თავის ინიციატივით მტკიცებულებათა გამოთხოვიდან.

5. განსაჯნის ან სხვა შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოგანაცხადა მოსამართლეს უფლება არა აქვს გამოთქვას აზრი განსახილველს დამნაშავედ თუ დაანაშაულო ფლობის შესახებ.

6. ერთი მხარის შეადგილობასა და განცხადებასთან დაკავშირებით სასამართლოს ისმენს მეორე მხარის აზრსაც.

7. სასამართლო განხილვას ბრალდებულ მხარეს წარმოადგენენ პროკურორი – სახელმწიფო ბრალმდებელი, კერძო ბრალმდებელი, აგრეთვე დამცველები, სამოქალაქო მოსარჩელე და მათი თანამდებობიანი; დაცვის მხარეს – დამცველი, განსასჯელი, მისი კანონიერი წარმომადგენელი, სამოქალაქო მოპასუხე, მისი კანონიერი წარმომადგენელი, ადვოკატი, რომლის მიმართაც გამოიყენება სამედიცინო ხასიათის ძალებითი ღონისძიება, და მისი წარმომადგენელი.

მუხლი 440. სასამართლო განხილვის უფლებანი და ვალდებულება

1. სამეში განხილვისას პირველი ინსტანციის სასამართლოში ეწყვეს უმრწესველს მტკიცებულებათა ეშვალი გამოკვლევა ბრალდებულის, განსასჯელის, დამცველისა, მოწმეების დაკითხვის, ექსპერტიზა დასკვნების შესწავლისა და ნიფოიერ მტკიცებულებათა დათვალიერების გზით, საჭიროების შემთხვევაში – საჯაროო წაიკითხის საგამოძიებო მოქმედების ოქმი და დოკუმენტები.

2. სასამართლომ ვაქტების შესახებ ცნობები შეძლებისდაგვარად პირველწყაროდან უნდა მიიღოს.

3. მოკვლევისა და წინასწარი გამოძიების მასალები შეიძლეკ სასამართლოში გამოქვეყნდეს მხოლოდ ამ კოდექსით გათვალისწინებულ შემთხვევაში.

მუხლი 441. სასამართლო განხილვის უფლებრივა

1. სასამართლო განხილვა მიმდინარეობს უწყვეტად, გარდა შესვენებისათვის საჭირო დროისა.

2. სასამართლოს (მოსამართლეს) უფლება აქვს სხვა საქმე და მასალა განიხილოს მოცემული საქმის წარმოების შეწყვეტის ან საქმის განხილვის 2 დღეზე მეტი ვადით გადადების შემთხვევაში.

მუხლი 442. პროცესის სხვა პრინციპები სასამართლო განხილვის სტადიაზე

სასამართლო განხილვის სტადიაზე სრულდ მოქმედებს II თავში ჩამოყალიბებული სამართალწარმოების სხვა პრინციპები.

მუხლი 443. განსასჯელის მონაწილეობა სასამართლო განხილვაში

1. სასამართლო განხილვაში მონაწილეობს განსასჯელი, რომლის სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებელ საკადრესებელია.

2. განსასჯელის დაუსწრებელად საქმის განხილვა შეიძლება მხოლოდ მაშინ, როცა:

ა) განსასჯელი საქართველოს ფარგლებს გარეთია და თავს არიდებს სასამართლოში გამოცხადებას;

ბ) განსასჯელი, რომელიც შეიძლება დაენიშნოს თავისუფლების ალკვეთა ან უმეტეს 3 წლისა, შეაძდეგომლოს საქმე განიხილონ მის დაუსწრებლად და, ამასთანავე, სასამართლოს მიაჩნია, რომ განსასჯელის დაუსწრებლად განხილვა ხელს არ შეუშლის საქმის გარეშეოებათა ყოველმხრივ, სრულად და ობიექტურად გამოკვლევას.

3. განსასჯელის დაუსწრებლად საქმის განხილვაში მისი დამცველის მონაწილეობა საკადრესებელია.

მუხლი 444. განსასჯელის გამოუცხადებლობის შედეგები

1. განსასჯელის გამოუცხადებლობისას სასამართლო განხილვა გადადებულა, კარგა 443-ე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.

2. არასაპატიო მიზეზით განსახილველ გამოუცხადებლობის იგი შეიძლება მოსამართლის დადგენილებით მოიყვანონ, ხოლო სიანანდო საფუძლის არსებობისას – გამოიყენონ მის მიმართ ალკეთის ღონისძიება ან შერჩეული ალკეთის ღონისძიები შეეცალონ უფრო მკაცრით.

3. მოყვანილ განსასჯელს შეუძლია არ მიიღოს მონაწილეობა სასამართლო განხილვაში.

მუხლი 445. დაცვეული მონაწილეობა სასამართლო განხილვაში და მისი გამოუცხადებლობის შედეგები

1. დამცველი მონაწილეობს სასამართლო განხილვაში და აქვს ისეთივე უფლებები, როგორიც ბრალმდებელს (მე-15 მუხლი).

2. თუ დამცველი არ გამოცხადა, საქმის განხილვა უნდა გადადგოს. სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებელი დამცველის შეცვლა შეიძლება განსასჯელის თანხმობით. თუ განსასჯელის მიერ მოწვეული დამცველის მონაწილეობა შეუძლებელია ხანგრძლივი დროის (7 დღეზე მეტი) განმავლობაში, სასამართლო გადადებს განხილვას და განსასჯელს შესთავაზებს აირჩიოს სხვა დამცველი, ან დანიშნავს ახალს. დამცველის შეცვლის საკითხის გადაწყვეტილებას სასამართლო თავთაოსნენებს ასეთი გადაწყვეტილების მიმანიშნებლობას. საქმეში ახლად ჩაბმულ დამცველს სასამართლოო უფრუნველყოფს საქმის მასალებში შესასწავლად საკმარისი დროთი და საქმეში მის ჩაბმამდე ჩაგარებულ სასამართლოო მოქმედებათა განმეორების შესაძლებლობით.

მუხლი 446. პროკურორის მონაწილეობა სასამართლო განხილვაში და მისი გამოუცხადებლობის შედეგები

1. სასამართლო განხილვაში პროკურორი მხარს უჭერს სახელ-

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი

მწიფო ბრალდებას, ხელმძღვანელობს კანონის მოთხოვნებით და თავისი მინაგანი რწმენით, რომელიც ემყარება სასამართლო განმოძიებისას განხილულ მტკიცებულებებს.

2. პროკურორი წარმოადგენს მტკიცებულებებს, მონაწილეობს დაცვის მტკიცებულებათა გამოკვლევაში, გამოიძახებს თავის აბრს სასამართლოს გადასაწყვეტ ყველა საკითხზე.

3. პროკურორი ვალდებულია ეარი თქვას ბრალდებაზე, თუ, მისი რწმენით, იგი არ დადასტურება სასამართლო განხილვისას.

4. ბრალდებაზე პროკურორის ეარის შემთხვევაში, თუ ბრალდების მხარდამჭერმე ეარი თქვა დამარალებულმა, სასამართლო ყველაზ სასრული სამართლის საქმის წარმოებას.

5. პროკურორს უფლება აქვს შეეცალოს ბრალდება განსასჯელის სასარგებლოდ ან მოითხოვოს საქმის დაბრუნება უფრო მკაცრი ბრალდების წარსადგენად.

6. პროკურორის გამოუცხადებლობისას საქმე უნდა გადადოს. საქმეში ახლად ჩაბმული პროკურორი უნდა უმრუნველყოფ დროთი, რომელიც საჭირო სახელმწიფო ბრალდების მხარდამჭერისათვის მოსამზადებლად. მას უფლება აქვს მოითხოვოს საქმეში მის ჩაბამდე ჩაგარებულ სასამართლო მოქმედებათა განმეორება.

მუხლი 447. დაბრალებულის მონაწილეობა სასამართლო განხილვაში და მისი გამოუსახადებლობის შედეგები

1. სასამართლო განხილვა მონაწილეე დაბრალებულად ხარგებლობს მხარის ყველა უფლებით (მე-15 მუხლი).

2. სასარო ან კერძო-სასარო ბრალდებას საქმეზე დაბრალებულს გამოუცხადებლობის შემთხვევაში სასამართლოო ისმენს მხარეთა აზრს და წყვეტს მის დაუსწრებელად საქმის განხილვის შესაძლებლობის საკითხს.

3. არასაპატიო მიზეზით დაბრალებულს გამოუცხადებლობისას სასამართლოს უფლება აქვს დაბრალებული მოიყვანინოს, თუ, სასამართლოს ან თუნდაც ერთი მხარის აზრით, საქმის განხილვაში მისი მონაწილეობა აუცილებელია.

4. არასაპატიო მიზეზით კერძო ბრალდებას საქმეზე დაბრალებულს გამოუცხადებლობისას საქმის წარმოება წყდება.

მუხლი 448. სამოქალაქო მოსარჩელე მონაწილეობა სასამართლო განხილვაში და მისი გამოუცხადებლობის შედეგები

1. სამოქალაქო მოსარჩელე, რომელიც სარგებლობს მხარის უფლებებით, მხარს უჭერს მის მიერ განცხადებულ სამოქალაქო სარჩელს.

2. სამოქალაქო მოსარჩელის ან მისი წარმომადგენლის გამოუცხადებლობის შემთხვევაში სასამართლო სამოქალაქო სარჩელს არ განიხილავს. ამასთან, სამოქალაქო სარჩელის განმცხადებელ პირს უნარჩუნდება უფლება წარადგინოს იგი სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით. სასამართლოს უფლება აქვს, სამოქალაქო მოსარჩელის ან მისი კანონიერი წარმომადგენლის შეამდგომლობით, სამოქალაქო სარჩელი განხილოს მის დაუსწრებლად. სასამართლო სამოქალაქო სარჩელს განხილავს ყველა შემთხვევაში, თუ სარჩელს მხარს უჭერს პროკურორი.

მუხლი 449. სამოქალაქო მოპასუხის მონაწილეობა სასამართლო განხილვაში და მისი გამოუცხადებლობის შედეგები

1. სამოქალაქო მოპასუხე, რომელიც იყოფ თავის უფლებებსა და კანონიერ ინტერესებს განცხადებულ სარჩელთან დაკავშირებით, სასამართლო განხილვაში სარგებლობს მხარეთა უფლებებით (მე-15 მუხლი).

2. სამოქალაქო მოპასუხის ან მისი წარმომადგენლის გამოუცხადებლობა ხელს არ უშლის სამოქალაქო სარჩელის განხილვას. სასაკანო მიზეზის არსებობისას სასამართლო განხილვა შეიძლება სამოქალაქო მოპასუხის ოხიერნი ეიგალიდოს, მაგრამ არა უმეტეს 7 დღის ვადით.

მუხლი 450. სასამართლო განხილვის ფარგლები

საქმის სასამართლო განხილვა გარეკვნა განსასჯელის მიმართ მხოლოდ იმ ბრალდების ფარგლებში, რომლითაც განსასჯელი სამართალაში მიისეკნა, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა პროკურორმა ბრალდება შეეცვალა განსასჯელის სასარგებლოდ.

მუხლი 451. სასამართლო განხილვის გადადება და სხვადასხვა სამართლის საქმის წარმოების შეჩერება

1. თუ საქმის განხილვა შეუძლებელია იმის გამო, რომ სასამართლო სხდომაზე არ გამოცხადა რომელიმე გამოძახებული პირი, ან საჭიროა ახალ მტკიცებულებათა გამოთხოვა, სასამართლო ვალდებულ განხილვას ან ოღვის მოგებას გამოუცხადებელ პირთა გამოსაძახებლად ან ახალ მტკიცებულებათა გამოსათხოვად. სასამართლო ადგენს საქმის განხილვის გადადების ვადას.

2. თუ განსასჯელი მიიმალა, ანდა, ქრონიკულად ან მძიმედ არის ავად, რაც ეკმორიცხავს სასამართლოოს მის გამოცხადებას, სასამართლო აჩერებს საქმის წარმოებას ამ განსასჯელის მიმართ მის მოძებნამდე ან გამოჯანმრთელებამდე ან განაგრძობს სასამართლო განხილვას დაბარაზე განსასჯელთა მიმართ, ხოლო თუ ეს ხელს შეუშლის საქმის ეარეშეოებათა ყოველმხრივ, ობიექტურ და სრულ გამოკვლევას, სასამართლო აჩერებს საქმის წარმოებას.

3. 428-ე მუხლით გათვალისწინებულ მემთხვევებში სასამართლო აჩერებს საქმის წარმოებას.

მუხლი 452. სასამართლოს მიერ მიღებული სხვა გადაწყვეტილებანი

1. 427-ე მუხლში აღნიშნული საფუძვლის არსებობისას სასამართლო საქმეს აბრუნებს დამაგებათა გამოძიების ან პროკურორის შეამდგომლობით ბრალდებულთათვის უფრო მძიმე ბრალდების წაყენების მიზნით.

2. თუ სასამართლო განხილვისას გამოვლინდა, რომ განსასჯელმა ეკლავე ჩაიდინა დანაშაული, ან დანაშაული ჩაიდინა პირმა, რომლისთვისაც ბრალდება არ წაუყენებიათ, სასამართლო სხდომის სამართალს საქმეს აბრუნებს დამაგებათა გამოძიებისათვის. თუ განსასჯელად ეგ გამოვლენილ დანაშაულებრივ ქმედებათა შორის კაეშრი არ არსებობს, სასამართლო კერძო განჩინებით (დადგენილებით) პროკურორს აღნიშნებს გამოუცხადებელ ახალ ფაქტებს ხ[illegible]ეს სამართალის საქმის აღძრის საკითხის გადასაწყვეტად.

3. სასამართლო სხდომის სამართალს საქმის წარმოებას წყვეტს 28-ე მუხლში არსებულ საფუძვლებზე.

4. გამამგეუნებელი ან გამამართლებელი განაჩენი სასამართლოს გამოაქვს 303-504-ე მუხლებში აღნიშნულ საფუძვლებზე.

5. სასამართლო წყვეტს საკითხს აღკეთის ღონისძიების გაუქმების, შეეცვალს ან შერჩეული ალკეთის ღონისძიები.

მუხლი 453. სასამართლო სხდომაზე განჩინების (დადგენილების) გამოტანის წესი

1. სასამართლო განხილვის ღრეს ყველა გადასაწყვეტ საკითხზე სასამართლოს გამოაქვს განჩინება, ხოლო მოსამართლეს – დადგენილება.

2. განჩინება (დადგენილება) დამაკანონი გამოძიების ჩასაგარებელად საქმის გაგზავნის, მისი წარმოებას შეწყვეტის ან შერჩენის, ალკეთის ღონისძიების შერჩეულ, შეეცვლის ან გაუქმების, აკლეთისა და ეკუნერების დანიშვნის შესახებ სასამართლოს ან მოსამართლეს გამოაქვს სათათბირო ოთახში.

3. სხვა განჩინება (დადგენილება) სასამართლოს ან მოსამართლეს გამოაქვს მეუთი მითითებელი წესით ან ალკეთზე და განჩინება (დადგენილება) შეაქვს სასამართლო სხდომის ოქმში.

4. სასამართლო განხილვის ღრეს სასამართლოს (მოსამართლის) განჩინებები (დადგენილებები) საჯაროდ უნდა წაიკითხონ.

მუხლი 454. სასამართლო სხდომის ოქმი

1. სასამართლო სხდომის ოქმში აღინიშნება: სხდომის ადგილი და ღრო ამის მითითებით, თუ ოოლის ეკითხება ეა დაიბარა იგი, სასამართლოს სახელწოდება და შემადგენლობა, მდივანი, თარჯიმანი, ბრალმდებელი, დამცველი, განსასჯელი, აგრეთვე დაბარებულები, სამოქალაქო მოსარჩელე, სამოქალაქო მოპასუხე და მათი წარმომადგენლები, სასამართლოს მიერ დაბარებული სხვა პირები, განსასჯელად საქმე, განსასჯელის მიმართ შერჩეული ალკეთის ღონისძიება, მონაცემები განსასჯელის პიროვნების შესახებ, სასამართლოს ყველა მოქმედება თანამშეგრეობით, პროცესის მონაწილეთა და სხვა პირთა ეანცხადებანი და შეამდგომლობანი, სასამართლოს მიერ სათათბირო ოთახში გაუსვლელად გამოგანილები განჩინებანი, მათითვისა სათათბირო ოთახში განჩინებათა გამოგანის შესახებ, განსასჯელისა და საქმეში მონაწილეთა ეანცხადებათა მეშვეობა, ყოველივე ის, რაც ნაათრსი, რისი ოქმში შეგანაგ პროცესის მონაწილეებმა ითხოვეს, მითითება სასამართლო სხდომის დარბაზში წესრიგის დარღვევის ფაქტებზე, თუ ასეთს ადგილი ქქონდა, ეა დამრავეულ პიროვნებაზე, სასამართლოი კამათის მოკლე შინაარსი და განსასჯელის სასოლოო ხიგეკეი, მითითება განაჩენის გამოქეყნების, მისი განაჩენერების წესისა და ვადის განმარტების შესახებ.

2. ოქმი უნდა მომზადდეს და მას ხელი უნდა მოაწეროს სასამართლო სხდომის თავმჯდომარემ და მდივანმა სასამართლო სხდომის დამთავრებიდან არა უგვიანეს 5 დღე-ღამისა, რის შესახებაც ენიშნოს მხარეებს.

3. თავმჯდომარე ვალდებულია უმრწესველყოს მხარეებისათვის ოქმის ეაცნობის შესაძლებლობა.

მუხლი 455. შენიშვნები სასამართლო სხდომის ოქმზე და მათი განხილვის წესი

1. ოქმის ხელმოწერის შემდეგ 5 დღე-ღამის განმავლობაში მხარეები უფლება აქვთ ოქმზე შენიშვნები გააკეთონ. შენიშვნები განიხილავს თავმჯდომარე ეა, თუ დაეთანხმა, აღასტურებს მათს სასწორეს ეა უროავს სასამართლოო სხდომის ოქმს.

2. თუ თავმჯდომარე არ დაეთანხმა შენიშვნებს, ისინი განსახილველად შეაქვს სასამართლოს განმწესრიგებელ სხდომაზე, როგორც ეჩვი, თავმჯდომარე ეა ეა სამართალ განიხილავს. ამასთან, სამოქალაქო სარჩელის განმცხადებელ პირს უნარჩუნდება უფლება წარადგინოს ეა სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით. სასამართლოს უფლება აქვს, სამოქალაქო მოსარჩელის ან მისი კანონიერი წარმომადგენლის შეამდგომლობით, სამოქალაქო სარჩელი განხილოს მის დაუსწრებლად. სასამართლო სამოქალაქო სარჩელს განხილავს ყველა შემთხვევაში, თუ სარჩელს მხარს უჭერს პროკურორი.

მუხლი 456. სასამართლო სხდომის ბანაწესი

1. სასამართლო სხდომის დარბაზში სასამართლოს შემოსვლისა და დარბაზიდან გასვლის წინ სასამართლოს მდივანი აცხადებს: "ადექით, სასამართლო მოდის!" ან: "ადექით, სასამართლო გადის!" ამ სიტყვების წარმოთქმისთანავე სასამართლოო სხდომის ყველა დამსწრე ფეხზე დგება.

2. სასამართლო განხილვის ყველა მონაწილე მოსამართლეს (სასამართლოს) მიმართავს "პატონო მოსამართლეკ!", "პატონო მოსამართლეგო!", რის შემდეგაც ფეხზე ამდგარი აკეთებს საჭირო განცხადებას. გამონაკლისი სასამართლოოში ქეეეეს წესებიდან დაუშვებია თავმჯდომარის ნებართვი.

3. თავმჯდომარის განკარგულებათა შესრულება სავალდებულოა ყველა სასამართლო განხილვის მონაწილეე და სასამართლო სხდომის დამსწრე ყოველი პირისათვის.

4. 16 წლამდე ასაკის პირები, თუ ისინი არ არიან მხარეები ან მოწმეები, სასამართლოს სხდომის დარბაზში არ დაიშვებიან.

5. სასამართლოოში წესრიგის დარღვევისა და სასამართლოოს უპატივცემლობის შემთხვევაში იყენებენ 209-ე მუხლით გათვალისწინებულ ღონიძიებებს.

თავი LII
სასამართლო სხდომის მოსამზადებელი ნაწილი

მუხლი 457. სასამართლო სხდომის დასახა

დანიშნულ ღროს თავმჯდომარე ხსნის სასამართლო სხდომას ეა დაბადებს, რომელ სასხლის სამართლის საქმეს განიხილავენ.

მუხლი 458. სასამართლო სხდომაზე ვალდებულებელ პირთა გაგზავნასა ვალდებულებ

სასამართლოოოს სხდომის მდივანი სასამართლოოს მოახსენებს მხარეებს, მოწმეებს, ექსპერტებს, სპეციალისტებსა და თარჯიმნის გამოცხადებისა და გამოუცხადებლობის მიზეზებს.

მუხლი 459. თარჯიმნისთვის მისი უფლებანა-მოვალეობების განმარტება და მისი აცილების საკითხის გადაწყვეტა

1. თავმჯდომარე აცხადებს, თუ ვინ მონაწილეობს თარჯიმნად, განუმარტავს მას 101-ე მუხლით გათვალისწინებულ უფლება-მოვალეობებს, ხელწერილის ნამორთმეული აფრთხილებს არასწორი თარგმნისათვის პასუხისმგებლობის შესახებ.

2. თავმჯდომარე მხარეებს, მოწმეებს, ექსპერტებსა და სპეციალისტებს განუმარტავს, რომ უფლება აქვთ ამოცანა მისცეს თარჯიმანს, ეა უხსნის აეიღებს კანონით გათვალისწინებულ საფუძვლებს.

3. ამ მუხლის მე-2 ნაწილში მითითებულ პირთა მოსმენამდე მეშვეგ სასამართლო წყვეტს თარჯიმნისათვის განცხადებული აცილების საკითხს.

მუხლი 460. მოწმეთა გაყვანა სასამართლო სხდომის დარაბიდან

თავმჯდომარე იძლევა განკარგულებას მოწმეების მათთვის განკუთვნილ თოახში გაყვანის შესახებ ეა დაეს ბიმეებს, რათა ისინი დაკითხვამდე არ ესაუბრონ ერთმანეთს. მოსამართლეს შეუძლია მოწმეს წასვლის ნება დართოს და დაუნიშნოს მას სასამართლოში გამოცხადების ღღე და საათი.

მუხლი 461. სასამართლო შეამდგენლობის გამოცხადება და მოსამართლის აცილების საკითხის გადაწყვეტა

1. თავმჯდომარე აცხადებს სასამართლოს შემადგენლობას და მხარეებს განუმარტავს, რომ მათ უფლება აქვთ ეაილოგ მისცენ როგორც ეაილეკეთ მოსამართლეებს, ისე სასამართლოს მოვლ შემადგენლობას 105-ე მუხლით გათვალისწინებულ საუძველზე. ეს წესი გამოიყენება სათადარიგო მოსამართლისა და სათადარიგო მსაჯულების მიმართაც.

2. მოსამართლეს, სასამართლოოს, სათადარიგო მოსამართლისა და მსაჯულის აცილების საკითხი უნდა გადაწყდეს 108-ე მუხლით გათვალისწინებული წესებით.

მუხლი 462. განსასჯელის ეინაობის დადგენა და მისთვის სარგალებელ ბრალდების ასლის ფრეთვალ გადაცემა

1. თავმჯდომარე ადგენს განსასჯელის ეინაობას, არკვევს მის სახელსა და გვარს, დაბადების წელს, თვეს, ღღესა და ადგილს.

2. თავმჯდომარე ეკითხება განსასჯელს, გადაეცეს თუ არა მას სარბალებეი დასკვნის ასლი ან დაბარალებულების საჩივარი. თუ აღნიშნული დოკუმენტები გადაეცემული არ არის, სასამართლო სხდომა გადაიდგმა არანაკლებ 3 ღღე-ღამით.

მუხლი 463. სახელმწიფო ბრალდებულის შესახებ აცილების საკითხის გადაწყვეტა

1. თავმჯდომარე აცხადებს, თუ ვინ უჭერს მხარს სახელმწიფო ბრალდებას (სახელი, გვარი, საკანონო წოდება, დაკავებული თანამდებობა) ან კერძო ბრალდებას და მხარეებს განუმარტავს, რომ უფლება აქვთ აეილეკეთ განუცხადონ პროკურორს 105-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძველებით.

2. თუ პროკურორს აეილეკეთ განუცხადა ერთ-ერთმა მხარემ, სასამართლო გადაწყვეტილებას მიღებამდე ისმენს ამ საკითხზე მეორე მხარის აზრს.

3. აეილეკეთ დაკმაყოფილებასას სასამართლო განხილვა გადადგება.

მუხლი 464. დამცველის საქმეში მონაწილეობის გამოცხადებისა ბარალებულთა არსებობის საკითხის გადაწყვეტა

1. თავმჯდომარე აცხადებს, თუ ვინ არის დამცველი (სახელი და გვარი, ადვოკატობა რომელი კოლეგიის წევრია), განუმარტავს მხარეებს, 107-ე მუხლით გათვალისწინებულ რა ბარეშეობათა არსებობისას არ შეუძლია დამცველ საქმეში მონაწილეობა, და ეკითხება მათ, შეამდგომლობენ თუ არა ისინი დამცველის აეილებას.

2. 107-ე მუხლით გათვალისწინებულ გარემოებათა არსებობისას სასამართლოს შეუძლია თავისი ინიციატივითაც მოსცეს აეილება დამცველ ეა შესთავაზოს განსასჯელს, სხვა დამცველი მოიწვიოს ან თვითონ სასამართლოოს ფაქიანნოს იგი.

მუხლი 465. დაბარალებულის, სამოქალაქო მოსარჩელე, სამოქალაქო მოპასუხე და მათი წარმომადგენლები სასამართლოზე

თავმჯდომარე აცხადებს, თუ ვინ არის დაბარალებული, სამოქალაქო მოსარჩელე, სამოქალაქო მოპასუხე ეა მათი წარმომადგენელი, ეა მხარეებს განუმარტავს, რომ უფლება აქვთ აეილეკეთ მისცენ დაბარალებულის, სამოქალაქო მოსარჩელის, სამოქალაქო მოპასუხის წარმომადგენელს, ეა უხსნის, რა საუძველით შეიძლება მათი აეილება.

მუხლი 466. ექსპერტისა და სპეციალისტის აცილების საკითხის გადაწყვეტა

1. თავმჯდომარე აცხადებს, თუ ვინ არის ექსპერტი, სპეციალისტი, ეა წყვეტს ექსპერტისა ეა სპეციალისტის აეილების საკითხს 106-ე მუხლის საუძველზე.

2. თუ ექსპერტის აეილება დაკმაყოფილებულია, სასამართლოო, მხარეთა აზრის გათვალისწინებით, იღებს გადაწყვეტილებას მეორე ექსპერტის დანიშვნის შესახებ. ახალი ექსპერტის მოსაწვევად მხარეს ეძლევა დრო, თუ აეილებული ექსპერტი მის მიერ იყო მოწვეული.

მუხლი 467. პროცესის მონაწილეთათვის ვამი უფლებამოვალეობების განმარტება

თავმჯდომარე განსასჯელს, დაბარალებულს, სამოქალაქო მოსარჩელეს, სამოქალაქო მოპასუხეს ეა მათს წარმომადგენელს, ექსპერტსა ეა სპეციალისტს განუმარტავს მათს უფლება-მოვალეობებს.

მუხლი 468. უუამდგომლობის განცხადება და გადაწყვეტა

1. თავმჯდომარე პროცესის მონაწილე ბრალდებისა და დაცვის მხარეთა წარმომადგენლებს ეკითხება, აქვთ თუ არა შეამდგომლობა, რომ გამოთხოვონ ან საქმეს დაურთონ ახალი მტკიცებულებანი, მოიწვიონ მოწმეები, ექსპერტები, დანიშნონ ექსპერტიზა, გამოითხოვონ ნიეთიერი მტკიცებულებები და დოკუმენტები. ეა, რომელიც აღძრავს შეამდგომლობას, ეალდებულია მიუთითოს, რა გარემოებათა დასადგენად არის განსახილველი შეამდგომლობა.

2. თავმჯდომარე ვალდებულია გაარკვიოს, აქვთ თუ არა მხარეებს შეამდგომლობა საქმის მასალებიდან მტკიცებულებათა ამოღების შესახებ.

3. ყოველი განცხადებული შეამდგომლობა სახამართლოო უნდა განხილოს და გაიღოს პროცესის მონაწილეთა აზრი. თუ გარემოებები, რომელთა დასადგენად განცხადებულია შეამდგომლობა, შეიძლება საქმისათვის მნიშვნელოვანი იყოს, ან თუ მტკიცებულება კანონის არსებითი დარღვევით არის მოპოვებული, სასამართლო აკმაყოფილებს შეამდგომლობას. თუ შეამდგომლობა არ დაკმაყოფილდა, სასამართლოს ეკრძალება ეა განხილება (დადგენილება). ეარს, რომელსაც ეარი უთხრეს შეამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე, უფლება აქვს ეარსაბალის ფი სასამართლოოს გამოთქვამოს.

მუხლი 469. საბუთების გადაწყვეტა დაბარალებულის, მოწმის, ექსპერტისა და სპეციალისტის ბარეშეე საქმის განხილვის შესახებ

1. თუ დაბარალებული, მოწმე, ექსპერტი და სპეციალისტი არ გამოუცხადდა, სასამართლოს მხარეთა აზრის მოსმენის შემდეგ გამოაქვს განჩინება (დადგენილება) სასამართლოო განხილვის ბაგრძალებისა და გამოუცხადებელ პირთა მიმართ მომეების ან ექსპერტიზის ჩატარებისა ეა სასამართლოოს ეალდებულებისა ეა ეალდებულებისა ეა ეალდებულებისა ეა ეალდებულებისა ეა ეალდებულებისა ეა ეალდებულებისა ეა ეალდებულებისა ეა ეალდებულებისა ეა ეალდებულებისა ეა ეალდებულებისა ეა ეალდებულებისა ეა ეალ

2. ბაქმის განხილვის ეალდებულის შესახებ განჩინება (დადგენილება) გამოგანასან სასამართლოს უფლება აქვს დაკითხოს გამოცხადებული დაბარალებული ეა მოწმე. გადადგენ საქმეს ეანხილავს მოსამართლეთა ოდიეე შემადგენლობა. დაკითხულ დაბარალებულსა ეა მოწმეს ეამოძახებენ მხოლოდ ეაუცხადებლობის შემთხვევაში.

თავი LIII
სასამართლო გამოძიება

მუხლი 470. სასამართლო გამოძიების დაწყება, გამოუსახადა

თავმჯდომარე აცხადებს, რომ სასამართლო იწყებს სასამართლო გამოძიებას.

მუხლი 471. სასამართლო გამოძიების დაწყება

1. სასამართლო გამოძიება იწყება სახელმწიფო ბრალმდებლის მიერ საბრალდებო დასკვნის სარეფერეკეეი ნაწილის წაკითხვით.

2. კერძო ბრალდების საქმეზე დაბარალებული ან მისი წარმომადგენელი, ხოლო მაგი არეფნის შემთხვევაში – სასამართლო სხდომის მდივანი კითხულობს დაბარალებულის საჩივარს.

საქართველოს რესპუბლიკა
№63-66. თბილისი. 18 მარტი. 1998 წელი.

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი

მუხლი 472. ბრალდების არსის განმარტება და განსასჯელის ეროვნების მარკვევა

1. თავმჯდომარე განსასჯელს განუმარტავს მისთვის წაყენებული ბრალდების არსს, მისი ქმედების კვალიფიკაციასა და სასჯელის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებულ სასჯელს, წარედგინება სამოქალაქო სარჩელის საფუძველია და ოფერსის. თუ განსასჯელი რაზეა დაწყნარა, ასევი განმარტება ეძლევა ყოველ მათგანს. განსასჯელს უფლება აქვს უარი თქვას განმარტების მოსმენაზე. საქმეში განსასჯელის კანონიერი წარმომადგენლის მონაწილეობისას ასევი უარის მიღება შეიძლება მხოლოდ მისი თანხმობით.

2. თავმჯდომარე ეკითხება თითოეულ განსასჯელს, ცნობს თუ არა იგი თავს დამნაშავედ და, თუ ცნობს, – რაში. განსასჯელს უნდა განემარტოს, რომ იგი არ არის შეშფოთული წინასწარი გამოძიების ფარგლებში მის მიერ ბრალის აღიარებით ან უარყოფით, არ არის ვალდებული პასუხი გასცეს დასმულ კითხვას და რომ პასუხის ბალმაგე უარი არ შეიძლება მის საწინააღმდეგოდ იქნეს გამოყენებული. განსასჯელს უფლება აქვს დაასაბუთოს თავისი პასუხი ჩვენების მიმოუყოლებლად. განსასჯელის ფუმილი ნიშნავს, რომ იგი თავს დამნაშავედ არ ცნობს.

3. თავმჯდომარე განსასჯელს ეკითხება, ცნობს თუ არა მისთვის წარდგენილ სამოქალაქო სარჩელს მოლიანად ან ნაწილობრივ. განსასჯელს უფლება აქვს დაასაბუთოს პასუხი. ფუმილი მიჩნეულია სამოქალაქო სარჩელის არცნობად.

4. მხარეებს უფლება აქვთ განსასჯელს დაუსვან დამაზუსტებელი კითხვები.

მუხლი 473. სასამართლოს გამოძიების გაუქმების, შეკვეთის ან გაბრუნების საკითხის გადაწყვეტა

1. თუ ყველა განსასჯელმა მთლიანად ცნო თავი დამნაშავედ და ეს აღიარება ნებაყოფლობითია, არ იწვევს მხარეთა დავასა და სასამართლოს ეჭვს, სასამართლო გამოიტანს სასამართლო განჩინებით (დადგენილებით) შეიძლება არ ჩაგრდეს ამ შეკვეთის. განსასჯელის ეკითხვა ყველა მონაწილეთაგან საკადებელია.

2. აღიარების ნებაყოფლობითობისა და გულწრფელობის საკითხი სპეციალურად უნდა გამოკვლეთოს სასამართლომ მხარეთა მონაწილეობით.

3. თუ ერთ განსასჯელს ან პროცესის სხვა მონაწილეს განსხვავებული აზრი აქვს სასამართლო გამოძიების გაუქმების ან შეკვეთის თაობაზე, მტკიცებულებათა გამოკვლევა გარდგება სრული მოცულობით ან იმ მოცულობით, რომელსაც ითხოვს პროცესის ეს მონაწილე.

4. სასამართლო გამოძიების გაუქმება ან შეკვეთა დაუშვებელია იმ განსასჯელის საქმეზე, რომლის ასაკიც 16 წელზე ნაკლებია, ან რომელსაც ფიზიკური ან ფსიქიკური ნაკლი აქვს, ანდა, ერთიერთსაწინააღმდეგო ჩვენებებს იძლეოდა დამნაშავედ ცნობის კითხვაზე, ან ბრალად ედება ისეთი დანაშაული ჩადება, რომლის გამოც შეიძლება მიეხადოს თავისუფლების აღკვეთა 10 წელზე მეტი ვადით ან უვადო თავისუფლების აღკვეთა.

5. თუ მოგმა განსასჯელმა აღიარა დანაშაული, ხოლო მოგი უარყოფს მათთვის წაყენებულ საერთო ბრალდებას, სასამართლო გამოძიება გარდგება სრული მოცულობით.

6. განსასჯელის ეკითხვას აწყვეს დამტკიცი, დაცვის მხარის წარმომადგენელი, შემდეგ მას დაკითხავენ პროცესის სხვა მონაწილენი, რომლებიც არ წარმოადგენენ ბრალდების მხარეს, შემდეგ – ბრალმდებელი, ბრალდების მხარის წარმომადგენელი და პროცესის სხვა მონაწილენი, ბოლოს კი – მოსამართლე და მსაჯულები. ამის შემდეგ დამტკიცეს უფლება აქვს დამატებითი კითხვები დაუსვას განსასჯელს.

7. თუ განსასჯელმა აღიარა დანაშაული, მაგრამ დაკითხვისას განაცხადა ფაქტები, რომლებიც შემოწმებას მოითხოვს, სასამართლო გამოიტანს უნდა გაგრძელდეს.

8. ამ განსასჯელის დაკითხვის შემდეგ, რომელმაც აღიარა დანაშაული, სასამართლო აცხადებს სასამართლო გამოძიების დამთავრებას და გადადის მხარეთა კამათის მოსმენაზე.

9. თუ სასამართლო გამოძიების დასაწყისში სასამართლომ მიიღო გადაწყვეტილება მისი სრული მოცულობით ჩაგარების შესახებ, შემდეგომ სასამართლო გამოძიების შეკვეთა დაუშვებელია, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა პროკურორი და დამრალდებული ეთრს ამბობენ ბრალდებაზე.

მუხლი 474. მტკიცებულების გამოკვლევის თანამიმდევრობა

1. სასამართლო გამოძიების დროს იკვლევენ მტკიცებულებებს, , რომლებიც:

ა) წარმოადგინა ბრალდების მხარემ – პროკურორმა, დამარალებულმა, მისმა წარმომადგენელმა, სამოქალაქო მოსარჩელემ და მისმა წარმომადგენელმა;

ბ) წარმოადგინა დაცვის მხარემ – განსასჯელმა, მისმა დამცველმა, განსასჯელის კანონიერმა წარმომადგენელმა, სამოქალაქო მოპასუხემ და მისმა წარმომადგენელმა;

გ) გამოთხოვილია სასამართლოს მიერ მხარეთა ინიციატივით.

2. ჯერ იკვლევენ ბრალდების მხარის, შემდეგ – დაცვის მხარის მიერ წარდგენილ მტკიცებულებებს. ბრალდებისა და დაცვის მხარეები წარადგენენ მტკიცებულებებს ამ მუხლის პირველი ნაწილის "ა" და "ბ" ქვეპუნქტებით დადგენილი თანამიმდევრობით. ბრალდების ან დაცვის მხარის მიერ წარდგენილ მტკიცებულებათა გამოკვლევის რიგითობას განსაზღვრავენ პირები, რომლებმაც ისინი წარადგინეს.

3. ბრალდების მხარის მიერ წარდგენილ მტკიცებულებებთა გამოკვლევაში მონაწილეთს დაცვის მხარე, შემდეგ – მოსამართლეები; დაცვის მხარის წარდგენილ მტკიცებულებათა გამოკვლევაში მონაწილეთს ბრალდების მხარე, შემდეგ კი – მოსამართლეები.

4. სასამართლოს ინიციატივით გამოთხოვილ მტკიცებულებას ჯერ ბრალდების მხარე იკვლევს, შემდეგ – დაცვისა. მოსამართლეები ამ მტკიცებულებათა გამოკვლევაში ბოლოს იღებენ მონაწილეობას.

5. ჯვარედინი დაკითხვის შემთხვევაში ბოლოს კითხვების დასმის უფლება აქვს პირს, რომლის ინიციატივითაც არის გამოძახებული დასაკითხი.

მუხლი 475. მტკიცებულებების წარდგენა

1. სასამართლო გამოძიება შედგება განსასჯელის დამნაშავეობისა თუ უდანაშაულობის დამადასტურებელ მტკიცებულებათა წარდგენისა და გამოკვლევისაგან (პირველი ეტაპი), აგრეთვე ამ მტკიცებულებათა წარდგენისა და გამოკვლევისაგან, რომლებიც ახასიათებს განსასჯელის პორნოგრაფის და გაუღლის ახლეს სასჯელის სახესა და ზომაზე (მეორე ეტაპი).

2. მტკიცებულებას ჯერ ბრალდების მხარე წარადგენს, შემდეგ – დაცვისა. სასამართლო მტკიცებულებას არ წარადგენს, მაგრამ ხელს უწყობს მხარეებს მათს გამოთხოვაში.

3. შეჯიბრებითობის პრინციპის შესაბამისად, ბრალდების ან დაცვის მხარე დაკითხავს მოწმეს, მოწინააღმდეგე მხარე კითხვებს უსვამს დაკითხულ მოწმეს (ჯვარედინი დაკითხვა) და მოწმის გამამტყბილებელი მხარე ისევ უსვამს მას კითხვებს (ხელახალი დაკითხვა).

4. ბრალდების მხარეს უფლება აქვს წარადგინოს მტკიცებულება, რომელიც მითითებულია ბრალდებაში დასკვნის დანართად და ბრალდებული სამართალში მიეცმის შესახებ გამოგანილ დადგენილებაში. ახალ მტკიცებულებათა გამოვლენისას ბრალდების მხარე, სასამართლო განსაზღვრავს ამ ფაქტებზე 7 დღისა, მოწინააღმდეგე მხარეს გაეცალეს ამ ფაქტებზე ინფორმაცია. სასამართლო აცხადებს მუსეენებას ამ დროით, რაც საჭიროა დაცვისათვის ამ მტკიცებულების გასაცნობად. დაცვის მხარის მიერ მტკიცებულების წარდგენის შემთხვევაში შეიძლება გამოცხადდეს მუსეენება, რათა ამ მტკიცებულებას გაეცნონ ბრალდების მხარე.

5. თუ დამკითხავი განსასჯელს, დამარალებულს ან მოწმეს უსვამს შეურაცხმყოფელ, მისახვენ ან ისეთ კითხვებს, რომლებიც საქმეს არ ეხება, მოწინააღმდეგე მხარეს, უფლება აქვს განაცხადოს პროტესტი. სასამართლოსა აკმაყოფილებს ან უარყოფს. პროტესტის, სასამართლოს უფლება აქვს განარიგოს ისეთი კითხვები თავადაც ინიციატივით.

6. მხარე თავად ირჩევს დაკითხვის მეთოდს: ჯერ თავისუფალი თხრობა, შემდეგ კითხვა-პასუხი, ან მხოლოდ კითხვა-პასუხი.

7. მხარეთა შეამდგომლობით ან სასამართლოს ინიციატივით, შეიძლება დასვან, განხილილ ნი ან გადაწყვიტონ მტკიცებულების დაშენებლად ცნობისა და განხილველად ბის ამოღების სასკოხი.

8. ბრალდების მხარის მიერ მტკიცებულებათა წარდგენის დამთავრების შემდეგ დაცვას უფლება აქვს სასამართლოს ყურადღება მიაპყროს ბრალდების მტკიცებულებათა არასაკმარისობას და დაცვის მტკიცებულებათა წარდგენის გარეშე მოითხოვოს გამამტყბილებელი განაჩენის გამოგანა. თუ სასამართლო უარს აცხადებს ამ შეამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე, დაცვა იწყებს ბრალდებას უარმყოფელ მტკიცებულებათა წარდგენას.

9. დაცვის მტკიცებულებათა გამოკვლევის დამთავრებისთანავე სასამართლო აცხადებს, რომ გადადის იმ მტკიცებულებათა განხილვაზე, რომლებიც ახასიათებს განსასჯელის პიროვნებას, შეეხება პასუხისმგებლობის დამამძიმებელ და შემამსუბუქებელ გარემოებებს. მტკიცებულებას წარადგენენ და იკვლევენ 474–475-ე მუხლებით გათვალისწინებული წესით. მხარეები განსჯის საგნად აქცევენ განსასჯელის აღრინდელ სასამართლოობას, მის სამსახურებრივ დახასიათებას, მონაცემებს ოჯახსა და საამხანური მისი ქცევის, დამსახურების, ჯილდოების შესახებ და სხვა მონაცემებს.

მუხლი 476. განსასჯელის დაკითხვა

1. თავმჯდომარე წინადადებას აძლევს განსასჯელს, მისცეს ჩვენება მისთვის წაყენებული ბრალდების გამო ან საქმის სხვა გარემოებათა შესახებ. განსასჯელს განუმარტავენ, რომ მას უფლება აქვს არ მისცეს ჩვენება ან ჩვენების მიცემაზე უარი არ შეიძლება გამოიყენონ მის საწინააღმ.

2. განსასჯელს დაკითხავს ჯერ მისი დამცველი, შემდეგ – სხვა განსასჯელები და მათი დამცველები, სამოქალაქო მოპასუხე და მისი წარმომადგენელი, ბოლოს კი – ბრალმდებელი, დამარალებული, სამოქალაქო მოსარჩელე, სამოქალაქო მოპასუხე და მათი წარმომადგენელები.

3. განსასჯელს უფლება აქვს, თავმჯდომარის ნებართვით, მისცეს ჩვენება ყოველი მტკიცებულების გამოკვლევისას.

4. დაკითხვისას განსასჯელს უფლება აქვს ისარგებლოს წერილობით შენიშვნებითა და ღოკუმენტებით.

5. განსასჯელის მიერ მის ხელთ არსებული ღოკუმენტების წაკითხვის შემდეგ ისინი გადაეცემა სასამართლოსა და მხარეებს მამოხილვისა და საქმეზე დასართავად.

6. განსასჯელის დაკითხვისას მხარეებს შეეძლიათ წარადგინონ საქმეზე დართული ან მათ ხელთ არსებული საგანი ან ღოკუმენტი ან ამასთან დაკავშირებით განსასჯელს დაუსვან კითხვები.

მუხლი 477. მოკვლევისა და წინასწარი გამოძიების დროს ბრალდებულის მიერ მიცემული ჩვენების სავალდებულო წაკითხვა

1. მოკვლევისა და წინასწარი გამოძიების დროს ბრალდებულის ჩვენების, წინა სასამართლო განხილვისას განსასჯელის ჩვენების, ამ სასამართლო სხდომაზე განსასჯელის ჩვენების სავალდებულო წაკითხვა და მისი ხმის ჩანაწერის სავალდებულო მოსმენა დასაშვებია, თუ:

ა) საქმე განიხილება განსასჯელის დაუსწრებლად;

ბ) არსებობი წინააღმდეგობაა ამ სასამართლო სხდომაზე მიცემულ ჩვენებასა და აღრინდელ ჩვენებას შორის.

2. ბრალდებულის დაკითხვის ოქმის სავალდებულო წაკითხვამდე მისი ხმის ჩანაწერის მოსმენა დაშვებულია.

მუხლი 478. მოწმისადმი ის უფლება-მოვალეობათა განმარტება

1. მოწმის დაკითხვის წინ თავმჯდომარე რწმუნდება მის ვინაობაში და განუმარტავს:

ა) უფლებას უარი თქვას გამოეცეს მოწმედ საკუთარი თავის ან თავისი ახლო ნათესავების წინააღმდეგ;

ბ) მოვალეობას თქვას სიმართლე. რაც იცის ამ საქმესთან დაკავშირებით;

გ) სასხლის სამართლის პასუხისმგებლობას ჩვენების მიცემამე უარის თქმისათვის, თავის არიდებისა და ცრუ ჩვენების მიცემისათვის.

2. ამ მოთხოვნების შესრულება აღინიშნება სასამართლო სხდომის ოქმში.

მუხლი 479. მოწმის დაკითხვის წესი

1. სრულწლოვანი მოწმე ჩვენების მიცემის წინ ფიცს დებს ფლ ალ ალ ალ

2. თუ დადგინდა, რომ ქმედების ჩადენისას განსასჯელი შეურაცხ მდგომარეობში იყო ან დანაშაულის ჩადენის შემდეგ გახდა ასეთი, სასამართლოს უფლება აქვს გამოიგანოს განჩინება (დადგენილება) საშედეგიანო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოყენების შესახებ.

მუხლი 500. მოსამართლეთა თანამირსა და საქმის ცალკეულ საკითხებზე მაჯალიფილებათა მიღების წესი

1. საქმის კოლეგიურად განხილვისას განაჩენის დადგენის წინ უძღვის მოსამართლეთა თათბირი.

2. თავმჯდომარე მოსამართლეთა გადასაწყვეტ საკითხებს სვამს 498-ე მუხლში მითითებული თანამიმდევრობით. იმავე თანამიმდევრობით წყვეტს ამ საკითხებს მოსამართლე, რომელიც ერთპიროვნულად განხილავს ხასხლის სამართლის საქმეს.

3. ყოველ საკითხზე თითოეულმა მოსამართლემ უნდა გასცეს დადებითი ან უარყოფითი პასუხი. არც ერთ მოსამართლეს არა აქვს უფლება თავი შეიკავოს კენჭისყრაში მონაწილეობისაგან. თავმჯდომარე ხმას აძლევს ბოლოს.

4. საკითხები წყდება ხმათა უბრალო უმრავლესობით. გადაწყვეტილება სასჯელის შომად უკალო თავისუფლების აღკვეთის დანიშნის შესახებ მოსამართლეებმა შეიძლება მიიღონ მხოლოდ ერთხმად.

5. 498-ე მუხლში აღნიშნულ თითოეულ საკითხზე პირველად კენჭს ეყრიან მოსამართლის ან გადაწყვეტილებას, რომელიც ყველაზე სასიკეთოა განსასჯელისათვის. თუ დანაშაულის ჩადენაში განსასჯელს გამართლება მოითხოვა ერთმა მოსამართლემ, ხოლო ორ სხვა მოსამართლეს სხვადასხვა აზრი აქვს ამ დანაშაულის კვალიფიკაციისა და სასჯელის ზომის შესახებ, მოსამართლის ხმა განსასჯელის გასამართლებლად დანაშაულის კვალიფიკაციისა და სასჯელის ზომის შესახებ გადაწყვეტილების საქმისა ამ მოსამართლის ხმას, რომლის გადაწყვეტილებაც განსასჯელისათვის ყველაზე ხელსაყრელია.

6. მოსამართლეს (მოსამართლეებს), რომელსაც განსხვავებული აზრი აქვს, უფლება აქვს იგი წერილობით მაჩვიაკალობის განაჩენის გამოცხადების მომენტიდან 7 დღეკალის განმავლობაში. განსხვავებული აზრს წარუგზავენ თავმჯდომარეს და ერთვიენ საქმეს.

7. მხარეებს უნდა მიეცეთ საშუალება გაეცნონ განსხვავებულ

მუხლი 501. სასამართლო გამოძიებების განახლება, სისხლის სამართლის საქმის გაგზავნა დამატებითი გამოძიებისათვის

1. თუ სათათბირო ოთახში 498-ე მუხლში მითითებულ საკითხთა განხილვისას სასამართლო დადგენს, რომ მათ გადასაწყვეტად საჭიროა დამატებითი სასამართლო მოქმედება, მას გამოაქვს დადგენილება სასამართლო გამოძიების განახლების შესახებ. განახლებული სასამართლო გამოძიების დამთავრებამდეა სასამართლო კვლავ იწყებს სასამართლო კამათს ის ბრალდებული განსასჯელის საბოლოო სიტყვას, რის შემდეგაც გადის სათათბირო ოთახში განაჩენის დასადგენად.

2. 427-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლის არსებობისას სასამართლის გამოაქვს მოგიფერებული განჩინება (დადგენილება) სისხლის სამართლის საქმის დამატებითი გამოძიებისათვის გასაგზავნად და საქმეს უბრუნებს პროკურორს. იმის მითითებით, თუ რა გარემოებები უნდა შემოწმდეს და რა საგამოძიები მოქმედებები უნდა ჩაგარდეს.

3. ერთი და იმავე პირის მიმართ ერთი და იგივე სისხლის სამართლის საქმის სასამართლოდან დამატებითი გამოძიებისათვის დაბრუნება შეიძლება მხოლოდ ერთხელ.

მუხლი 502. განაჩენის სახეები

1. სასამართლოს განაჩენი შეიძლება იყოს გამამტყუნებელი ან გამამართლებელი.

2. განაჩენი შეიძლება იყოს ზოგი ბრალდების მიმართ გამამტყუნებელი, ხოლო სხვა ბრალდების მიმართ — გამამართლებელი.

მუხლი 503. გამამტყუნებელი განაჩენი

1. გამამტყუნებელი განაჩენი შეიცავს სასამართლოს გადაწყვეტილებას განსასჯელის დამნაშავედ ცნობის შესახებ.

2. გამამტყუნებელ განაჩენს არ შეიძლება საფუძვლად დაედოს ეარაკი. იგი დეინდება მხოლოდ იმ პირობით, თუ სასამართლო განხილვის დროს დამტკიცდა განსასჯელის მიერ დანაშაულის ჩადენა უტყუარ მტკიცებულებათა საფუძველზე.

3. გამამტყუნებელი განაჩენი შეიძლება გამოიგანონ:

ა) მოსახდელი სასჯელის დანიშვნით;

ბ) სასჯელი დანიშნოთ და მისი მოხდისაგან განთავისუფლებთ;

გ) სასჯელის დაუნიშნავად.

4. მოსახდელი სასჯელის დანიშვნით გამამტყუნებელი განაჩენის დადგენისას სასამართლომ შუსგაც უნდა განსაზღვროს სასჯელის სახე, ზომა და სასჯელის მოხდის ვადის დაწყება. განსასჯელის დაკავებისა და წინასწარ პატიმრობაში ყოფნის დრო ითვლება სასამართლოს მერ დანიშნული სასჯელის ვადაში.

5. სასამართლო აფენს გამამტყუნებელ განაჩენს სასჯელის დანიშვნთა და მისი მოხდისაგან განთავისუფლებთ, თუ განაჩენს გამოკანის მომენტისათვის გამოცემული აქტი ამნისტიის შესახებ, რომელიც ათავისუფლებს განაჩენით დანიშნული სასჯელის მოხდისაგან.

6. სასამართლო აფენს გამამტყუნებელ განაჩენს სასჯელის დანიშნებავად, თუ მისი გამოგანის მომენტისათვის:

ა) ამოწურა ამ დანაშაულისათვის სისხლისსამართლებრივი დევნის ხანდამბულობის ვადა;

ბ) განსასჯელი გარდაიცვალა.

მუხლი 504. გამამართლებელი განაჩენი

1. გამამართლებელი განაჩენი ნიშნავს განსასჯელის სრულ უდანაშაულობას მისთვის წაყენებულ ბრალდებაში.

2. გამამართლებელი განაჩენი არ უნდა შეიცავდეს გამართლებულის სახელის გაგაკეთ ფორმულირებებს.

3. გამამართლებელი განაჩენის საფუძვლებია:

ა) დანაშაულის შემთხვევის არარსებობა;

ბ) განსასჯელის ქმედებაში დანაშაულის შემადგენლობის არარსებობა;

გ) განსასჯელის მხრივ დანაშაულის ჩადენაში მონაწილეობის მოუელობა.

მუხლი 505. სამოქალაქო სარჩელში გადაწყვეტა განაჩენის დადგენისას

1. განაჩენის დადგენისას სასამართლო აკმაყოფილებს წარდგენილ სარჩელს მოლიანად ან ნაწილობრივ, ან უარყოფს მას, ანდა, საერთოდ არ განხილავს.

2. სამოქალაქო სარჩელის დაკმაყოფილებისას სასამართლოს უფლება აქვს განაჩენის კანონიერ ძალაში შესვლამდე მიიღოს მომები სარჩელის უზრუნველსაყოფად, თუ ისინი მანამდე მიღებული არ ყოფილა.

მუხლი 506. განაჩენის შედგენა

1. განაჩენი იწერება სამართალწარმოების ენაზე ცხადი და გასაგები წერაშები.

2. განაჩენი უნდა დაიწეროს სათათბირო ოთახში და ყველა მოსამართლეს და მხალეთმ მას ხელი უნდა მოაწეროს, იმათ გარდა, ვისაც განსხვავებული აზრი აქვს.

3. განაჩენში შეგანილი შეზრორება განაჩენის გამოცხადებამდე წინასწარ უნდა შეათანხმოს ის ხელმოწერით დაადასტუროს ყველა მოსამართლემ.

მუხლი 507. განაჩენის შესავალი ნაწილი

განაჩენის შესავალ ნაწილში აღინიშნება:

ა) განაჩენი დადგენილია საქართველოს სახელით;

ბ) განაჩენის დადგენის დრო და ადგილი;

გ) განაჩენის დამდგენი სასამართლოს სახელწოდება და შემადგენლობა, სასამართლო სხდომის მდივანი, ბრალმდებელი, დამცველები და მისი წარმომადგენელი, დამეცველი, სამოქალაქო მოსარჩელე, სამოქალაქო მოპასუხე და მათი წარმომადგენელები;

დ) განსასჯელის სახელი და გვარი, დაბადების წელი, თვე, რიცხვი და ადგილი, ოჯახური მდგომარეობა, სამუშაო ადგილი და თანამდებობა, განსაკუთრებული ნიშნები, საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე სხვა ცნობები;

ე) სასხლის სამართლის კანონი, რომლითაც ბრალდებული მისცეს სამართალში.

მუხლი 508. გამამტყუნებელი განაჩენის აღწერილობითსამტკიცებელი ნაწილი

1. გამამტყუნებელი განაჩენის აღწერილობით-სამოგიფაციო ნაწილი უნდა შეიცავდეს იმ დანაშაულებრივი ქმედების აღწერას, რომელიც სასამართლომ დამტკიცებულად ცნო. ამასთან, მითითებული უნდა იყოს მისი ჩადენის ადგილი, დრო და ხერხი, ბრალის ფორმა, დანაშაულის მოგიი, მიზანი და შედეგი. განაჩენში მითითებული უნდა იყოს იარეთვე მტკიცებულები, რომელსაც ეშყარება სასამართლოს დასკვნა და მოგიი, რომლის მიხედვითაც სასამართლომ მიიღო ერთი მტკიცებულება და უარყო სხვა. აღნიშნული უნდა იყოს პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი ან დამამძიმებელი გარემოებანი, ხოლო თუ ბრალდების ნაწილი უსაფუძვლოდ მიჩნეული, ან დანაშაულის არასრული კვალიფიკაცია აქვს მიცემული, — ბრალდების შეცვლის საფუძველი და მოგიები.

2. სასამართლო ვალდებულია დანაშაულის ადგილიც სასჯელის სახე და ზომა, პირობითი მსჯავრის გამოყენება, ამ დანაშაულისათვის სხისლის სამართლის კანონით გათვალისწინებულ უფლებებზე ზეგარშე დაბალი სასჯელის დანიშვნა და უფრო მსუბუქ სასჯელზე გადასვლა, სამოქალაქო სარჩელის დაკმაყოფილება ან უარყოფა.

მუხლი 509. გამამტყუნებელი განაჩენის სარეგისტრაციო ნაწილი

1. გამამტყუნებელი განაჩენის სარეგისტრაციო ნაწილში აღინიშნება:

ა) განსასჯელის სახელი და გვარი;

ბ) გადაწყვეტილება ჩადენილ დანაშაულში განსასჯელის დამნაშავედ ცნობის შესახებ;

გ) სხისლის სამართლის კოდექსის მუხლი, რომლის მიხედვითაც განსასჯელი მიჩნეულია დამნაშავედ;

დ) ამ სასჯელის სახე და ზომა, რომელიც განსასჯელს დაენიშნა ყოველი დანაშაულისათვის, მოსახდელი სასჯელის სახეობათა ზომა, შესაბამისი რეკომის სასჯელაღსრულებითი დაწესებულება, რომელშიც მსჯავრდებულმა უნდა მოიხადოს სასჯელი;

ვ) გამოსაცდელი ვადის ხანგრძლივობა, თუ გამოყენებულია პირობითი მსჯავრი;

ზ) გადაწყვეტილება სასჯელის ეადაში დაკავებისა და დაპატიმრების დროის ჩათვლის შესახებ;

ზ) გადაწყვეტილება განაჩენის კანონიერ ძალაში შესვლამდე განსასჯელის მიმართ აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების შესახებ;

თ) მსჯავრდებულისათვის განაჩენის აღსრულების გადავადების ხანგრძლივობა და მისთვის დაკისრებული მოვალეობები;

გადაწყვეტილებების გასაჩივრება
თავი LVI
აპელაცია

მუხლი 517. პირის უფლება, საქმე განიხილონ ორ სასამართლო ინსტანციაში

განსასჯელს, დამრალდებულს, სამოქალაქო მოსარჩელეს და სამოქალაქო მოპასუხეს უფლება აქვთ მოიხოვონ საქმის განხილვა არანაკლებ ორ — პირველ და საკასაციო ინსტანციაში მანამ, მტკიცებულებათა შეფასებ გამოკვლევით, ან საკასაციო ინსტანციაში, თუ ეს დათვალისწინებულია კანონით.

მუხლი 518. საკასაციო განაჩივრების სუბიექტი

1. საკასაციო საჩივრის შეგანის უფლება აქვთ სახელმწიფო პრალმდებელს, მუშდგომ პროკურორს, განსასჯელს, დამცველს, განსასჯელის კანონიერ წარმომადგენელს, აგრეთვე პირს, რომლის მიმართაც გამოყენებულია სამედიცინო სახიათის იძულებითი ღონისძიება, და მის წარმომადგენელს.

2. საკასაციო წარჩოება გარეგანა მხარეთა შეჯიბრებითობისა და თანასწორობის საფუძველზე.

3. სამოქალაქო მოსარჩელეს, სამოქალაქო მოპასუხესა და მათს წარმომადგენელს უფლება აქვთ გაასაჩივრონ განაჩენი მხოლოდ სარჩელის საფუძველისა და თანხის ნაწილში.

4. დამცველსა და წარმომადგენელს უფლება აქვთ მეიგანონ საკასაციო საჩივარი მხოლოდ განსასჯელისა და მარწმენელის თანხმობით, გარდა იმ მეშთხვევისა, როცა განსასჯელი ან მარწმენელი არასრულწლოვანია, ან აქვს ფიზიკური თუ უსოქაკური ნაკლი, ანდა, განსასჯელს დანიშული აქვს უვადო თავისუფლების აღკვეთა.

მუხლი 519. საკასაციო განაჩივრების საბაბი

საკასაციო წესით შეიძლება გასაჩივრდეს პირველი ინსტანციის სასამართლოს განაჩენი და სხვა გადაწყვეტილება, რომელიც კანონიერ ძალაში რ შესულა და, აპელანტის აზრით, უსაფუძვლოა. განაჩენის, სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების უსაფუძვლობა იგულისხმება ის, რომ არ არის დამტკიცებული საქმის ფაქტობრივი გარემოებები. საკასაციო სარჩელი შეიძლება შეგანილ იქნეს და იგი უნდა განიხილოს სასამართლომ, თუ განაჩენის საფუძველიანობასთან ერთად სადავო ხდება მისი კანონიერებაც.

მუხლი 520. საკასაციო საჩივრის განხილვის საკვანძოლოობა

1. საკასაციო საჩივრის შეგანა საკასაციოდ წესით აწყვეს საკასაციო ინსტანციის სასამართლოს მიერ საქმის განხილვას ამ ახალი სასამართლო გამოძიების ჩაგარეას. დაუშვებელია სასამართლოს მიერ საქმის განხილვაზე ეარის ოქმი.

2. საკასაციო საჩივრის შეგანა აჩერებს განაჩენის აღსრულებას.

მუხლი 521. სასამართლო, რომელიც განიხილავს საკასაციო საჩივრებს

1. რაიონული (საქალაქო) და საოლქო სასამართლოს განაჩენსა თუ სხვა გადაწყვეტილებაზე შეგანილ სარჩილს განიხილავენ საკასაციო სასამართლოს სხისლის სამართლის საქმეთა კოლეგია, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლეს სასამართლოების სხისლის სამართლის საქმეთა კოლეგიები.

2. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სხისლის სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგიის განაჩენსა და სხვა გადაწყვეტილებებზე შეგანილ საკასაციო სარჩელს განიხილავენ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სხისლის სამართლის საქმეთა ალალა ამ კოდექსის 523-545-ე მუხლებით გათვალისწინებული წესით.

3. საკასაციო ინსტანციის სასამართლოები საკასაციო სარჩელის საფუძველზე საქმეს განიხილავენ 3 მოსამართლის შემადგენლობით. საკასაციო სასამართლოს მოსამართლეთა შემადგენლობის თავმჯდომარეც ინიშნება ამ სასამართლოს ერთ-ერთი მოსამართლე.

4. ამ მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში განაჩენი და განჩინება სარეგიონო წესით შეიძლება გასაჩივრდეს უზენაესი სასამართლოს პლენუმზე.

მუხლი 522. საჩივრის განხილვის საკასაციო და საკასაციო წესების დარღვევნა

1. საკასაციო სასამართლოში შეგანილი საკასაციო საჩივარი შეიძლება შეიცავდეს დასკვნებს განაჩენის არა მარგი უსაფუძვლოობის, არამდე, უანმრთობის შესახებაც. ამდენ შემთხვევაში ეს სასამართლო საჩივარს საკასაციო წესით განიხილავს.

2. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სხისლის სამართლის საქმეთა პალატაში შეგანილი საკასაციო სარჩელი, ეს ეხებოდეს ბრალდებულ-ის, ეს ეხებოდეს ბრალდებულ-ის, ეს ეხებოდეს ბრალდებულ-ის

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი

ზიერის შესაგებელი. მომხსენებელმა თავი უნდა შეეკავოს საქმის გადაწყვეტის შესახებ საკუთარი აზრის გამოთქმისაგან. მას უფლება აქვს ყურადღება მიიპყროს სარჩელში მოუთითებულ ფაქტობრივ გარემოებებსა და კანონის დარღვევებს იმის გათვალისწინებით, რომ ისინი განსახილველის სამინაოდ არ იქნეს გაგებული.

2. მხარეებს, შემდეგ კი მოსამართლეებს უფლება აქვთ კითხვები დაუსვიან მომხსენებელს. კითხვებს ჯერ პრალდების მხარე სვამს.

3. მოსამართლის მოხსენების შემდეგ გამოდის პალატაში ან მისი დამცველი (წარმომადგენელი) და ასაბუთებს სარჩელის მოსამჩივრებს. მხარეებსა და მოსამართლეებს უფლება აქვთ აპელანტს დაუსვამენ კითხვები ამ შუხლის მე-2 ნაწილში მითითებული თანამშრომლებისაკენ.

4. აპელანტის გამოსვლის შემდეგ მეკიცხე

მომადგენელმა პროცესის მონაწილეებმა.

5. ქმედების კვალიფიკაცია და დანაშული სასჯელის განსასჯელის საკარგსოდ შეცვლისას საკასაციო ინსტანციის სასამართლოს უფლება არა აქვს დაანაშინის განსასჯელს უკადო თავისუფლების აღკვეთა.

6. დაკმაყოფილება განსასჯელის მდგომარეობის გაუარესება ამ საფუძველით, რომელიც მრავლების მხარის წარმომადგენელი პროცესის მონაწილეების საკასაციო საჩივრებში არ არის დაფიქსირი.

7. თუ საკასაციო ინსტანციის სასამართლომ განაჩენი გაიკვეა დაცვის მხარის საჩივრის საფუძველზე, ხოლო ბრალდების მხარეს საჩივარი არ შეტანია, საქმის დამაკვანია გამოძიებისა და პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის ხელახლა განხილველ პირველი ინსტანციის სასამართლოს შეეძლოთ გაიკარსონ განსასჯელის მდგომარეობა მხოლოდ იმ საფუძველით, რომელიც ბრალდების მხარის წარმომადგენელი პროცესის მონაწილეებმა ითქვნეს საკასაციო საჩივრებსა და საკასაციო ინსტანციის განჩინებაშია მითითებული.

მუხლი 567. საკასაციო ინსტანციის სასამართლოს სხვა-ვითარების სარევიზიო საწერსნი

1. საკასაციო ინსტანციის სასამართლო არ იმოქმედება საჩივარში ჩამოყალიბებული დასაკენებით და ვალდებულია საქმე სრული მოცულობით შეამოწმოს, მათ შორის იმ განსასჯელთა მიმართ, რომელნსაც საკასაციო საჩივარი არ შეტანიათ. ამასთან, საკასაციო ინსტანციის სასამართლოს შეუძლია მიიღოს გადაწყვეტილება განსასჯელის სასარგებლოდ, მაგრამ უფლება არა აქვს გაიკარსოს მისი მდგომარეობა, თუ ეს ბრალდების მხარის წარმომადგენელ პროცესის მონაწილეებს თავიანთ საჩივრებში არ უსოფიათ.

2. სარეფიზიო წესით საქმის შემოწმება არ გამორიხავს ერთ-ერთი დასაბსენელს საკასაციო საჩივრის განხილვას, რომელმაც განაჩივრეს ვადა გაიცდინა სასაკო მიზეზთა გამო და ეს ვადა სასამართლომ აღიარა.

მუხლი 568. საკასაციო განჩინების შინაარსი

1. საკასაციო განჩინებაში აღნიშნული უნდა იყოს:

ა) განჩინების გამოგანის დრო და ადგილი;

ბ) განჩინების გამომკანი სასამართლოს სახელწოდება და შემადგენლობა, საკასაციო ინსტანციაში საქმის განხილვის მონაწილე პირები;

გ) საჩივრის შემგანი პირი;

დ) განაჩენისა თუ სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების სარგებლიანი ნაწილის მნიშვნელობა, რომელშედაც შეგანილი საჩივარი;

ე) საჩივრის არსი და შუსაგებელი, საკასაციო სხდომის მონაწილე პირთა ახსნა-განმარტების მოკლე მნიშვნელობა.

2. საჩივრის დაუშვებელად ცნობის შემთხვევაში განჩინებაში უნდა აღინიშნოს საფუძველი, რის გამოც საჩივრის დასაკენები არასწორად ან არაარსებითად არის მიჩნეული.

3. თუ განაჩენი გაუქმდა ან შეიცვალა, განჩინებაში უნდა აღინიშნოს, კანონის როსული მუხლის მოთხოვნები დაარღვა და რაში გამოიხატა ეს დარღვევები.

4. დანაშულის შემთხვევის ან შემადგენლობის არარსებობისას, აგრეთვე მაშინ, როდესაც დანაშაულში განსასჯელი არ მონაწილეობდა, დაუშვებელია განაჩენის გაუქმების ან საქმის შეწყვეტის განჩინებაში ისეთი ფორმულირებათა შეგანა, რომლებიც ეჭვქვეშ აყენებენ იმ პირის უდანაშაულობას, რომლის მიმართაც წყდება საქმე.

მუხლი 569. საკასაციო ინსტანციის სასამართლოს განაჩენი

საკასაციო ინსტანციის სასამართლოს განაჩენში აღნიშნული უნდა იყოს:

ა) მისი გამოგანის დრო და ადგილი;

ბ) განაჩენის გამომკანი სასამართლოს სახელწოდება და შემადგენლობა;

გ) საკასაციო ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვის მონაწილე პირები;

დ) საჩივრის შემგანი პირი;

ე) საჩივრის არსი და შუსაგებელი;

ვ) საკასაციო ინსტანციის სასამართლოს სხდომაში პროცესის მონაწილეთა პოზიციები;

ზ) პირველი ინსტანციის სასამართლოს განაჩენის იმ დებულებათა შინაარსი, რომლებშედაც შეგანილია საჩივარი, ხოლო საჩივრებზე თანხმობის შემთხვევაში. – მათი დასაბუთებული კრიტიკაკ;

თ) პირველი ინსტანციის სასამართლოს განაჩენით დადგენილი უფლების პრეკედიციულობანს დადასტურება;

ი) მოგიფერებული გადაწყვეტილება პირველი ინსტანციის სასამართლოს განაჩენის იმ ნაწილთა ან ბრალდებულთა მიმართ, ვინც საკასაციო საჩივარი არ შეტანია, ხოლო საჩივრებზე ერთობლივ ან ცალ-ცალკე, ინსტანციის სასამართლოს ინიციატივით – მათი დასაბუთებული კრიტიკაკ;

კ) ინსტანციის სასამართლოს ბრალდებულ პირთა ბრალეულობა ან უდანაშაულობა, ბრალდებულ პირთა ბრალეულობის ან უდანაშაულობის ფაქტობრივ საფუძვლებზე, ინსტანციის სასამართლოს

საქართველოს რესპუბლიკა
№ 63-66. ოთხშაბათი, 18 მარტი, 1998 წელი.

მუხლი 595. საჩივარი ახლად გამოვლენილ ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის გადასინჯვის შესახებ

1. ახლად გამოვლენილ ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის გადასინჯვის შესახებ საჩივარი უნდა შეიცავდეს 552-ე მუხლში აღნიშნულ მონაცემებს, აგრეთვე დასაბუთებას, რომლებიც ასაბუთებენ კანონიერ ძალაში შესული განაჩენისა და (ან) შემდგომი სასამართლო გადაწყვეტილების გაუქმების აუცილებლობას.

2. საჩივარს უნდა დაერთოს სპარლიანი ან სხვა დოკუმენტები და მასალები, რომლებიც აღასტურებენ ახლად გამოვლენილ ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო განაჩენის გაუქმების აუცილებლობას.

მუხლი 596. ახლად გამოვლენილ და ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო წარმოების აღძვრა და გამოძიება

1. საქართველოს გენერალურ პროკურატურამ შეგანილი საჩივრის საუქმედანად მიჩნევის შემთხვევაში გენერალური პროკურორი გამოთხოვს სიხსნას სამართლის საქმეს, რომელსაც საჩივარი შეეხება, აღძრავს წარმოებას საჩივრის გამო და გამოძიებას ავალებს პროკურორს ან გამოძიებელს.

2. საჩივრის შემოწმება ხდება ამ კოდექსით გათვალისწინებულ საგამოძიებო მოქმედებათა ჩაგარების გზით.

3. თუ ვერ დაგენილა საქმის გადასინჯვის საუქმეული, პროკურორი ან გამომძიებელი წყვეტს წარმოებას მოგიყვარული დაგენილებით, რომელსაც ამტკიცებს საქართველოს გენერალური პროკურორი. დაგენილებას ახლი ეგზავნება მომჩივანს, რომელსაც უფლება აქვს მისი მიღებიდან 10 დღის ვადაში გასაჩივროს უარი საჩივრის დაკმაყოფილებაზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოგადმოდგენო პალატაში.

4. თუ დადგინდა საქმის გადასინჯვის შემაპირობებელი საუქმეული, რომელიც მითითებულია 592-ე მუხლის მე-2 ნაწილის "ბ", "ბ" და "ე" ქვაპუნქტებში და ითვება მუხლის მე-3 ნაწილის "ბ" ქვაპუნ- ქტში, პროკურორი ან გამომძიებელი, რომელმაც გამოძიება ჩაგარა, აღგენს მოგიყვარულ დასკვნას ახლად გამოვლენილ ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის გადასინჯვის აუცილებლობის შესახებ. დასკვნაში აღინიშნება აგრეთვე:

ა) დასკვნის შედგენის დრო და ადგილი;

ბ) გამომძიების ჩამგარებელი პირის გვარი და თანამდებობა;

გ) სიხსნის სამართლის საქმის მონაცემები, რომელთა გადასინჯვისაც მოითხოვს მომჩივანი;

დ) გამომძიებით დადგენილი ახლად გამოვლენილი ან ახლად აღმოჩენილი გარემოებები;

ე) ამ გარემოებათა დამადასტურებელი მტკიცებულებები.

5. ახლად გამოვლენილ ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის გადასინჯვის შესახებ დასკვნის ამტკიცებს საქართველოს გენერალური პროკურორი, რომელიც დასკვნის დამტკიცებიდან არა უგვიანეს 10 დღისა საჩივრი მიმართავს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ალეტენს. საჩივართან ერთად ალეტენს გადაეცემა გამოძიების მასალები, გენერალური პროკურორის მიერ დამტკიცებული დასკვნა და გადასასინჯი სიხსნის სამართლის საქმე. გენერალურ პროკურორს უფლება აქვს, თუ არსებობს შესაბამისი საუქმეული, ახეთი საჩივრით მიმართოს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ალეტენს საკუთარი ინიციატივიათ სახელმწიფოსა და მოქალაქის კანონიერი ინტერესების დასაცავად.

6. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ალეტენშე ამ მუხლის მე-5 ნაწილში აღნიშნულ საჩივართან დაკავშირებით განსახილველი სიხსნის სამართლის საქმის თაობაზე მოხსენებით გამოდის საქართველოს გენერალური პროკურორი.

7. გენერალური პროკურორის მიერ შეგანილი საჩივრის გამო სამართალწარმოება და გადაწყვეტილების გამოგანა ხდება 582–592-ე მუხლებით დადგენილი წესების დაცვით.

მუხლი 597. ახლად გამოვლენილ და ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო სასამართლო გადაწყვეტილების განახლებისა ეალენი

1. მსაჯიდრებულის სასარგებლოდ ახლად გამოვლენილ და ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო სასამართლო გადაწყვეტილების განახლებენა ეალეთ არ ოფარგება.

2. გამართლებულის ან მსაჯიდრებულის სამეანოდ გამამართლებელი ან გამამტკუნებელი განაჩენისა და (ან) სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების განახლებენა ეალეთ ერთი წლის მანძილზე იმ მოვენიდან, როცა პირი საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სიხსლის სამართლის საქმეთა ალეტენის ან საქართველოს გენერალურ პროკურორს მიმართავს თხოვნით, დაადგინონ ახლად გამოვლენილ ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა არსებობა.

მუხლი 598. ახლად გამოვლენილ ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებებთან დაკავშირებით შეგანილი საჩივრის წინასწარი განხილვა

1. ახლად გამოვლენილ ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებებთან დაკავშირებით შეგანილ საჩივარს 593-ე მუხლის მე-2 ნაწილის "ა" და "ლ" ქვაპუნქტებით და ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის "ა", "ბ" და "გ" ქვაპუნქტებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში წინასწარ განხილავს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოგადმოდგენო პალატის მოსამართლე.

2. საჩივრის შესწავლის შემდეგ, საჩივარს შემოსულიდან არა უგვიანეს 10 დღისა, მოსამართლე იღებს ერთ-ერთ შემდეგ გადაწყვეტილებას:

ა) საჩივრის უარყოფის შესახებ, თუ იგი ეკუქვეშე არ აყენებს განაჩენიერებული განაჩენის ან სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების საფუძველიანობას;

ბ) საქმის გამოთხოვის შესახებ, რომლის გადასინჯვისაც მოითხოვს მომჩივანი.

მუხლი 599. მოსამართლის მოქმედება საჩივრის გამო გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ

1. საჩივრის უარყოფის შესახებ მიღებული გადაწყვეტილება მოსამართლეს, მისი მიღებიდან არა უგვიანეს 48 საათისა, განსახილველად შეაქეს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოგადმოდგენო პალატაში, რომელიც კოლეგიურად, არა ნაკლებ 3 მოსამართლის შემადგენლობით, 5 დღის ვადაში აღსაჩერეს ან უარყოფს მოსამართლის მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებას.

2. თუ სამეფოამოგადოდენი პალატის კოლეგია დავთანხმება მოსამართლის გადაწყვეტილებას საჩივრის უარყოფის შესახებ, კოლეგიის დადგენილებას მისი გამოგანიდან არა უგვიანეს 7 დღისა აცნობებენ მომჩივანს და განუმარტავენ, რომ იგი სპობილოთა და არ გასაჩივრება.

3. თუ საჩივარი შეიცავს მონაცემებს, რომლებიც ეჭვქვეშ აყენებენ განაჩენსა და შემდგომ სასამართლო გადაწყვეტილებას, მოსამართლე ეგზავნის მომჩივანს ამოწმოთხეს ხაქმეს და მეთხუთეულის მას. მოსამართლეს ამოწმებს აგრეთვე იმ დოკუმენტის სარწმუნოობას, რომლებიც აღასტურებენ ახალ გარემოებათა გამოვლენას ან აღმოჩენას.

4. ახლად გამოვლენილ ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საჩივრის საუქმედანად მიჩნევის შემთხვევაში მოსამართლე ალეტენს მოგიყვარულ დასკვნას, რომელსაც საჩივართან, მასზე დართულ მასალებსა და სიხსლის სამართლის საქმესთან ერთად განსახილველად გადასცემს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოგადმოდგენო პალატას.

5. ამ მუხლის მე-3–4 ნაწილებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში სამართალწარმოება ახლად გამოვლენილ და ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოგადმოდგენო პალატაში ხორციელდება 581-ე მუხლით დადგენილი წესით, ხოლო საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოგადმოდგენო პალატას დასკვნის შეგანა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს ალეტენშე ეა მისი განხილვა წარმოებს 582–592-ე მუხლებით დადგენილი წესებით.

მუხლი 600. ახლად გამოვლენილ და ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო განაჩენის ან სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების გაუქმების საუქმეული

ახლად გამოვლენილ ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა არსებობისას განაჩენი ან სხვა სასამართლო გადაწყვეტილება უქმდება საკასაციო წესით 562-ე მუხლით დადგენილ საუქმეებზე.

მუხლი 601. წარმოება ახლად გამოვლენილ ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო განაჩენის ან სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების გაუქმების შედეგად

1. ახლად გამოვლენილ ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო განაჩენის ან სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების გაუქმების შემდეგ წარმოება მიმდინარეობს ამ კოდექსით გათვალისწინებული საერო წესით.

2. თუ განაჩენი ან სხვა სასამართლო გადაწყვეტილება გაუქმებულია მსაჯიდრებულის ან გამართლებულის, ანდა დამტკიცული საჩივრით, როცა არ არსებობს პროკურორის დასკვნა ამ ადგილებში ალეტენის ან ალეტენის ადგილებში ალეტენის ან ალეტენის ადგილებში ალეტენის ან ალეტენის

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი

თავი LXIII
წარმოება არასრულწლოვანთა მიერ ჩადენილი დანაშაულის საქმეებზე

მუხლი 639. არასრულწლოვნის მიერ ჩადენილი დანაშაულის საქმის წარმოების წესი

1. არასრულწლოვნის დანაშაულის საქმის წარმოების წესი ერცელება ამ პირებზე, რომლებსაც დანაშაული ჩაედინა მოქმედებისთვის არ მესრულებიათ 18 წელი.

2. არასრულწლოვნის დანაშაულის საქმის წარმოება ხორციელდება ამ კოდექსით დადგენილი საერთო წესებითა და ქვემოთ მოყვანილი მუხლების მიხედვით.

მუხლი 640. არასრულწლოვნის მიერ ჩადენილი დანაშაულის საქმის გამოძიება ფსიქიკურად წარმეპაადან

თუ არასრულწლოვანი დანაშაულის ჩადენაში მონაწილეობდა უფროსებთან ერთად, მისი საქმე მეძლესებისადგარად უნდა გამოიყოს დამოუკიდებელ წარმოებად 247-ე მუხლის მოთხოვნათა დაცვით, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა დამოუკიდებელ წარმოებად არასრულწლოვნის დანაშაულის შესახებ მასალების გამოყოფამ შეიძლება ბრალდებული ან მოწმე ამ საქმის ბოლოს ან ობიექტურ გამოკვლევას.

3. მნიშვნელობა, მეურვეებს, მზრუნველებს, დახურულ სასაჯეთო ადგილებში ან ციხეებში ყოფილ ადამიანებს ან ბავშვების ფსიქიკურ ან ფიზიკურ ზრდაზე ზეგავლენის მქონე სხვა ადამიანებს, ბავშვის ქცევისადმი მნიშვნელობა ექნებოდა ან ბავშვის ინტერესებზე ზეგავლენა ექნებოდა,

საქართველოს რესპუბლიკა
№63-66. ოთხშაბათი, 18 მარტი. 1998 წელი.

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი

პაგიმრებისა და არასრულწლოვანი მსჯავრდებულებისაგან განცალკევებით.

მუხლი 653. წინასწარი გამოძიების დამთავრება და არასრულწლოვნებისათვის საქმის მასალების გაცნობა

წინასწარი გამოძიების დამთავრების გამოცხადებისა და არასრულწლოვანი ბრალდეულისათვის საქმის მასალების წარდგენას შეიძლება დაესწროს დამცველი და კანონიერი წარმომადგენელი. გამომძიებელი ვალდებულია შეაგებინოს მათ ბრალდეულისათვის საქმის მასალების გაცნობის დრო და ადგილი.

მუხლი 654. სასამართლოს შეშფოთებლობა არასრულწლოვნის დანაშაულის შესახებ საქმის განხილვისას

არასრულწლოვნის დანაშაულის შესახებ საქმის სასამართლო განხილვას აგარებენ მოსამართლეები, რომლებსაც, როგორც წესი, გავლილი აქვთ სპეციალური მომზადება პედაგოგიკასა და უხილოლოგიაში.

მუხლი 655. არასრულწლოვნის დანაშაულის შესახებ საქმის დახურული განხილვა

არასრულწლოვნის დანაშაულის შესახებ საქმის განხილვა მუ-16 მუხლით გათვალისწინებულ შემთხვევებში გარდა დახურულ სასამართლო სხდომაზე.

მუხლი 656. არასრულწლოვანი განსასჯელის გაყვანა სასამართლო სხდომის დარბაზიდან

1. სასამართლოს, მხარეთა აზრის მოსმენის შემდეგ, უფლება აქვს თავისი განჩინებით არასრულწლოვანი განსასჯელი გაიყვანოს სასამართლო სხდომის დარბაზიდან, რათა მის დაუსწრებლად გამოიკვლიონ გარემოებები, რომელთაც შეიძლება ეარყოფითი გავლენა მოახდინონ მასზე.

2. არასრულწლოვნის დარბაზში დაბრუნების შემდეგ თავმჯდომარე მას აცნობს მის არყოფნაში მომხდარი განხილვის შინაარსს სიჭირო მოიკლიობთა და ფორმით, აძლევს შესაძლებლობას, კითხვები დაუსვას მისი მონაწილეობის გარეშე დაკითხულ პირებს.

მუხლი 657. სასამართლო განხილვაში არასრულწლოვანთა საქმეების კრიმინალისა და ინსპექციის წარმომადგენელთა მონაწილეობა

არასრულწლოვნის დანაშაულის შესახებ საქმის განხილვის დროსა და ადგილს სასამართლო, საჭიროების შემთხვევაში, აცნობებს არასრულწლოვანთა საქმეების კომისიას ან ინსპექციას. ამასთან, სასამართლოს აგრეთვე უფლება აქვს სასამართლო სხდომაზე გამოიძახოს ამ ორგანიზაციათა წარმომადგენელი.

მუხლი 658. საკითხები, რომლებსაც სასამართლო წყვეტს არასრულწლოვანი განსასჯელის მიმართ განაჩენის დადგენისას

არასრულწლოვანი განსასჯელის მიმართ განაჩენის დადგენისას, გარდა 498-ე მუხლში მითითებული საკითხებისა, მოსამართლე ვალდებულია განიხილოს, საჭიროა თუ არა, პირობითი მსჯავრდების შემთხვევაში, არასრულწლოვანს დაენიშნოს საზოგადოებრივი აღმზრდელი, გამოიყენონ თუ არა მის მიმართ ისეთი სასჯელი, რომელიც არ არის დაკავშირებული თავისუფლების აღკვეთასთან, ან გადაავადონ თუ არა განაჩენის აღსრულება.

მუხლი 659. არასრულწლოვნის მიმართ აღმზრდელობითი ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოყენება

1. წერილობით დანაშაულის ჩადენაში დამნაშავედ ცნობილი არასრულწლოვნის მიმართ შეიძლება სასამართლოს განაჩენით გამოიყენონ საერთაშორისო სასხლის სამართლის კოდექსის 95-ე მუხლით გათვალისწინებული აღმზრდელობითი ხასიათის ერთ-ერთი იძულებითი ღონისძიება.

2. აღმზრდელობითი ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოყენების შესახებ სასამართლოს განაჩენი შეიძლება გასაჩივრდეს საერთო წესით.

თავი LXIV
საქმის წარმოება სპეციალური ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოყენების შესახებ

მუხლი 660. სპეციალური ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოყენების შესახებ საქმის წარმოების საფუძვლები

1. თუ გამოძიების ან სასამართლო განხილვის, ღონის გამოკვლევა მონაცემები, რომ დანაშაულის ჩადენის შემდეგ პირი ფსიქიკურად დაავადდა, ან სასხლის სამართლის კანონით გათვალისწინებული მართლსაწინააღმდეგო ქმედება ჩადენა პირმა, რომლის შერაცხადობა საეჭვოა, გამომძიებელს გამოაკვლევინებლა ექსპერტიზა სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოსაყენებლად წარმოების დაწყებისა და სასამართლო-ფსიქიატრიული ექსპერტიზის დანიშვნის შესახებ.

2. თუ ექსპერტიზისა და სხვა საპროცესო მოქმედების შემდეგ დადგინდა, რომ პირი შერაცხადია და დანაშაულის ჩადენის შემდეგ ფსიქიკურად დაავადდა, გამომძიებელი ვალდებულია ექსპერტიზის დადგენილების საშეფიციონო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოსაყენებლად სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოსაყენებლად წარმოების დაწყებისა და სასამართლო-ფსიქიატრიული ექსპერტიზის დანიშვნის შესახებ.

3. თუ ექსპერტიზისა და სხვა საპროცესო მოქმედების შემდეგ დადგინდა, რომ პირი შერაცხადია და დანაშაულის ჩადენის შემდეგ ფსიქიკურად დაავადდა, გამომძიებელი ვალდებულია ექსპერტიზის დადგენილების საშეფიციონო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოსაყენებლად სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოსაყენებლად წარმოების დაწყებისა და ექსპერტიზის ფინანსური ანგარიშის გაგზავნა თავისი ქმედებასთან და განეკი ოგი;

დ) ამ პირის ფსიქიკის მდგომარეობა წინასწარი გამოძიებისა და სასამართლოს განხილვის დროს.

3. გარდა ამისა, დანაშაულის ჩადენის შემდეგ ფსიქიკურად დაავადებული პირის სამეგზა, ასევე მართლსაწინააღმდეგო ქმედების ჩამდენი შეურაცხის საქმეზე უნდა დადგინდეს, შეიძლება თუ არა მათი შემდგომი ქცევა სამში ოყოს თავად მათთვის და გარშემო მყოფთათვის, არის თუ არა აუცილებელი მათ მიმართ სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოყენება და, თუ აუცილებელია, კერძოდ, რომლის.

მუხლი 662. სასამართლო-ფსიქიატრიული ექსპერტიზა

1. გამომძიებელი და სასამართლოი ნიმნაეს სასამართლო-ფსიქიატრიულ ექსპერტიზის ბრალდებულის ან ამ პირის ფსიქიკური ავადმყოფობის დასადგენად, რომელიც საქმეში ჩაბმული არ არის როგორც ბრალდებული, მაგრამ არსებობს მონაცემები, რომ მან ჩადინა დანაშაული ან სხსხლის სამართლის კანონით გათვალისწინებული მართლსაწინააღმდეგო ქმედება.

2. ექსპერტიზის ჩაგარებასას უნდა გაირკვეს:

ა) იყო თუ არა პირი დანაშაულის ჩადენის მომენტში ფსიქიკურად დაავადებული, ფსიქიკის ღრეობით მოშლილ, ჭკუასუსტობის ან სხვა ავადმყოფურ მდგომარეობაში, რის გამოც ვერ გაუწევდა ანგარიშს თავის მოქმედებას ან ვერ განაგებდა მას;

ბ) არის თუ არა პირი ამჟამად ფსიქიკურად დაავადებული, რის გამოც მსჯავრდება და დახცა ვერ მოახერხს მასზე გამასჯერებელ მეგზავრებას;

გ) არის თუ არა ეს დაავადება ქრონიკული, თუ პირი შეიძლება განიკურნოს გარკვეული ფორმის მანძილზე;

დ) მოსაალოდნელია თუ არა ფსიქიკურად დაავადებულმა პირმა კვლავ ჩაიდინოს მართლსაწინააღმდეგო ქმედება;

ე) შეუძლია თუ არა პირს თავისი ფსიქიკური მდგომარეობის გამო სწორი ჩვენების მიეცმა და საგამოძიებო და სასამართლო მოქმედებაში მონაწილეობა;

ვ) აქვს თუ არა პირს ამჟამად ფსიქიკური ნაკლი, რაც არ გამრიცხავს შერაცხადობას, და რაში გამოხატავება იგი.

3. საექსპერტო გამოკვლევებისათვის პირის სამედიცინო დაწესებულებაში მოთავსება ხდება 178–183-ე მუხლებით დადგენილი წესების დაცვით.

მუხლი 663. სხსხლის სამართლის საქმის გამო წარმოების შეჩერება სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიებისას

1. თუ ბრალდებულის ფსიქიკური ავადმყოფობის ფაქტი დადასტურდა ამბულატორიული ექსპერტიზის დასკვნით ან სამედიცინო დოკუმენტებით და ხელიფინარული ექსპერტიზა გარეგნი დაიგზავნის დაშუბებს, შერაცხადობის, ქმედწარიანობის საკითხის გადაწყვეტის, აგრეთვე სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების შერჩევის მიზნით პირის სამედიცინო დაწესებულებაში ყოფნის აუცრილობა საქმის წარმოება შეიძლება შეჩერდეს, თუ არ არის სხვა საპროცესო მოქმედების ჩაგარების აუცილებლობა.

2. საქმის წარმოების შეჩერება არ აჩერებს ბრალდებული პაგიმრობისა და სამედიცინო დაწესებულებაში პირის ყოფნის კანონით დადგენილი ვადის დინებას.

მუხლი 664. პირის მონაწილეობა სასამართლო და სასამართლო მოქმედებაში ჩაბარებაში

1. თუ პირი, რომლის მიმართაც წარმოებს საქმე სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოყენების შესახებ, გამოჯანმრთელდა ან ისეთ მდგომარეობაშია, რომ შეუძლია სწორი ჩვენების მიცემა და სხვა საგამოძიებო და სასამართლო მოქმედებაში მონაწილეობა, გამომძიებელმა და სასამართლომ უნდა უზრუნველყონ იგი შესაძლებლობით, მონაწილეობა მიიღოს გამოძიებასა და საქმის განხილვაში და განახორციელოს თავისი დაცვის უფლება.

2. პირს, რომლის მიმართაც წარმოებს საქმე სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოყენების შესახებ, უფლება აქვს: უშუალოდ მან ან წარმომადგენლის მეშვეობით აცნოდეს, თუ რომელი მართლსაწინააღმდეგო ქმედებას ჩაეენაში ხდება მის ბრალს; მისცეს ჩვენება; წარმოადგინოს მტკიცებულებანი; აღძრას შუამდგომლობა; წინასწარი გამოძიების დამთავრებისთანავე გაეცნოს საქმის ყველა მასალას; პაციენტს დამცველი სასამართლო-ფსიქიატრიული ექსპერტიზის დანიშნულთანავე; მონაწილეობა მიიღოს სასამართლო განხილვაში; მისცეს აცილება, შეიგანოს საჩივარი გამომძიებელს, პროკურორისა და სასამართლოს მოქმედებისა და გადაწყვეტილების გამო.

3. ამ მუხლის მე-2 ნაწილში მითითებული უფლებებს გამომძიებელი განუმარტავს პირს, როცა უსმენს ან დაკითხავს ფსიქიკური ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოყენებისა და სასამართლო-ფსიქიატრიული ექსპერტიზის დანიშნის შესახებ. უფლებების განმარტების შესახებ ფაქტი ოქმი.

4. ცალკეული ხასიათისა და სასამართლო მოქმედების ჩაგარებასას ამ პირს აქვს უფლებები, რომლებიც ამ კოდექსით დადგენილია ბრალდეულისა და მსჯავრდებულისათვის.

მუხლი 665. დამცველის მონაწილეობა

1. სასამართლო-ფსიქიატრიული ექსპერტიზის დანიშნის შესახებ დადგენილების გამოკანონთანავე სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოსაყენებლად საქმის წარმოებაში დამცველს მონაწილეობა საჭიროებია, თუ ადრე იგი არ ჩაბმული საქმეში სხვა საფუძვლებზე. დამცველად ასეთ საქმეზე დაიმეცა მხოლოდ ადვოკატი.

2. საქმეში ჩაბმისთანავე დამცველს უფლება აქვს მარგო შეხვედრს დასაკაეს, ამასთან, ისარგებლოს 84-ე მუხლით დადგენილი ყველა სხვა უფლებით.

3. სასამართლო-ფსიქიატრიული ექსპერტიზის დაწყების შესახებ დადგენილების ამ განჩინებაში აღსახსენებლადად გაგზავნამდე გამომძიებელი ან სასამართლო ვალდებულია გაიგოს იგი დამცველ და უბრუნველყოს ის უფლებით, აცილება მისცეს დანიშნულ ექსპერტს, მოითხოვოს ექსპერტიზა გარკვეული პირის დანიშვნა, დასვას ექსპერტის წინაშე საკითხები, დაესწროს ექსპერტიზიას.

მუხლი 667. აღკვეთის ღონისძიების გაუქმება

1. თუ დადგინდა, რომ ბრალდებული დანაშაულის ჩადენის შემდეგ ფსიქიკურად დაავადდა ან შეურაცხმა მართლსაწინააღმდეგო ქმედება ჩაიდინა, გამომძიებელი ან სასამართლო აუქმებს აღრე არჩეულ აღკვეთის ღონისძიებას.

2. აღკვეთის ღონისძიების გაუქმებისთანავე პირი უნდა მოთავსდეს ფსიქიკურად საავადმყოფოში ან საავადმყოფოს ეანყოფილებაში, სადაც მას დაუწესებდა სპეციალური მეთვალყურეობა.

მუხლი 668. წინასწარი გამოძიების შეწყვეტა

1. 28-ე მუხლით დადგენილი საფუძვლის არსებობისას საქმე ამ დანაშაულზე, რომლის ჩადენის შემდეგაც პირი ფსიქიკურად დაავადდა, აგრეთვე შეწყდების ამ მართლსაწინააღმდეგო ქმედებაზე უნდა ბეწყდეს.

2. საქმე უნდ გიაგზავნოს სასამართლოში, თუ არ დადგინდა ის გარემოებები, რომლებიც განაპირობებენ საქმის შეწყვეტას.

მუხლი 669. წინასწარი გამოძიების მასალების გაცნობა

1. სახსხლის სამართლის საქმის შეწყვეტის ან საქმის სასამართლოში გაგზავნის შესახებ გამომძიებელი აცნობებს პირს, რომლის მიმართაც გარგებოდა წინასწარი გამოძიება, თუ ამ პირს თავისი ფსიქიკური მდგომარეობის გამო შეუძლია მონაწილეობა მიიღოს საგამოძიებო მოქმედებაში, ასევე მის კანონიერ წარმომადგენელსა და დამცველს, აგრეთვე – დაზარალებულს, სამოქალაქო მოსარჩელეს, სამოქალაქო მოპასუხეს და მათს წარმომადგენლებს. გამომძიებელი პროცესის მონაწილეებს განუმარტავს მათ უფლებას, ეკუცნონ საქმის მასალებს, ეს აცნობეს, სად და როდის შეუძლიათ ამის გაკეთება. დამცველი, რომელსაც ეგყოფნებენენ, რომ საქმე სასამართლოში უნდა გაიგზავნოს, ეცოდინებოდა ყველაფერი საქმის მასალების ეასაცნობად.

2. საქმის ეგზნობა, წინასწარი გამოძიების შესაბამისად შუამდგომლობის ეანეხილებისა და მისი განხილვის წესი განსაზღვრება 231–232-ე მუხლებით.

მუხლი 670. დადგენილება სასამართლოში საქმის გაგზავნის შესახებ

1. პროცესის მონაწილეთა მიერ საქმის მასალების გაცნობისა და მათ შუამდგომლობების განხილვის შემდეგ გამომძიებელს გამოაქვს დადგენილება სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოსაყენებლად სასამართლოში საქმის გაგზავნის შესახებ. დადგენილების შინაარსი განსაზღვრება ამ მუხლის მე-2 ნაწილითა და 671-ე მუხლით.

2. დადგენილების აღწერილობა-სამოგეგაცო ნაწილში გამომძიებელი ასაალებს 671-ე მუხლით გათვალისწინებულ გარემოებებს, აგრეთვე დამცველისა და სხვა პირთა მოსაზრებებს, თუ ისინი სადაეოდ ხდიან სასამართლოში საქმის გაგზავნის საფუძველს, და საქმის ფურცლის დამოწმებით მოაყავს მტკიცებულებები, რომლებიც ამაოდ ეაბეენ ამ მოსაზრებებში.

მუხლი 671. სასამართლოში საქმის გაგზავნის შესახებ დადგენილების ნაწილები

1. დადგენილების სასამართლოში საქმის გაგზავნის შესახებ დარეთვის მხარეთა მიერ წარმოდგენილი სასამართლო სხდომაზე გამოსაძახებელ პირთა სია, აგრეთვე ცნობები წინასწარი გამოძიების ეადილ, ამ პირის პაგიმრობაში და სამედიცინო დაწესებულებაში ყოფნის ვადების შესახებ, რომლის მიმართაც ჩაგარდა გამოძიება, ნიეთიერი მტკიცებულებების, სამოქალაქო სარჩელისა და მსგავსი უბრუნველყოფის ღონისძიებების, სასრეფესო ხარჯების შესახებ.

2. საქმეზე დართული ნივთიერი მტკიცებულებები, ფოტო-, კინო-, ეიდეო-, ფონოდოკუმენტები სასამართლომი იგზავნება საქმესთან ერთად.

მუხლი 672. საქმის გადაცემა პროკურორისათვის და მისი გაგზავნა სასამართლოში

1. დადგენილებას სასამართლოში საქმის გაგზავნის შესახებ გამომძიებელი საქმესთან ერთად გადასცემს პროკურორს.

2. პროკურორი საქმის მესწავლის შემდეგ ოლებს ერთ-ერთ შემდეგ გადაწყვეტილებას:

ა) სახსლის სამართლის საქმის ამ კოდექსით გათვალისწინებულ საფუძველზე შეწყვეტის შესახებ;

ბ) დამატებითი გამოძიების ჩასაგარებლად საქმის დაბრუნების შესახებ;

გ) გამომძიებელის დადგენილების დამტკიცებისა და საქმის სასამართლოში გაგზავნის შესახებ.

3. საქმის შეწყვეტის ან დამატებითი გამოძიების ჩასაგარებლად საქმის დაბრუნების შესახებ პროკურორს გამოაქვს დადგენილება.

მუხლი 673. სასამართლო განხილვის მოშზადება

სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოყენების შესახებ პროკურორისაგან მიღებულ საქმეს მოსამართლე განიხილავს 433-ე მუხლით გათვალისწინებული წესით და იღებს ერთ-ერთ შემდეგ გადაწყვეტილებას:

ა) საქმის განსახილველად სასამართლო სხდომის დანიშვნის შესახებ;

ბ) დამატებითი გამოძიების ჩასაგარებლად საქმის დაბრუნების შესახებ;

გ) საქმის წარმოების შეჩერების შესახებ;

დ) განსაკალობის მიხედვით საქმის გადაცემის შესახებ;

ე) საქმის შეწყვეტის შესახებ.

მუხლი 674. სასამართლო განხილვა

1. სასამართლო განხილვა გარეგნი ამ მუხლითა და 457–516-ე მუხლებით დადგენილი წესებით.

2. სასამართლო სხდომაში პროკურორისა და დამცველის მონაწილეობა სავალდებულოა.

3. სასამართლო გამოძიება აწყობა პროკურორის მიერ საქმის სასამართლოში გაგზავნის შესახებ დადგენილების საჯარიდ წაკითხვით. შემდეგ მხარეები წარმოადგენენ და გამოიკვლევენ მტკიცებულებებს, რომლებიც აღსაგურებენ ან უარყოფენ სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოყენების საფუძვლის არსებობას – აკარებენ დაკითხვას, დათვალიერებას, საჯაროდ კითხულობენ დოკუმენტებს, უსმენენ ექსპერტებს, ასრულებენ სხვა მოქმედებას, რომელიც საჭიროა საქმის თათბირზე გადაწყვეტილების მისაღებად.

4. მტკიცებულებებს ჯერ წარმოადგენენ პროკურორი, დამარაღული, სამოქალაქო მოსარჩელე, მათი წარმომადგენლები, შემდეგ კი – დამცველი, სამოქალაქო მოპასუხე, მისი წარმომადგენელი. მხარეებს უფლება აქვთ ჩაეგარონ ჯვარედინი და ხელახალი დაკითხვები.

5. მოსამართლეები ეი მსაჯულები დასაკითხ პირებს ბოლოს უსვამენ კითხვებს.

6. სასამართლო გამოძიების დამთავრებისთანავე სასამართლო გადადის მხარეთა კამათზე. კამათში მონაწილეობენ პროკურორი, დამარაღული, სამოქალაქო მოსარჩელე, სამოქალაქო მოპასუხე და მათი წარმომადგენელები. დამცველი კამათში ან რეპლიკით გამოდის ბოლოს.

7. მხარეთა სიტყვების მოსმენის შემდეგ სასამართლო გადის სათათბირო ოთახში განჩინების გამოსაგანაგ.

მუხლი 675. საკითხები, რომლებსაც სასამართლო განიხილავს ეს წყვეტს

1. სათათბირო ოთახში სასამართლო განიხილავს ეს წყვეტს შემდეგ საკითხებს:

ა) მოხდა თუ არა დანაშაული ან მართლსაწინააღმდეგო ქმედება;

ბ) ჩაიენიდა თუ არა ეს დანაშაული ან მართლსაწინააღმდეგო ქმედება ამ პირის მიერ, რომლის საქმესაც განიხილავენ;

გ) არის თუ არა ეს პირი ფსიქიკურად დაავადებული;

დ) უნდა გამოიყენონ თუ არა სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიება ამ პირის მიმართ, რომელიც დანაშაულის ჩადენის შემდეგ ფსიქიკურად დაავადდა ან რომელმაც შეურაცხ მდგომარეობაში ჩაიდინა მართლსაწინააღმდეგო ქმედება;

ე) საჭიროებს თუ არა ეს პირი ფსიქიკურად მკურნალობას.

2. სასამართლო ეყვეტს აგრეთვე 498-ე მუხლის პირველი ნაწილის "კ", "ლ", "მ", "ნ" და "ო" ქვეპუნქტებში მითითებულ საკითხებს.

მუხლი 676. სასამართლო განჩინება

1. სასამართლო განჩინება დგება 452-ე მუხლში მითითებული და ქვემოთ აღნიშნული წესებით.

2. განჩინებაში შესავალ ნაწილში სასამართლო აღნიშნავს იმ პირის სახელსა და გვარს, რომლის საქმეე განხილება, მისი დაბადების თარიღსა და ადგილს, საცხოვრებელ ან სამუშაო ადგილებს, საქმიანობას, განათლებასა და პროოფესიის შესახებ საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე სხვა ცნობებს.

3. განჩინების აღწერილობით-სამოგეგაცო ნაწილში სასამართლო მიუთითებს ამ გარემოებებს, რომლებიც საეჭვდად ეყენებ სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოყენებას, მოაკვეს მტკიცებულებანი, რომლებიც აღასაურებენ ან უარყოფენ ამ ღონისძიების გამოყენების საფუძველს, იძლევა პასუხს 683-ე მუხლში აღნიშნულ საკითხებზე.

4. განჩინების სარეზულეციო ნაწილში სასამართლო ოლებს ერთ-ერთ შემდეგ გადაწყვეტილებას:

ა) ცნობს, რომ პირი დანაშაულის ჩადენის შემდეგ ფსიქიკურად დაავადდა, ან რომ პირმა მართლსაწინააღმდეგო ქმედება ჩაიდინა შეურაცხ მდგომარეობაში, და ამ პირის მიმართ გამოიყენებს ან არ გამოიყენებს სამედიცინო ხასიათის იძულებით ღონისძიებებს;

ბ) შეწყვეტს საქმეს დანაშაულის შემთხვევის ან მართლსაწინააღმდეგო ქმედების არარსებობის გამო;

გ) შეწყვეტს საქმის წარმოებას, თუ არ დადასტურდა პირის მონაწილეობა ჩადენილ ქმედებაში;

დ) დაკმაყოფილებს საქმეს დამატებითი გამოძიების ჩასაგარებლად.

5. განჩინების სარეზულეციო ნაწილში სასამართლო ეყვეტს ნივთიერი მტკიცებულებების, სასრეფესო ხარჯების განაწილების სახეობის.

6. თუ დადგინდა, რომ ქონებრივი ზარალი, რომლის ანაზღაურებასაც ითხოვს სამოქალაქო მოსარჩელე, მიეყენებოდა ამ პირის დანაშაულის შედეგად, რომელიც დანაშაულის ჩადენის შემდეგ ფსიქიკურად დაავადდა ან რომელმაც მართლსაწინააღმდეგო ქმედება ჩაიდინა შეურაცხ მდგომარეობაში, მოსამართლეე ოლებს დაგზავნეგადგენს სამოქალაქო სარჩელის დაკმაყოფილების შესახებ.

მუხლი 677. სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების შეცვლა ან გაუქმება

პირის გამოჯანმრთელების შემთხვევაში სასამართლო ცვლის ან აუქმებს სამედიცინო ხასიათის იძულებით ღონისძიებებს. თუ პირის ჯანმრთელობის მდგომარეობა იმეგანად შეიცვალა, რომ, თუმცა იგი ფსიქიკურად ავადმყოფია, მაგრამ სასამართლოს მიერ თავდაპირველად დანიშნულმა ეკაცურ სამედიცინო ხასიათის იძულებით ღონისძიებებს საჭიროებს, ანდა საჭიროდ ადარ საჭიროებს ამეკარ ღონისძიებს, სასამართლო ოლებს შესაბამის გადაწყვეტილებებს.

მუხლი 678. სასამართლოს მიერ სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიებების შეცვლის ან გაუქმების ან საპრო წესით წარმოების განახლების საკითხის განხილვა

1. სასამართლოს მიერ სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების შეცვლის ან გაუქმების ან საერთო წესით წარმოების განახლების საკითხის განხილვას საფუძველია:

ა) ამ სამედიცინო დაწესებულების ხელმძღვანელის დასკვნა, სადაც პირი იძულებითი მკურნალობისათვის იმყოფება;

ბ) საექმო კომისიის დასკვნის საფუძველზე პროკურორს წარდგენა ან იძულებითი მკურნალობისათვის გაგზავნილი პირის დამცველის, ახლო ნათესავის, კანონიერი წარმომადგენლის შუამდგომლობა.

2. სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების შეცვლის ან გაუქმებისა და საერთო წესით საქმის წარმოების განახლების საკითხს განიხილავს სასამართლო, რომელმაც გამოიგანა გადაწყვეტილება სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოყენების შესახებ, ან ამ ღონისძიების გამოყენების ადგილის არსებული სასამართლო.

3. საქმის მოსმენის დროსა და ადგილს სასამართლო აგყობინებს მხარეებსა და სამედიცინო დაწესებულების ადმინისტრაციას.

4. სასამართლო სხდომაზე პროკურორისა და დამცველის მონაწილეობა სავალდებულოა.

5. ამ მუხლის პირველი ნაწილის "ა" ქვეპუნქტიდან გათვალისწინებულ შემთხვევაში მოსამართლე საქმის მოსასმენად დანიშნავდე შეიბასამისი სამედიცინო დაწესებულებიდან ამბოლოდან საექმო კომისიის დასკვნის ან პირის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ.

6. თუ საექმო კომისიის დასკვნა მხარეებს ან სასამართლოს ეჭვს იწვევს, სასამართლოს შეუძლია დანიშნის სასამართლო-ფსიქიატრიული ექსპერტიზა, გამოითხოვოს დამატებითი დოკუმენტები, დაკითხოს პირი, რომელს მიმართაც აღძრული შუამდგომლობა, ჩაგაარის სხვა სასამართლო მოქმედებები.

7. სასამართლო სხდომაზე მტკიცებულებათა გამოკვლევა გარეგნი 474–479-ე მუხლებით დადგენილი წესებით.

8. მტკიცებულებათა წარდგენისა და გამოკვლევის დამთავრებისთანავე სასამართლო ისმენს მხარეთა კამათს, რომელიც შეეხება სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიებიდან პირის მოშორებას.

9. სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების შეცვლის ან გაუქმების შესახებ სასამართლოს გამოაქვს განჩინება, რომელიც ხელიფინდ ცხადება სასამართლო სხდომაზე. განჩინების ასლს სასამართლო გადასცემს ან უგზავნის მხარეებს, აგრეთვე მოქალაქეს, რომელმაც შუამდგომლობით მიმართა სასამართლოს.

10. სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების შეცვლის ან გაუქმების უარყოფის შემთხვევაში შუამდგომლობა ხელახლა განხილულ ეგზილ შეიძლება მიიღონ უარყოფის შესახებ განჩინების გამოტანის დღიდან 6 თვის შემდეგ.

მუხლი 679. სასამართლოს განჩინებაზე საჩივრის შეტანა

1. სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოყენების შესახებ საქმის წარმოების შეწყვეტის, ასევე ღონისძიების გამოყენების, შეცვლის ან გაუქმების, საერთო წესით წარმოების განახლების შესახებ, სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების შეცვლაზე ან გაუქმებაზე უარის ან საერთო წესით წარმოების განახლებაზე უარის შესახებ სასამართლო განჩინებაზე საალეგალიო ინსტანციის სასამართლოში კერძო საჩივრის შეგანის უფლება აქვთ: პირს, რომლის მიმართაც გამოტანილია განჩინება, მის დამცველს, კანონიერ წარმომადგენელს, პროკურორს.

2. სამოქალაქო მოსარჩელეს, სამოქალაქო მოპასუხეს, მათს წარმომადგენლებს უფლება აქვთ მეიგანონ საჩივარი სამოქალაქო სარჩელთან დაკავშირებულ ნაწილში.

3. ამ მუხლის პირველ ნაწილში მითითებულ განჩინებაზე საჩივარს შემდეგში სასამართლო განახილავენ 523–534-ე მუხლებით დადგენილი წესების დაცვით.

კარი მეცამეტე
გარღამავალი და დასკვნითი დებულებანი
თავი LXV
გარღამავალი დებულებანი

მუხლი 680. ამ კოდექსის ამოქმედებასთან დაკავშირებული ღონისძიებები

1. სალაქი სასამართლოების ამოქმედებამდე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სხსხლის სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგიის განსაკადა ხასხლის სამართლის საქმე ისეთი დანაშაულის შესახებ, რომლის ჩადენისთვისაც სასჯელად გათვალისწინებულია თავისუფლების აღკვეთა 15 წელზე მეტი ვადით ან უვადო თავისუფლების აღკვეთა.

2. სალიქო სასამართლოების ამოქმედებამდე სალიქო სასამართლოს განსაკადა საქმეებს ისეთ დანაშაულზე, რომლისთვისაც შეიძლება დანიშნის თავისუფლების აღკვეთა ვადით არა უმეტეს 15 წლისა, არსებობდეს განხილვაევე რაიონული (სალაქაქო) სასამართლოების ამ კოდექსით დადგენილი წესების დაცვით.

3. 56-ე მუხლის მე-2 ნაწილის პირველი წინადადება ძალაშია დამოუკიდებელი გამომძიების შესახებ კანონის ამოქმედებამდე.

4. 1998 წლის 1 აგვისტოსათვის წარმოებაში არსებული სახსლის სამართლის საქმეებთან დაკავშირებით მოკვლევისა და წინასწარი გამოძიების, აგრეთვე სასამართლო განხილვის სგალდაშე ამ კოდექსის ამოქმედებამდე ჩაგარებულ საპროცესო მოქმედებებსა და მათი მეშვეობით მიღებულ მტკიცებულებებსა და საპროცესო დადგენილებებს უნარჩუნდებათ კანონიერი ძალა. მათი გადასინჯვა ამ კოდექსით დადგენილი წესით დაიშვება მხოლოდ ამ საფუძველთა, რომ აღნიშნულ საპროცესო მოქმედებებს ჩაგარებასას დარღვეული ეყო 1998 წლის 1 აგვისტოზე მოქმედი საპროცესო კანონი.

5. ამ კოდექსის ამოქმედებასა გამოკანონი ძალაში შესული განაჩენისა და სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების გადასინჯვა შეიძლება მხოლოდ ამ კოდექსით დადგენილი წესით.

6. საქართველოს ტერიტორიაზე მდებარეობის აღდგენამდე აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სასამართლოების განსაკადა (ეალეკ) განსაზღვრება.

7. ალეკ-ის ეალეკ-ის ამოქმედებასა ერთად შემუშავდეს ეს საქართველოს პარლამენტს განსახილველად წარეგზავნოს კანონის პროექტი ამ კოდექსის 84-ე მუხლსა და სხვა შესაბამის მუხლებში ეალეკ-ებისა და ალეკ-ების ეალეკ-ის ეალეკ-ის ეალეკ-ის

საქართველო შიშობს „რუსეთის თავდასხმისგან“ ბამ

ეს ბანნერახ სალის გაწვნაა. საქართველოს ახალ საერთაშორისო აეროპორტში ჩამოსულთას რუსები ადვილად შეამჩნევენ, რომ ტერიტორიაზე, რომელსაც საუკუნეების განმავლობაში მოსკოვი აკონტროლებდა, რუსული წარწერები აღარ არსებობს.

იყო დრო, როდესაც მილიონობით საბჭოთა დამსვენებელი ხიფოფლნთა და ლვინო საფსე კავკასიის რესპუბლიკაში ჩამოდიოდა. ახეთი რამ ახლა აღარ ხდება.

ფეფიქალაქ თბილისს ერთერთი ბორეფფლის პოლიეფლის წარწერების მსგავსად გადაკეთრების „ბრითიშ იარეფლის“ ეშარმაბარ ბარა. ქალაქში მოძრაობს სიგარეტ „ლეფლის“ წარწერიანი ლიდი ავტომეფილი და მოსახლეფობის „ამერიკელი სულით“ დაკმაყოფილებას ესარდება. მიეხედავად იმისა, რომ ქვეყანაში საკმაოდ ეფრეცელებელი რუსული ენა, თბილისში ქართული და ინგლისური წარწერები ჭარბობს.

საქართველო სავაჭრო პარტნიორობისა და მბარდაჭერისათვის, ჩრდილოეთისაკენ, ჭრისკენაინ ძმებისაკენ იყურება, მაგრამ, ამავე დროს ამიერჩეს პროდასავლურ ამბულუსსა და დამოუკიდებლობის ტემპერამენტულ გრძნობას.

თუმეა, ხასწროს ბაღასხი მეიეკეალა. ვიღაეი ყდლლოს საქართველოს პრეზიდენტს, ყოფილი ხაბჭოთა კავშორის საგარეო საქმეთა მინისტრს ედუარდ შევარდნაძეს მოკეალს. ქართველები ბრალს სდებენ რუსებს, რუსეთისაკენ იმეურნეს თითს, რადგან რუსეთთან არმიის რეგრესიული ელემენტები და სხვა ძალიანაი სარეკეტერები ვერ აგანენ ბაგრ შევარდნაძეს სხრკ ფაშლის ხელშეწყობისათვის. რუსეთს ამ ძალეს არ სურთ, რომ კაკეასიაში არსებული ეკეკეეი ვინმე სხვამ შეიფოს.

საქართველოში მიაჩნიათ, რომ ალნიშნული მიებნელი ძალები ალეეეი ოდენეენ ამ ტერორისტთა ეკან, რომლებიც ბაქარ თეეი ში პრეზიდენტ შევარდნაძის ეს.კორს დაეხსნენ თავს ნაღმეყორნენებთა და ეეეხლ ნასროლი აქეთ ეარმატებთ რომ დამთავრებულიყო, ეს მხოლოდ შავი და კასპის ზღვებს შორის მდებარე ტერიტორიის ამ მეორე ნაწილს როდი მიაკეკენებდ ზიანს.

70 წლის ბაგინ შევარდნაძეს არ ჯაეეს ამარა ემეკეეფლეეე. „ერთი კაეის მოკეალ მთლიანად შეეკლიდა ამიერკავკასიის პოლიტიკერ ალბანეს“, — თქვა თბილისის საარეო პოლიტიკის ეკლეკეანა და ანალიზის ცენტრის დირეკტორმა ალექსანდრე რონდელმა.

შევარდნაძეს თავისახმამდე ეაკმის საკადიონზე აღმოანანეს ბომბი. აქ საეკეკეთ უნდა გამოსულიყო შევარდნაძის მემოეი და მეიღრო მოკეკეშრე. ამერიკაიანანის პრეზიდენტი ჟეფერ ალეეეი. ნეეხმბილეი ტერაქეის წარმეკეის ფესკანალიზაციის გამოეწეკეეე მთლიანად კაკეასიაში.

დასაალეეთის წყაროები ალაფარეეეს, რომ მთავარმა ეეეეეეეანალმა, საქართველოს უნიშროთის სიმსახეოის ყიოფლმა კაეშრის საბჭოთა ეაეშრის ეეეეეეე

საქართველოს რესპუბლიკა
№63-66. ოთხშაბათი. 18 მარტი. 1998 წელი.

ᲫᲣᲩᲐ

„ᲛᲔᲓᲐᲠᲓᲜᲐᲫᲛᲘ ᲒᲘᲛᲠᲘ ᲘᲡᲬᲐᲕᲚᲐ ᲓᲐ ᲘᲛᲘᲢᲝᲛᲘ ᲒᲐᲮᲓᲐ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲔᲜᲢᲘ“

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲔᲚᲘ „ᲥᲕᲘᲨᲘᲡ ᲙᲐᲠᲘᲔᲠᲘᲡ ᲒᲔᲜᲔᲠᲚᲔᲑᲘ“

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲥᲐᲠᲗᲔᲑᲘ ᲠᲐ ᲑᲐᲜᲐᲐ ᲛᲘᲜᲔᲜᲐᲠᲔᲑᲘ ᲒᲐᲛᲘᲗᲕᲚᲘᲗ ᲑᲐᲜᲓᲘᲗᲔᲑᲘ ᲒᲣᲚᲘᲡ ᲩᲐᲜᲐᲪᲘᲡ ᲣᲪᲘᲡ ᲚᲔᲜᲘᲜᲘᲡ ᲡᲐᲠᲒᲔᲑᲘᲗᲝᲜᲐ ᲓᲐ ᲮᲔᲚᲘᲡ ᲨᲔᲛᲪᲕᲚᲔᲚᲘ ᲮᲐᲚᲮᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲓᲐ ᲛᲔᲠᲘᲜᲓᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲜᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲝᲜᲐᲪᲔᲛᲘ ᲓᲐ ᲮᲔᲚᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲪᲔᲛᲘ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲓᲐ ᲛᲔᲠᲘᲜᲓᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲜᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲝᲜᲐᲪᲔᲛᲘ ᲔᲚᲠᲘᲜᲔᲑᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘᲡ